

Ref.nr.:

Saksnr:

Dato: 19.06.2009

Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl

1 FORSLAG

Miljøverndepartementet legger med dette fram forslag til Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Forslaget omfatter opprettelse av 88 verneområder i fylkene Telemark, Vestfold, Buskerud, Oslo, Akershus og Østfold. Verneområdene fordeler seg på 19 naturreservater som opprettes i medhold av naturvernloven, 29 fuglefredningsområder som opprettes i medhold av naturvernloven, ett naturreservat og fuglefredningsområde i kombinasjon som opprettes i medhold av naturvernloven og 39 biotopvernområder som opprettes i medhold av viltloven.

Områdene har et samlet areal på ca 5,8 km², hvorav sjøareal utgjør ca 3,8 km². Noe av arealet har tidligere vært vernet etter naturvernloven. Arealet som ikke tidligere har vært vernet utgjør ca 3,7 km², hvorav sjøareal utgjør ca 2,7 km². Ca 0,3 km² av landarealet i verneforslaget ligger på statens grunn.

De foreslåtte verneområdene er:

	<u>Kommune:</u>	<u>Fylke:</u>
1. Flakvarpholmen biotopvernområde	Skien	Telemark
2. Volls fjorden indre fuglefredningsområde	Skien	Telemark
3. Kisteholmen biotopvernområde	Porsgrunn	Telemark
4. Eggholmane fuglefredningsområde	Porsgrunn	Telemark
5. Volls fjorden midtre fuglefredningsområde	Bamble	Telemark
6. Ringsholmane fuglefredningsområde	Bamble	Telemark
7. Brennevinsholmen østre biotopvernområde	Bamble	Telemark
8. Vestre Rauane fuglefredningsområde	Kragerø	Telemark
9. Korset biotopvernområde	Kragerø	Telemark
10. Båtholmane biotopvernområde	Kragerø	Telemark
11. Fantholmane-Matløs biotopvernområde	Kragerø	Telemark
12. Soppekilen biotopvernområde	Kragerø	Telemark
13. Beverskjæra fuglefredningsområde	Kragerø	Telemark
14. Teineskjær biotopvernområde	Kragerø	Telemark
15. Skadden naturreservat	Kragerø	Telemark
16. Bueskjær biotopvernområde	Horten	Vestfold
17. Østøyskjæret biotopvernområde	Horten	Vestfold
18. Vealøs naturreservat	Horten	Vestfold

19. Kausen biotopvernområde	Nøtterøy	Vestfold
20. Grøtterødskjær biotopvernområde	Nøtterøy	Vestfold
21. Gryteskjær biotopvernområde	Tjøme	Vestfold
22. Saltbuskjær biotopvernområde	Tjøme	Vestfold
23. Torskerumpa biotopvernområde	Tjøme	Vestfold
24. Hoftøya naturreservat	Tjøme	Vestfold
25. Marøyskjæra fuglefredningsområde	Sandefjord	Vestfold
26. Lyngholmen fuglefredningsområde	Larvik	Vestfold
27. Ertholmen fuglefredningsområde	Larvik	Vestfold
28. Bølene fuglefredningsområde	Larvik	Vestfold
29. Flatholmen biotopvernområde	Larvik	Vestfold
30. Bjønnesholmen biotopvernområde	Larvik	Vestfold
31. Sundskjæra biotopvernområde	Larvik	Vestfold
32. Strømsundholmen biotopvernområde	Larvik	Vestfold
33. Ferjeholmen fuglefredningsområde	Larvik	Vestfold
34. Langholmene fuglefredningsområde	Larvik	Vestfold
35. Hemskilen naturreservat med tilhørende fuglefredningsområde	Sandefjord Larvik	Vestfold Vestfold
36. Fugløyrogn naturreservat	Larvik	Vestfold
37. Bekkeskjæret biotopvernområde	Sande	Vestfold
38. Glomsteinskjær fuglefredningsområde	Nøtterøy	Vestfold
39. Lille Rauer naturreservat	Nøtterøy	Vestfold
40. Gumserødøya fuglefredningsområde	Larvik	Vestfold
41. Geitungsholmen naturreservat	Røyken	Buskerud
42. Høvikskjæra fuglefredningsområde	Røyken	Buskerud
43. Demmekilskjæra biotopvernområde	Røyken	Buskerud
44. Hjelpskjæra biotopvernområde	Røyken	Buskerud
45. Vealøs naturreservat	Hurum	Buskerud
46. Tofteholmen naturreservat	Hurum	Buskerud
47. Mølen naturreservat	Hurum	Buskerud
48. Saltkjær biotopvernområde	Hurum	Buskerud
49. Rogneskjær fuglefredningsområde	Asker	Akershus
50. Kråkholmen fuglefredningsområde	Asker	Akershus
51. Selskjær fuglefredningsområde	Bærum	Akershus
52. Langskjær naturreservat	Bærum	Akershus
53. Dokkskjæret biotopvernområde	Bærum	Akershus
54. Storskjær fuglefredningsområde	Frogn	Akershus
55. Stakaskjær biotopvernområde	Frogn	Akershus
56. Småskjær fuglefredningsområde	Frogn	Akershus
57. Kaffeskjær fuglefredningsområde	Oslo	Oslo
58. Nakkeskjær biotopvernområde	Oslo	Oslo
59. Galteskjær biotopvernområde	Oslo	Oslo
60. Tuskjær fuglefredningsområde	Ås	Akershus
61. Flatskjær fuglefredningsområde	Ås	Akershus

62. Nordre Sauholmen fuglefredningsområde	Vestby	Akershus
63. Nordre Skjælholmen naturreservat	Nesodden	Akershus
64. Gullholmen naturreservat	Moss	Østfold
65. Revlingen naturreservat	Rygge	Østfold
66. Taralden fuglefredningsområde	Rygge	Østfold
67. Steinene biotopvernområde	Rygge	Østfold
68. Gåseskjæra fuglefredningsområde	Fredrikstad	Østfold
69. Grindskjær fuglefredningsområde	Fredrikstad	Østfold
70. Nordre Fugleskjær biotopvernområde	Fredrikstad	Østfold
71. Skomakerskjæra fuglefredningsområde	Hvaler	Østfold
72. Sauedauen biotopvernområde	Hvaler	Østfold
73. Knubben biotopvernområde	Hvaler	Østfold
74. Gåseskjær biotopvernområde	Hvaler	Østfold
75. Store Møkkalasset biotopvernområde	Hvaler	Østfold
76. Østre Utengskjær fuglefredningsområde	Hvaler	Østfold
77. Bjørneskjær biotopvernområde	Hvaler	Østfold
78. Østre Rødskjær biotopvernområde	Hvaler	Østfold
79. Skorpen biotopvernområde	Sarpsborg	Østfold
80. Haslau biotopvernområde	Sarpsborg	Østfold
81. Store Danmarks skjær biotopvernområde	Halden	Østfold
82. Kuskjæra biotopvernområde	Halden	Østfold
83. Eldøya naturreservat	Rygge	Østfold
84. Søndre Missingen naturreservat	Fredrikstad	Østfold
85. Langskjær naturreservat	Fredrikstad	Østfold
86. Søndre Sletter naturreservat	Råde	Østfold
87. Vesle Sletter naturreservat	Råde	Østfold
88. Eggholmen naturreservat	Moss	Østfold

Av de ovennevnte områdene er 15 tidligere vernet, men foreliggende verneforslag innebærer utvidelse av eksisterende verneområde, endring av nåværende vernekategori eller endring av gjeldende vernebestemmelser.

Forslaget omfatter i tillegg endringer knyttet til Ormø-Færder landskapsvernområde i Vestfold, bl.a. ved innføring av fuglelivsfredning i fem områder innenfor landskapsvernområdet. Endringene skjer gjennom en endring av gjeldende verneforskrift, jf. kap 11.89 og vedlegg 89. Verneområdet beholder sin tilknytning til Verneplan for Oslofjorden – delplan Vestfold.

Videre foreslår Miljøverndepartementet å oppheve Ropen naturreservat i Telemark uten å erstatte det med nytt vern, jf. kap. 8, kap. 11.90 og vedlegg 90.

2 HJEMMELSGRUNNLAG

Det foreslås at 39 av områdene i verneplanen vernes som biotopvernområde i medhold av viltloven § 7, fordi områdene har særlig verdi for viltet.

Verneplanen omfatter 19 områder med tilnærmet urørt natur som med naturlig tilhørende plante- og dyreliv er viktige hekkelokaliteter for sjøfugl. Disse områdene foreslås derfor fredet som naturreservat i medhold av naturvernloven § 8.

29 områder i verneplanen har vesentlig betydning som tilholdssted for en rekke fuglearter. Her foreslås fuglelivet og fuglenes livsmiljø fredet som fuglefredningsområde i medhold av naturvernloven §§ 9 og 14. I tillegg foreslås det i ett område opprettet et naturreservat og et fuglefredningsområde i kombinasjon i medhold av naturvernloven. Dette gjelder Hemsken naturreservat med tilhørende fuglefredningsområde i Vestfold. I ett område av særlig betydning som tilholdssted for en rekke fuglearter er det behov for å frede fuglelivet. Her foreslås derfor fuglelivet fredet i medhold av naturvernloven § 14. Dette gjelder i deler av Ormø-Færder landskapsvernområde i Vestfold.

3 VERNEVERDIER

Verneverdiene er primært knyttet til sjøfugl og sjøfuglenes livsmiljø i hekketiden. Sjøfuglene kan ha svært forskjellig biologi og krav til leveområde, men alle har behov for minst mulig forstyrrelser på hekkeplassen i den kritiske hekkeperioden. Den siste 30-årsperioden viser betydelige bestandssvingninger i Oslofjordområdet. Et hovedtrekk i utviklingen er at ærfugl og stormåkeartene har hatt framgang mens bestandene til makrellterne og de to små måkeartene hettemåke og fiskemåke har avtatt. For fiskemåke og makrellterne synes nedgangen å ha stoppet opp. I tillegg er det i enkelte områder verneverdier knyttet til botanikk, insekter og geologi.

Nærmere opplysninger om verneverdiene og utvalgskriterier er gitt i tilrådingen fra Direktoratet for naturforvaltning.

4 ANDRE INTERESSER

Om lag trettifem av verneforslagene har betydning for friluftsliv på land eller i sjø. Noen av disse områdene er også sikret til friluftsmål. I de fleste verneforslagene er jakt en vesentlig interesse.

Noen verneforslag ligger nær eksisterende bolig- eller fritidsbebyggelse, og enkelte steder mener berørte grunneiere og rettighetshavere at et vern vil få negative følger for deres interesser. Det finnes også farleder for fritidsbåttrafikk innenfor noen av de foreslåtte verneområdene. I forskriften tilhørende slike verneområder er vernebestemmelsene ikke til hinder for passering av området langs farleder avmerket på vernekartet. I tillegg finnes det også anlegg for Kystverket i noen områder. Et fåtall områder berører sikkerhetssone for industrianlegg og landbruk og oppdrettvirksomhet.

De fleste områdene er i kommuneplanene lagt ut som landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF-områder), og noen har spesiell vekt på friluftsliv, strandsone eller lignende. En del områder er også regulert til friområder. En nærmere beskrivelse av planstatus for de enkelte områdene er gitt i tilrådingen fra Direktoratet for naturforvaltning.

5 TRUSLER MOT VERNEVERDIENE

Den største trusselen mot verneverdiene er forstyrrelse gjennom ferdsel i hekketida. En eneste forstyrrelse i en koloni kan være nok til å spolere en hel hekkesesong.

Det finnes over 110 000 fartøy i småbåtregisteret i de fem berørte fylkene. Minimumstallet for sjøfuglpar i den samme regionen er drøyt 40 000. I praksis betyr dette at det trolig er flere småbåter enn sjøfugl i Oslofjord-regionen. Dette sier mye om det presset disse bestandene er utsatt for.

For noen få lokaliteter er også trusselen forstyrrelse utenom hekketiden, og da primært i form av jakt i trekk- og overvintringsområder for fugl. I noen grad kan interesser knyttet til utbygging av småbåthavn, brygger og lignende være en trussel mot verneverdiene.

Gjengroing av åpne områder kan også være en trussel i enkelte områder, spesielt der det tidligere har vært beitet. Videre er villmink et problem for hekkende sjøfugl. I noen tilfeller vil det derfor være behov både for skjøtsel og for å kunne jakte/fange villmink som ledd i den alminnelige forvaltningen av områdene.

En nærmere beskrivelse av inngrepsstatus for de enkelte områdene er gitt i tilrådingen fra Direktoratet for naturforvaltning.

6 SAKSBEHANDLING

6.1 Bakgrunn

Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl er et supplement til de tidligere gjennomførte tematiske verneplanene i fylkene Østfold, Oslo og Akershus, Buskerud, Vestfold og Telemark. Gjennomføring av verneplanen er en oppfølging av St. meld. nr. 68 (1980-81) *Vern av norsk natur*. Målet om å verne et representativt utvalg av norsk natur har seinere vært framhevet gjennom flere stortingsmeldinger og behandlinger i Stortinget, seinest i St. meld. nr. 26 (2006-2007) *Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand*.

6.2 Saksgang

Det faglige grunnlaget for verneplanen er tilrådingen fra verneplanutvalget for Oslofjorden i 1999 (Utredning for DN nr. 1999-8) sammen med nyere

registreringer. Direktoratet for naturforvaltning ba ved brev av 2. juni 2000 de fem fylkesmennene i Oslofjordregionen, dvs. Østfold, Oslo og Akershus, Buskerud, Vestfold og Telemark, om å foreslå hvordan supplerende vern for viktige hekkeområder for sjøfugl i Oslofjorden skulle koordineres og gjennomføres. Oppfølgingen har skjedd ved at hvert enkelt fylke har sendt sine områdeforslag på lokal og sentral høring. Disse fem høringene har foregått i perioden fra 28. februar 2005 til 15. juli 2005. Tiltrådningene fra fylkesmennene er oversendt til direktoratet i perioden fra 1. juni 2005 til 19. januar 2006. Direktoratets tilrådning om supplerende vern av sjøfugl i Oslofjorden ble oversendt til Miljøverndepartementet 23. november 2006. Saken har vært på foreleggelse i departementene.

Miljøverndepartementet viser til at verneplanen er utredet i henhold til forvaltningslovens, naturvernlovens og plan- og bygningslovens bestemmelser. Gjennom høringen er ulike interesser bredt belyst og vurdert. Det er ikke avdekket konsekvenser som krever ytterligere utredninger av samfunnsinteresser så som næringsvirksomhet, i samsvar med Utredningsinstruksen pkt. 2.3.2.

7 VIKTIGE ENDRINGER UNDER SAKSBEHANDLINGEN

7.1 Endrete navn på foreslåtte verneområder

I ett verneområde er navnet endret. Det gjelder *Nordre Skjærholmen* i Oslo og Akershus, som etter høring ble endret til *Nordre Skjællholmen*.

7.2 Endring av verneform

I verneplanutvalgets utredning var de fleste hekkeområdene for sjøfugl foreslått vernet som biotopvernområder etter viltloven (§ 7). Ved faglig gjennomgang vurderte DN at det for mange av disse også var aktuelt å benytte fuglefredningsområde etter naturvernloven (§§ 9 og 14). DN vurderte også at det kunne være aktuelt å benytte naturreservat (§ 8).

Etter høringen tilrår Fylkesmannen i Oslo og Akershus å endre verneformen fra biotopvernområde til fuglefredningsområde for de tre forslagene om vern av henholdsvis Storskjær, Tuskjær og Flatskjær. Fylkesmannens begrunnelse er at dette bedre gjenspeiler verneverdiene på lokalitetene. Både naturvernorganisasjoner og enkelte grunneiere har også foreslått dette. Direktoratet for naturforvaltning (DN) mener denne endringen er så vidt vesentlig at berørte parter bør informeres og sikres anledning til å uttale seg på nytt. DN viser til at fylkesmannen i høringsbrevet ba spesielt om kommentarer på hvilken verneform som burde benyttes for disse verneforslagene. I tillegg er alle høringsparter orientert om fylkesmannens argumentasjon og konklusjon om verneform gjennom kopi av fylkesmannens tilrådning til DN. DN legger

derfor til grunn at berørte parter allerede er gitt anledning til å uttale seg om denne endringen. DN har ved brev av 19. desember 2006 orientert berørte fylkeskommuner, kommuner og sentrale høringsinstanser om status for arbeidet med verneplanen, og har gitt fylkesmennene i oppdrag å gi tilsvarende orientering overfor lokale høringsparter. I denne forbindelse er endringene i verneform for Storskjær, Tuskjær og Flatskjær nevnt spesielt, og alle berørte har fått ytterligere en mulighet til å uttale seg om dette spørsmålet. DN viser ellers til omtale av den enkelte lokalitet.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering.

7.3 Endret avgrensning av foreslåtte verneområder

Etter høringen er det foreslått grenseendringer i 15 av områdene, slik at arealet er redusert med til sammen 0,1 km² landareal og 0,4 km² sjøareal. Opprinnelig ble de aller fleste områdene foreslått med en 50 meters sone i sjøen, hvor det skulle være ferdselsforbud. Flere endringsforslag medfører at denne sonen nå er redusert. Siden foreslått verneareal i sjø varierer så vidt mye, er det ikke referert til noen 50 meters sone i forskriftene. Forskriftenes rekkevidde i sjø er i stedet angitt gjennom avgrensningen på selve vernekartet. I tillegg foreslås det å opprette farleder i noen områder, for å sikre at båttrafikk kan passere området i perioden med ferdselsforbud.

I Telemark foreslås grenseendringer primært for å ta hensyn til skipsled for nyttetraffikk og andre farleder i sjø for alminnelig båtferdsel. Grenseendring på Eggholmane foreslås av hensyn til eksisterende fritidseiendom på holmen og i Soppekilen av hensyn til eksisterende fritidseiendom på land. I Vestfold foreslås grenseendringer for å imøtekomme hensynet til friluftsjøinteresser. I Oslo og Akershus og i Østfold foreslås endring av grenser for å ta hensyn til alminnelig båtferdsel og av hensyn til friluftsliv. Nærmere begrunnelse for grenseendringer er gitt i omtalen av de enkelte områdene, jf kapittel 11.

7.4 Endring av foreslåtte forskrifter

Avveining mellom bruk og vern har ført til endringer i vernebestemmelser. Således er verneforslaget tilpasset andre brukerinteresser som for eksempel friluftslivet. Det er også gjort enkelte språklige og redaksjonelle justeringer i forskriftene. Det vises for øvrig til omtalen under kapittel 10.5 og omtalen av de enkelte lokalitetene i kapittel 11.

7.5 Områder tatt ut av verneforslaget etter høring

Fylkesmennene tilrår å frafalle forslag om vern av Bjerkøyskjær i Oslo og Akershus og Vestre Flateskjær i Østfold av hensyn til friluftsjøinteressene.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til dette. Direktoratet tilrår i tillegg å ta ut Kaninholmane og New Zeeland i Telemark og Sandspollskjær i Buskerud på grunn av lave bestandstall og lite potensiale for på sikt å kunne fungere som hekkeholmer for sjøfugl.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering.

8 OPPHEVING AV TIDLIGERE VERNEDE OMRÅDER

Forslagene i forbindelse med denne verneplanen berører 16 tidligere vernede områder. Ett av områdene foreslås opphevet og ikke erstattet med nytt vern. For ett av områdene foreslås det endring av verneforskriften. De øvrige 14 områdene foreslås opphevet samtidig med vedtak om nytt, revidert vern. Oppheving av eksisterende verneområder skjer gjennom foreliggende kgl.res. jf. vedlegg:

- Ropen naturreservat i Kragerø kommune, Telemark, som ble opprettet ved kongelig resolusjon 23. mars 1980, foreslås opphevet fordi det befinner seg fritidsbebyggelse inne i området, jf. vedlegg 90. Ropen naturreservat er et sjøfuglreservat på ca 48 dekar. Fylkesmannen viser til at det er ingen negative merknader til forslaget om oppheving og tilrår at Ropen naturreservat oppheves. Direktoratet for naturforvaltning viser til at verneområder opprettes i et langsiktig perspektiv og at det må foreligge vesentlige grunner for å oppheve verneområder. Direktoratet peker på at det er vel kjent at hekkeaktivitet kan variere over tid, og mener at den relativt korte perioden med lav hekkeaktivitet på Ropen i seg selv ikke er et godt nok grunnlag for å endre på vernet. Direktoratet støtter likevel at private hytter normalt bør unngås i områder med ferdselsforbud, da dette lett skaper uryddige situasjoner i forhold til andre brukere og oppsynet. Direktoratet mener det er mulig at bruken av eksisterende fritidsboliger har bidratt til lav hekkeaktivitet på Ropen. Direktoratet peker på at plasseringen av fritidsboligene gjør det lite aktuelt å foreslå grenseendringer eller andre avbøtende tiltak for å beskytte gjenværende hekkeaktivitet. På denne bakgrunn tilrår derfor direktoratet å oppheve Ropen naturreservat i tråd med fylkesmannens forslag. Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler oppheving av Ropen naturreservat i henhold til vedlagte opphevingsforskrift.

- Teineskjær naturreservat i Kragerø kommune, Telemark, som ble opprettet ved kongelig resolusjon 23. mars 1980 foreslås opphevet og erstattet med Teineskjær biotopvernområde, jf. vedlegg 14.

- Skadden naturreservat i Kragerø kommune, Telemark, som ble opprettet ved kongelig resolusjon 23. mars 1980 foreslås opphevet og erstattet med Skadden naturreservat, jf. vedlegg 15.

- Hoftøya naturreservat i Tjøme kommune, Vestfold, som ble opprettet ved kongelig resolusjon 15. desember 1978 foreslås opphevet og erstattet med Hoftøya naturreservat, jf. vedlegg 24.

- Hemskilen naturreservat i Sandefjord og Larvik kommuner, Vestfold, som ble opprettet ved kongelig resolusjon 2. oktober 1981 foreslås opphevet og erstattet med Hemskilen naturreservat m/tilhørende fuglefredningsområde, jf. vedlegg 35.

- Fugløyrogn naturreservat i Larvik kommune, Vestfold, som ble opprettet ved kongelig resolusjon 15. desember 1978 foreslås opphevet og erstattet med Fugløyrogn naturreservat, jf. vedlegg 36.
  - Geitungsholmen naturreservat i Røyken kommune, Buskerud, som ble opprettet ved kongelig resolusjon 15. januar 1988 foreslås opphevet og erstattet med Geitungsholmen naturreservat, jf. vedlegg 41.
  - Tofteholmen naturreservat i Hurum kommune, Buskerud, som ble opprettet ved kongelig resolusjon 20. juni 1919 foreslås opphevet og erstattet med Tofteholmen naturreservat, jf. vedlegg 46.
  - Mølen naturreservat i Hurum kommune, Buskerud, som ble opprettet ved kongelig resolusjon 9. desember 1977 foreslås opphevet og erstattet med Mølen naturreservat, jf. vedlegg 47.
  - Eldøya naturreservat i Rygge kommune, Østfold, som ble opprettet ved kongelig resolusjon 15. desember 1978 foreslås opphevet og erstattet med Eldøya naturreservat, jf. vedlegg 83.
  - Søndre Missingen naturreservat i Fredrikstad kommune, Østfold, som ble opprettet ved kongelig resolusjon 15. desember 1978 foreslås opphevet og erstattet med Søndre Missingen naturreservat, jf. vedlegg 84.
  - Langskjær naturreservat i Fredrikstad kommune, Østfold, som ble opprettet ved kongelig resolusjon 15. desember 1978 foreslås opphevet og erstattet med Langskjær naturreservat, jf. vedlegg 85.
  - Søndre Sletter naturreservat i Råde kommune, Østfold, som ble opprettet ved kongelig resolusjon 15. desember 1978 foreslås opphevet og erstattet med Søndre Sletter naturreservat, jf. vedlegg 86.
  - Vesle Sletter naturreservat i Råde kommune, Østfold, som ble opprettet ved kongelig resolusjon 15. desember 1978 foreslås opphevet og erstattet med Vesle Sletter naturreservat, jf. vedlegg 87.
  - Eggholmen naturreservat i Moss kommune, Østfold, som ble opprettet ved kongelig resolusjon 15. desember 1978 foreslås opphevet og erstattet med Eggholmen naturreservat, jf. vedlegg 88.
- Ormø-Færder landskapsvernområde, Nøtterøy og Tjøme kommuner, Vestfold, ble opprettet 30. juni 2006 gjennom Verneplan for Oslofjorden – delplan Vestfold. Når Lille Rauer naturreservat opprettes, jf. kapittel 11.39 og vedlegg 39, og Hoftøya naturreservat utvides, jf. kapittel 11.24 og vedlegg 24, blir bl.a. grensene for Ormø-Færder landskapsvernområde endret, jf. vedlegg 89.

9 FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Direktoratet for naturforvaltning har myndighet til å bestemme hvem som skal være forvaltningsmyndighet for verneområder i Norge.

Utgifter til erstatninger og gjennomføring av erstatningsprosessen samt merking og oppsetting av skilt er dekket innenfor bevilgningen og

tilsagnsfullmakten under kap. 1427 post 32. Den årlige budsjettmessige oppfølgingen av utarbeiding av forvaltningsplaner og etablering av oppsyn og skjøtsel vil være avhengig av den økonomiske utviklingen og budsjettsituasjonen.

10 GENERELLE MERKNADER TIL VERNEFORSLAGET

10.1 Høringen

Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl har vært sendt på høring til berørte grunneiere og rettighetshavere, kommuner, fylkeskommuner, regionale statlige etater, næringsinteresser og lokale interesseorganisasjoner, samt til følgende instanser:

Statens landbruksforvaltning, Kommunenes sentralforbund, Forsvarsbygg, Fiskeridirektoratet, Kystdirektoratet, Oljedirektoratet, Sjøfartsdirektoratet, Statens Kartverk, Riksantikvaren, Bergvesenet, Norges Geologiske Undersøkelser, Avinor, Luftfartstilsynet, Vegdirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog, Statens navnekonsulent, Norges Bondelag, Norges Skogeierforbund, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norskog, Norges Fjellstyresamband, Norsk sau- og geiteavlslag (nå Norsk Sau og Geit), Norges Fiskarlag, Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening, Norges Kystfiskarlag, Taretrålfiskernes forening, Norges Luftsportsforbund, Kongelig Norsk Båtforbund, Norges Seilforbund, Norsk surfforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Botanisk Forening, Norsk Orkidéforening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Zoologisk Forening, Verdens Naturfond, Den Norske Turistforening, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Orienteringsforbund, Prosessindustriens landsforbund, Reiselivsbedriftenes landsforening, Natur og Ungdom, Norges Miljøvernforbund, Norsk Biologforening, Sabima, Skogforsk, Norsk institutt for naturforskning, Universitetet i Oslo (Biologisk institutt, Universitetets naturhistoriske museer og botanisk hage), Universitetet i Bergen, NTNU (Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, Vitenskapsmuseet og Ringve botaniske have), Norges Landbrukshøgskole (nå Universitetet for miljø- og biovitenskap), Havforskningsinstituttet, Norsk Fiskerihøgskole, Universitetet i Tromsø.

10.2 Uttalelser ved lokal høring

Et stort flertall av uttalelsene er generelt positive til verneplanen og mener det er viktig at områder for sjøfugl og våtmarksfugl blir beskyttet mot inngrep og forstyrrelser.

Buskerud fylkeskommune ber om at ferdselsforbudet avsluttes 15. juli og forutsetter at verneinteressene veies opp mot friluftinteressene ved fastsettelse av grenser og ferdselsrestriksjoner. Vestfold fylkeskommune

slutter seg til verneforslaget og anbefaler at ferdselsforbudet kun skal gjelde fram til 15. juli. Sammen med Akershus fylkeskommune anbefaler de i tillegg at bestemmelsene om ferdselsforbud i størst mulig grad standardiseres for hele Oslofjorden.

Kommunene er delte i synet på om et ferdselsforbud i verneområdene skal vare til 15. juli eller 31. juli.

Ingen kommuner i Telemark uttalte seg om ferdselsforbudet eller andre generelle forhold under høringen. Et av hovedutvalgene i Kragerø kommune uttalte i ettertid at de ikke støtter opp om ytterligere vern av sjøfugl i egen skjærgård. Kommunen er særskilt skeptisk til at det kan bli dårlig framkommelighet med båt i trange sund og forslaget om å utvide ferdselsforbudet til 31. juli.

I Vestfold støtter Nøtterøy, Tjøme og Larvik kommuner at ferdselsforbudet avsluttes 15. juli, mens Sandefjord kommune mener det bør vare helt til 31. juli. Sandefjord kommune legger til at dette i så fall også bør gjelde for eksisterende verneområder for sjøfugl. Alternativt må det legges arbeid i faglig begrunnelse for valg av dato for det enkelte område basert på de enkelte arters behov. Nøtterøy kommune viser også til at perioden med ferdselsforbud bør være sammenfallende for nye og eksisterende verneområder, men legger til at 15. juli også er valgt for å imøtekomme friluftinteressene. Denne kommunen fraråder å innføre felles fylkesvise forskrifter for biotopvernområdene fordi det er nødvendig med lokale tilpasninger for enkelte områder som f.eks. Kausen.

I Buskerud støtter Drammen kommune at ferdselsforbudet avsluttes 15. juli, mens Hurum kommune mener det bør vare helt til 31. juli.

I Oslo og Akershus mener Asker og Bærum kommuner at ferdselsforbudet bør avsluttes 15. juli, mens Oslo, Frogn og Ås kommuner mener det bør vare helt til 31. juli. Vestby kommune mener begge disse alternativene er like uakseptable og ønsker ikke vern av den eneste lokaliteten som foreslås vernet i kommunen (Nordre Sauholmen). Bærum kommune vurderer at de tre foreslåtte verneområdene ikke vil få negativ betydning for friluftslivet. Denne kommunen ser derimot ikke behovet for å forby motorferdsel hele året. De mener dessuten det bør være tillatt med vanlig motorbåtferdsel etter gjeldende regelverk utenom hekkesesongen. Oslo kommune mener forbudet mot motorferdsel bør omformuleres slik at motorferdsel tillates utenom ferdselsforbudet i hekketiden. De ber også om at det gis unntak for vedlikehold av fyr og merker i perioden med ferdselsforbud. Denne kommunen mener også at vernebestemmelsene bør endres slik at det blir mulig å søke om tillatelse til eggpunktering av gjess i den perioden det er ferdselsforbud. Ås kommune anbefaler at det utarbeides en felles forskrift for fuglefredningsområdene i Akershus.

I Østfold støtter Hvaler, Halden og Rygge kommuner at ferdselsforbudet avsluttes 15. juli, mens Sarpsborg og Råde kommuner mener det bør vare helt til 31. juli. Hvaler kommune legger til at det bør tas hensyn til yrkesfiske, spesielt ålefiske og vadtrekk.

Fiskeridirektoratet Region Sør (FD-Sør) viser til at de to alternativene for ferdselsforbud i verneområdene ikke har noen innvirkning på deres interesser, siden ferdsel i forbindelse med fiskeriaktivitet er unntatt fra forbudet. Senere har de tatt opp andre forhold i en uttalelse til Fylkesmannen i Østfold. Men denne er nesten identisk med Fiskeridirektoratet sentralt, jf. kapittel 10.3, og er derfor ikke gjengitt her.

Kystverket Sørøst (KV-Sør) uttaler at det innenfor lokalitetene er installasjoner som er en viktig del av eksisterende infrastruktur for navigasjon. Her er det behov for tilsyn og vedlikehold. I enkelte tilfeller kan det også være behov for ombygging eller nyetablering av slike installasjoner. Kystverket forutsetter derfor at det i verneforskriftene blir gitt generelt fritak for etatens virksomhet.

Skjærgårdstjenesten i Telemark og Kragerø Havnevesen mener noen av verneforslagene har lite eller ingen fugl. De viser til at det faglige grunnlaget er gammelt og at det bør gjøres nye registreringer av hekkeaktivitet i foreslåtte verneområder våren 2005. Et eventuelt ferdselsforbud i hekkeperioden vil få til dels store konsekvenser for båttrafikken i mange områder, og Havnevesenet mener det generelt er vanskelig å håndheve et forbud i de mest trafikkerte områdene.

Forum for natur og friluftsliv i Telemark er positiv til å ta vare på viktige naturområder, men ber om at det ikke legges større begrensninger på utøvelsen av friluftslivet enn nødvendig. De mener også at det faglige grunnlaget (DN-rapport 1999-8) er for gammelt og at det bør gjennomføres nye registreringer sommeren 2005. Permanente tekniske installasjoner som hytter, brygger m.v. mener de bør holdes utenfor soner med ferdselsforbud, for å unngå eventuelle konflikter med brukere.

Norsk Ornitologisk Forening – Telemark (NOF-T) mener perioden med ferdselsforbud bør vare helt fram til 31. juli. Av hensyn til publikum er det likevel best å ha en fast dato å forholde seg til for alle områder med ferdselsforbud. Dersom det ikke er aktuelt å utvide perioden med ferdselsforbud i de nåværende sjøfuglreservatene samtidig, mener derfor NOF-T det er best å holde seg til 15. juli også for de nye lokalitetene. Senere bør det imidlertid startes en prosess for å utvide perioden fram til 31. juli for samtlige lokaliteter. NOF-T mener det ikke bør være ferdselsforbud på områder med fritidsboliger eller andre fast benyttede installasjoner. Dette for å unngå usikkerhet hos publikum omkring hvor det egentlig er forbudt å ferdes i

hekketida. Vernesonen bør legges utenom hytter, brygger og liknende anlegg. NOF-T mener videre at datagrunnlaget angående sjøfuglforekomstene er godt for de aller fleste av verneforslagene.

Norges jeger- og fiskeforbund avd. Telemark (NJFF-Telemark) er gjennomgående positive til verneforslaget, men understreker at ferdselsinnskrenkninger må begrenses til de perioder der det er absolutt nødvendig. For Telemarks del synes dette å være 15. juli. NJFF-Telemark er også positiv til at utøvelse av lovlig jakt/fangst utenfor fredningsperioden ikke påvirkes av verneplanutkastet. Innføring av ferdselsbegrensinger for friluftsliv må gjøres med varsomhet og NJFF-Telemark støtter seg i så måte på uttalelsen fra Skjærgårdstjenesten i Telemark. NJFF-Telemark viser til at flere verneforslag samtidig er planlagte som sikrede friluftslivsområder, samt at det i noen områder allerede er etablert ferdsel med båt/friluftslivsaktivitet. Foreningen mener det må gjennomføres en grundig vurdering slik at ikke unødige konflikter oppstår. De understreker spesielt at det synes underlig å innføre ferdselsrestriksjoner i områder som over lang tid har hatt utstrakt bruk av friluftslivsutøvere. Dersom de aktuelle lokalitetene fremdeles er svært viktige biotoper for hekkende sjøfugl, kan det etter foreningens mening vanskelig dokumentere konflikt mellom sjøfuglinteresser og etablert friluftslivsaktivitet.

Kragerø maritime leirskole uttaler at verneforslagene i Kragerø vil legge sterke begrensninger på deres undervisningsopplegg. De går normalt ikke i land der det er mengder av hekkende fugl, men er avhengig av å kunne bruke båt i nærheten. Leirskolens ruter er lagt opp slik at de følger vanlige farleder, og de peker spesielt på behovet for å kunne benytte ledene ved Vestre Rauane, mellom Korset og Arntsholmen og mellom Bærø og New Zealand. Videre mener de at en avslutning av ferdselforbudet den 15. juli gir tilstrekkelig sikkerhetsmargin med hensyn på fuglelivet.

Jomfruland Hytteeierforening ønsker at berørte oppsittere/grunneiere ikke skal få forringet sin sedvanlige bruk av eiendommene og vannområdene rundt. De er dessuten opptatt av at grunneieren må komme inn under samme unntaksregler for fiske som yrkesfiskere. Videre mener de at forbudet mot motorferdsel er uklart formulert. De tolker bestemmelsen slik at avstandsmålet på 300 m kun gjelder overflyvning, mens båttrafikken ikke skal omfattes av denne regelen.

En privatperson med erfaring fra kystoppsyn mener at det for enkelte av verneforslagene kan bli store konflikter med friluftslivsaktivitetene i sommerhalvåret. For å begrense denne konflikten mener han ferdselsforbudet fortsatt bør opphøre 15. juli. Hensynet til fuglelivet tilsier heller ikke ut fra hans erfaring noe behov for å utvide fredningstiden til 31. juli.

Vestfold politidistrikt ønsker fylkesvise forskrifter for biotopvernområder for å få redusert antallet forskrifter å forholde seg til. Når det gjelder ferdselsforbud, mener politiet at tidspunktene bør være mest mulig like i hele landet slik at de er lettere å huske for alle som skal etterleve reglene.

Norges Jeger- og Fiskerforbund – Vestfold (NJFF-Vestfold) er positiv til å beskytte en større del av sjøfuglene i hekketida. Av hensyn til friluftinteressene går de inn for å beholde 15. juli som avslutning av ferdselsforbudet, slik det er i dag. De mener at det er nødvendig å iverksette tiltak for å fjerne eller redusere bestanden av villmink for å få en god effekt av verneplanen. Likeledes bør terskelen for å få innvilget søknad om jakt i disse områdene ligge lavt, ettersom dette ikke vil ha innvirkning på hekkebestandene. Foreningen støtter at det lages fylkesvise forskrifter for biotopvernområdene.

Småfisker'n avdeling Tønsberg og omegn mener at dersom fiskerne (dvs. yrkesfiskere) skal ha rett til å fiske nærmere land enn 50 meter i verneområdene, så må dette også gjelde for den øvrige befolkning. Det pekes på at fisket etter sjøørret foregår fra land.

Norsk Ornitologisk Forening - Vestfold (NOF-V) mener at ferdselsforbudet bør vare fram til 31. juli for de nye verneforslagene, for å beskytte seintheukkende arter og omlagte kull mot forstyrrelser.

Store Færder ornitologiske stasjon mener at alle verneforslagene i Vestfold bør vernes som naturreservater, da dette gir områdene best vern. Stasjonen mener videre at det bør være et totalt jaktforbud i alle verneområdene, fordi flere av dem også er viktige trekklokaliteter om høsten. Stasjonen er i mot å lage fylkesvise forskrifter for biotopvernområdene, da det kan gjøre det vanskelig å ta hensyn til lokale forhold. Stasjonen mener det er tilstrekkelig å ha ferdselsforbudet fram til 15. juli. Derimot mener de at det bør vurderes å utvide ferdselsforbudet om våren for de lokalitetene der det hekker ærfugl og grågås. Disse artene starter hekkesesongen i mars. For lokaliteter med slike arter bør ferdselsforbudet begynne allerede 15. mars. Stasjonen etterlyser også nye registreringer for å få bedre oversikt over bestandene av ærfugl og grågås. Avslutningsvis understreker stasjonen at det må satses tungt på oppsyn og oppfølging av verneområdene for å påse at ferdselsforbudet blir overholdt. I tillegg er det viktig å gjennomføre tellinger og overvåking av hekkefuglbestanden for å følge med i utviklingen og å sette i verk nødvendige tiltak for å ivareta fuglelivet.

En grunneier i Vestfold støtter forslaget om ferdselsforbud fram til 31. juli og forslaget om fylkesvise forskrifter med separate vernekart.

Norges jeger og fiskeforbund – Buskerud (NJFF-Buskerud) ønsker at ferdselsforbudet avsluttes 15. juli, og at det skal være felles fylkesvise forskrifter for biotopvernområdene.

Demmekilen vel ønsker primært at ferdselsforbudet avsluttes 15. juli, men også at det blir vurdert å differensiere ferdselsforbudets lengde etter områdets karakter. En eventuell utvidelse i ferdselsforbudet bør evalueres for å se effekten på sjøfuglbestandene.

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken (NiHR) mener at det må være tillatt å utføre registreringer og ringmerking av fugler under perioden med ferdselsforbud, for å følge med på variasjoner i bestanden. De mener også at det bør være tillatt med bålrensing og bruk av grill på avsatte plasser. Videre mener de at det må utarbeides forvaltningsplan for alle verneforslagene og ønsker å delta i dette arbeidet. De ønsker også en klargjøring av hvem som har ansvaret for driften av områdene.

Oslo politidistrikt ønsker en ensartet, klar og tydelig skilting av områdene.

Oslofjorden Fiskerlag har tidligere fått dispensasjon fra ferdselsforbudet for manntallsførte yrkesfiskere. Fiskerlaget ber nå om at dispensasjonsadgangen videreføres på generelt grunnlag, og ikke tidsbegrenset, i henhold til senere års praksis. De ber også om at det blir lik ordlyd i alle forskriftene som fiskerne skal forholde seg til.

Norsk Ornitologisk Forening – Oslo og Akershus (NOF-O&A) mener at ferdselsforbudet må gjelde til 31. juli fordi flere fuglearter hekker noe seinere og benytter holmene litt ut i august. Dette gjelder spesielt sildemåke, makrellterne og siland. De foreslår også et totalforbud på jakt i verneområdene. De ønsker at det skal presiseres at det generelle unntaket for "militær operativ virksomhet" i § 4 kun gjelder "i krig". Videre mener de at punktet om "midlertidig oppankring/fortøyning av fartøyer i nyttetraffikk" er uklart og spør om dette kun er i nødsfall.

Blant tiltakene det kan søkes om dispensasjon for etter § 5 foreslår de å ta ut punktet om at "Forvaltningsmyndighetene kan gi tillatelse til oppføring av nye anlegg, og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket". Utover dette savner NOF-O&A vern av Husbergøya, Bleikøyalven og "Pannekaka" sør for Oksenøya.

Norges Jeger- og Fiskerforbund – Oslo (NJFF-O) støtter forslaget om at ferdselsforbudet skal gjelde til 31. juli. De tolker forskriftene som at sluknedfall innenfor 50 metersonen rundt de fredete skjærene ikke er å betrakte som ferdsel.

Søndre Tasken Vel og Nordre Tasken Vel i Råde kommune går inn for at ferdelsforbud slutter 15. juli.

Østfold Bonde- og Småbrukerlag støtter et utvidet ferdelsforbud til 31. juli og mener dette ikke er i konflikt med småbåtturen i de aktuelle områdene.

Norsk Ornitologisk Forening, avd. Østfold (NOF-Ø) støtter også et utvidet ferdelsforbud til 31. juli, særlig pga. omlagte kull og høyt ferdselstrykk i hele juli.

Akerøya Ornitologiske Stasjon (Hvaler) støtter et utvidet ferdelsforbud fram til 31. juli. De er likevel skeptiske til at holmer og øyer deles i soner med og uten ferdelsforbud.

Kongelig Norsk Båttforbund – Region Øst mener at ferdelsforbud fram til 15. juli vil være en balansert løsning.

Forum for Natur- og Friluftsliv – Østfold, Norges Jeger- og Fiskerforbund - Østfold (NJFF-Ø) og Naturvernforbundet i Østfold mener at ferdelsforbudet i hekketiden bør utvides til 31. juli, men at 15. juli bør vurderes for enkelte områder som tidligere er sikret til friluftsliv. De mener også at det bør vurderes en utvidet minkfangst i områder der sjøfugl er spesielt utsatt.

Vinteren og våren 2006 var det stor oppmerksomhet omkring faren for utbrudd av fugleinfluenza. I den forbindelse kom det inn flere uttalelser om at det ikke måtte opprettes verneområder for sjøfugl i nærheten av hytte- og boligområder. Det ble vist til at dette var et faremoment i forhold til folks liv og helse.

10.3 Uttalelser ved sentral høring

Fiskeridirektoratet (FD) mener at det ikke er tatt nok hensyn til akvakultur (oppdrett og havbeite) i forslagene til *biotopvernområder*. De mener havbeite bør sidestilles med fiske og gis samme unntak, etter forskriften § 4, med hensyn til ferdelsbegrensningene. De mener også at etablering av flytende oppdrettsanlegg bør kunne vurderes nærmere. Derfor ønsker de at det tas inn en ny bestemmelse om at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppdrett. I forslagene til *naturreservater og fuglefredningsområder* mener FD at hensynet til fangst, akvakultur og tang- og tarehøsting ikke er tilfredsstillende ivaretatt. I forslaget til forskriften § 5 er det gjort unntak for fangst av sjøpattedyr, men bare etter søknad. De mener slik fangst ikke er i strid med verneformålet når det foregår utenom tiden med ferdelsforbud. Derfor ønsker FD et generelt unntak for fangst av sjøpattedyr. Videre mener FD at havbeite ikke er i konflikt med verneformålet og ønsker et generelt unntak for dette. FD mener at det ut fra verneformålet heller ikke er spesielle grunner til å forby taretråling i noen av verneforslagene. De ber derfor om at det skal kunne søkes om tillatelse til høsting av tang og tare. FD viser ellers til St.meld. nr 43 (1998-99) Vern og bruk

i kystsona, og mener at oppdrett, for eksempel i bunnkulturer, kan etableres uten å være i konflikt med verneformålet. Derfor ønsker de også at det åpnes for å kunne søke om tillatelse til oppdrett.

Kystverket / Kystdirektoratet påpeker at det er viktig å kunne betjene og ivareta deres eksisterende anlegg. Videre kan det bli aktuelt å gjøre nye tiltak i de forslåtte områdene for å trygge ferdselen. Kystverket ber derfor om at alle forskriftene samkjøres når det gjelder Kystverkets interesser, og at det tas inn i bestemmelsene at vernet ikke skal være til hinder for drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg og motorisert ferdsel i forbindelse med dette. Videre må det presiseres i forskriften at Kystverket kan få tillatelse til oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg, tilbygg til eksisterende anlegg, samt at det kan gis tillatelse til nødvendige tiltak for å sikre sjøverts ferdsel.

Havforskningsinstituttet (HI) mener det generelle forbudet mot høsting av tang og tare som foreslås i områdene, vil kunne ramme eventuell framtidig utnyttelse av disse ressursene. De mener det ikke er påvist noen klare sammenhenger mellom høsting av tang og tare og tilstand i sjøfuglbestander. Derfor ønsker de en mer nyansert modell hvor det åpnes for utnyttelse av tang- og tareressursene utenom hekkesesongen.

Norges Skogeierforbund (NSF) savner en evaluering av de hekkeområdene som ble fredet for 10-20 år siden. De viser til at spesielt ternekolonier har flyttet, slik at mange reservater i landssammenheng nå fremstår uten funksjon. De mener det burde vært en faglig gjennomgang av dette før man foreslår nye verneområder.

Norges Bondelag (NB) mener grunnlaget for verneplanen er for dårlig, og at registreringene ikke er godt nok gjennomført metodemessig. De mener det må kunne dokumenteres om det er menneskeskapte endringer som gjør at fuglebestanden har gått tilbake eller om det er naturlige svingninger. NB tar ikke stilling til de to alternativene med ferdselsforbud, men mener myndighetene må unngå å legge sterkere restriksjoner på ferdsel enn hva det faktisk er behov for. De mener også at bør presiseres at det *skal* lages forvaltningsplan for områdene og ikke bare *kan*, som i verneforslaget. Videre mener de forvaltningen av verneområdene bør legges til de respektive kommuner. NB mener grunneiers ferdsel i forbindelse med tilsyn av beitedyr må være tillatt såfremt det ikke er i strid med verneformålet.

Naturhistorisk museum – Universitetet i Oslo (UiO) støtter forslaget om ferdselsforbud fram til 31. juli av hensyn til at seinthekkende fuglearter og individer med omlagte kull.

Oslofjordens friluftsråd (OF) mener at ferdselsforbudet bør være likt for alle sjøfuglreservatene i Oslofjorden. Deres erfaring er at sjøfuglhekkingen i

hovedsak er overstått medio juli, og de anbefaler derfor at ferdselsforbudet kun varer fram til 15. juli, slik som i dag. OF savner utfyllende kommentarer knyttet til friluftsinnteresser for flere områder i avsnittet "Andre interesser".

Friluftsrådernes Landsforbund (FL) kan ikke se at den dokumentasjonen som legges fram i verneplanene tilsier utviding av perioden med ferdselsforbud fra 15. juli til 31. juli, og viser til at dette kanskje er den viktigste perioden for friluftsliv langs kysten. For at folk skal respektere ferdselsforbud, må forbudet oppfattes som viktig for sjøfuglene. Et ferdselsforbud etter at ungene har forlatt reiret, vil virke meningsløst og kan svekke den generelle respekten for sjøfuglreservatene og ferdselsforbudet. Av den grunn bør en også være svært varsom med å utvide perioden med ferdselsforbud.

Det er et felles overordnet mål for naturvern- og friluftsinnteressene å hindre nedbygging av strandsonen. FL mener de positive sidene ved friluftsliv, f.eks. å skape forståelse og aksept for naturen, kommer for dårlig fram i verneplanen. I stedet framstilles friluftsliv som hovedtrusselen mot naturverdiene. FL beklager at de parallelle prosessene med verneplanarbeidet for Oslofjorden og satsing på sikring av nye friluftsområder ikke er utnyttet til en felles offensiv der en kunne ha synliggjort felles interesser. FL er enig i verneplanenes intensjon om å ivareta viktig og sårbar natur, og at naturvernloven er det beste virkemiddel. FL kan imidlertid ikke se at det er dokumentert en så dramatisk situasjon at naturverninteressene automatisk skal gå foran friluftsinnteressene.

Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO) støtter verneforslaget, men understreker at mange av områdene er viktige friluftsområder, og at det må tas hensyn til dette. FRIFO understreker betydningen av at vernebestemmelsene ikke legger unødvendige eller ubegrunnede restriksjoner på det naturvennlige friluftslivet og på mindre arrangementer i undervisningssammenheng. Dette gjelder også vedlikehold og merking av stier osv. FRIFO påpeker at det bør føres en streng praksis for å begrense motorisert ferdsel i utmark til et minimum, og at verneforskriftene kun åpner for det som er ytterst nødvendig. Dette bør i størst mulig grad også gjelde for sjøarealene.

Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (SABIMA) er positiv til verneplanen. Primært mener de at verneformen fuglefredningsområde burde vært benyttet i stedet for biotopvernområde. De støtter likevel forslaget om å ha en felles forskrift for alle biotopvernområdene så lenge det ikke går utover verneformålet. Uttalelsen til SABIMA er ellers sammenfallende med uttalelsen fra Norsk Ornitologisk Forening – Oslo og Akershus.

Norges Naturvernforbund (NNV) støtter arbeidet med supplerende verneplan for sjøfuglene rundt Oslofjorden og Telemarkskysten. De refererer til fellesuttalelse med lokallagene i Telemark og Buskerud der de går inn for å utvide perioden med ferdselsforbud til 31. juli. NNV støtter vurderingene om at spesielt arter som sildemåke, fiskemåke og teist vil nyte godt av en slik

forlengelse, og at påfallende mange arter har en del flygeudyktige unger igjen etter 15. juli. Flere av sjøfuglene har en jevnt negativ bestandsutvikling, og tilgjengelig hekkeareal er sterkt begrenset av båttrafikk og sommerturisme. Det sterke brukerpresset på skjærgården gjør det enda mer nødvendig å båndlegge areal for sjøfugl og å kanalisere båtturisme. Mange av områdene som er vernet i dag eller foreslått vernet, er godt valgt da de ikke er i særlig konflikt med hovedtrykket av båtturisme. NNV er kjent med flere overtredelser av vernesonene, f.eks. lavflyving med helikopter og småfly, landfeste av dykkerfartøy og ilandstigning av båtfolk med hund. For å unngå dette mener NNV at publikum må få bedre informasjon om verneområdene, f.eks. gjennom annonsering i turistbrosjyrene, bedre skilting og informasjon til ulike brukergrupper som dykkerklubber, båtforeninger m.fl.

Norges jeger- og fiskeforbund (NJFF) påpeker at det skjer omfattende nedbygging av strandsonen, og de mener det er viktig ikke å båndlegge mer enn høyst nødvendig disse øyene som er av regional betydning som rekreasjons- og friluftsområder. De mener det er uheldig med ferdselsforbud generelt, og unødvendig konfliktskapende å utvide til 31. juli. De mener også det er svært uheldig å ha jaktforbud også utenom perioden med ferdselsforbud på øyene, eksempelvis som foreslått i Buskerud. De kan ikke se at dette er nødvendig i henhold til verneformålet, og nevner at i forslaget fra Fylkesmannen i Telemark er vern av sjøfugl i hekkeperioden ikke til hinder for jakt, inkludert jakt på sjøfugl i samsvar med gjeldende lovverk.

NOAH – for dyrs rettigheter (NOAH) støtter Fylkesmannen i Buskerud om at det bør være et totalt jaktforbud i de foreslåtte verneområdene. De viser til WWFs analyser om at bestanden av arter tilknyttet havet, blant annet 21 fuglearter, er redusert med over 30 %.

Norges Seilforbund (NSF) er i mot å utvide ferdselsforbudet fra 15. juli til 31. juli og er opptatt av at ferdselsforbud ikke lager vanskeligheter for båttrafikk i trange sund og leder. Videre mener NSF at det ikke må legges begrensninger på områder som er viktige for spesielle grupper, slik som brygger, naturhavner og områder for vindsurfing og kiting. NSF peker på at det særlig i områdene rundt Larkollen, Teibern, Sletter og Kurefjorden er stor kite-/surf-aktivitet og presiserer at verneplanen ikke må legge begrensninger på denne aktiviteten.

Kongelig Norsk Båtforbund (KNBF) har tillit til at myndighetene avveier interessene i saken og kommer fram til en løsning som også tilgodeser båtfolkets behov for naturoplevelser.

10.4 Miljøvernmyndighetenes kommentarer – generelle forhold

10.4.1 Datagrunnlaget

Fylkesmennene viser til at det under utarbeidelsen av høringsforslaget ble vurdert både gamle og nye registreringer. Verneplanutvalgets tilrådning (DN-rapport 1999-8) er derfor supplert med nyere og regelmessige tellinger av hekkende sjøfugl. Årstallet som de nye registreringene er foretatt, varierer likevel fra fylke til fylke. Noen fylker har til og med benyttet nyregistreringer fra 2005 før de avga sin tilrådning til DN. I Oslo og Akershus har i tillegg også botaniske (2003, 2004 og 2005) og geologiske registreringer (2004) vært med i vurderingsgrunnlaget. Utenom i Østfold har fylkesmennene også evaluert tidligere fredete reservater. Dette kommer til uttrykk gjennom forslagene til oppheving av Ropen naturreservat og endring av Teineskjær naturreservat i Telemark. I tillegg tilrår Fylkesmannen i Vestfold å oppheve naturreservatene Midtre Bukkholmen og Østre Klauver, samt deler av naturreservatet Selskjærene. På bakgrunn av dette hevder fylkesmennene at datagrunnlaget er godt, og at det også avspeiler endringer som har skjedd i sjøfuglbestanden siden begynnelsen av 1970-tallet.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) slutter seg til fylkesmennenes argumenter om at datagrunnlaget er godt nok til å foreslå ytterligere vern. DN slutter seg også til foreslått oppheving av ett og endring av ett naturreservat i Telemark. Derimot mener DN det ikke er tilstrekkelig grunnlag for å oppheve eller endre de tre naturreservatene som Fylkesmannen i Vestfold tilrår, jf. DNS tilrådning om dette i Verneplan for Oslofjorden – delplan Vestfold, kgl. res. 30.6.2006.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering.

10.4.2 Generelle holdninger til verneforslagene

Fylkesmennene viser til at et flertall av uttalepartene er positive til prinsippet om å verne flere områder for sjøfugl med bakgrunn i det generelle presset på kysten. Dette gjelder både kommuner og naturvern- og friluftslivsorganisasjoner. Noen få uttaleparter går direkte i mot vern som sådan. Fylkesmennene legger derfor til grunn at det er en generell tilslutning til vern av nye sjøfuglområder. Det kommer imidlertid fram motstand mot vern for lokaliteter som etter de aktuelle uttalepartenes mening kommer i konflikt med viktige friluftslivsinteresser.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) viser til fylkesmennenes merknader om dette.

Miljøverndepartementet slutter seg til kommentarene fra fylkesmennene og direktoratet.

10.4.3 Verneform

Fylkesmennene viser til at det i noen få uttalelser er bedt om at forslagene om biotopvern i stedet bør opprettes som fuglefredningsområder. Fylkesmannen i Telemark viser til omtalen av verneformene i verneforslagets generelle del og mener at begge verneformene er relevante. Fylkesmannen i Vestfold mener alle vernekategoriene er relevante, og viser til kriteriesettet som er lagt til grunn i høringsdokumentet.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) viser til at verneformene som er valgt på den enkelte lokalitet skal gjenspeile verneformålet. Man skal ikke benytte en strengere verneform enn det er hjemmel til etter naturvernloven. Det er verneverdiene, jf. de fylkesvise høringsrapportene, som er grunnlaget for valg av verneform. Ut fra kriteriene i kapitlet om hjemmelsgrunnlag mener DN det er godt samsvar mellom verneform og verneformål på den enkelte lokalitet, og viser til omtale av dette i gjennomgangen av de enkelte områder.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering.

10.4.4 Ferdsel og friluftsliv

Fylkesmennene peker på at Friluftsrådernes Landsforbund (FL) uttrykker skepsis til manglende samordning av naturvern- og friluftslivsarbeidet i Oslofjordområdet. Fylkesmennene viser til at det er forsøkt å samordne dette i de ulike fasene av verneplanprosessen. Hovedtyngden av kommentarene fra friluftinteressene retter seg likevel mot at ferdselsrestriksjonene berører muligheten for båtferdsel, men også bruken av selve holmene som friluftsområder. Fylkesmennene viser til at det er vanskelig å avveie friluftslivsinteresser og verneinteresser langs kysten. Det samlede presset på kysten øker stadig. Dette gjelder både nedbygging og annen bruk, ikke minst gjennom den store økningen i bruken av fritidsbåter de siste tiårene. Dette presset er årsak til økt satsning fra statens side, både for å sikre friluftsområder og for å verne ytterligere hekkeområder for sjøfugl. Det kan tenkes at områder som har vært brukt til friluftsliv gjennom lang tid nå har et større behov for skjerming i hekketida enn tidligere, også for sjøområdene rundt holmene. Men terskelen for å forby ferdsel vil normalt være høyere jo mer etablert et område er som friluftsområde. Fylkesmennene mener i tillegg at føre-var-prinsippet må legges til grunn i vurderingene, særlig der det er snakk om sjøfuglarter som er i tilbakegang eller når områdene av andre grunner er særlig viktige. I noen tilfeller må vernehensyn derfor gå foran friluftslivsinteressene. Avveininger i slike forhold er drøftet under omtalen av de enkelte områdene.

Direktoratet for naturforvaltnings (DNs) generelle vurdering er at friluftsliv og naturvern i all hovedsak har sammenfallende interesser, og at utøvelse av

friluftsliv er grunnleggende viktig med tanke på å utvikle kunnskap om naturen og forståelse av behovet for naturvern. Tiltak som gjennomføres for å ta vare på naturverdiene vil også bidra til at områdene i framtiden framstår som attraktive for friluftslivet. DN viser for øvrig til sitt brev av 2. juni 2000 til fylkesmennene om videreføring av arbeidet med vern av viktige naturområder i Oslofjorden. DN påpekte i dette brev bl.a. at arbeidet med vern etter naturvernloven må ses i nær sammenheng med sikring av friluftsområder med sikte på å bevare viktige naturområder og sikring av allmennhetens adgang til kysten. DN ba fylkesmennene vurdere i hvilke områder friluftsjnteressene kunne forenes med naturverninteressene og som dermed kunne egne seg for sikring til friluftsliv. DN forutsatte i denne sammenheng at fylkesmennene samarbeidet med kommunene om hvilke områder som kunne egne seg for sikring og om muligheten for å få gjennomført saken. DN er enig med fylkesmennes i at det er en utfordring å avveie friluftsjnteressene mot beskyttelse av sjøfugl. DN har gjort ytterligere avveininger i forhold til hekkeholmer som samtidig er sikret til friluftsjntformål ved statlig erverv, regulert til friluftsjntformål gjennom plan- og bygningsloven, eller hvor kommuner eller organisasjoner har markert sterke friluftsjnteresser. Dette har medført at noen områder foreslås tatt ut av verneplanen. I tillegg er det foreslått noen grenseendringer og innføring av farleder på sjøen der båttrafikk får unntak for passere. DN presiserer at det da kun er snakk om å passere, og at verken oppankring eller annen stopp vil være tillatt. DN viser ellers til avsnittene om "Alternative perioder for ferdselsforbudet" og "Ferdsl og friluftsliv" i omtalen av forhold knyttet til forskriftene. DN viser også til de øvrige kommentarene om friluftsliv i gjennomgangen av de enkelte områdene.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering.

10.4.5 Annet

Fylkesmennene viser til at flere uttaleparter har bemerket at permanente installasjoner som hytter, brygger og lignende må holdes utenfor verneområdene. Fylkesmannen i Telemark slutter seg til dette synet og har så langt som mulig tatt slike hensyn i de enkelte verneforslagene. Unntaket er fyrlykter, skilt og lignende.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus opplyser at de lokalitetene som savnes av SABIMA og NOF-O&A (Bleikøykalven, Pannekaka og Husbergøya) inngår i Verneplan for Oslofjorden - delplan Oslo og Akershus. Der er også fuglelivets betydning vektlagt, og for Bleikøykalven og Husbergøykalven er det ferdselsforbud tilsvarende som for "sjøfugldelen".

Direktoratet for naturforvaltning (DN) viser til at det i Oslofjordplanen, delplan Oslo og Akershus og delplan Østfold også finnes noen lokaliteter med forslag om ferdselsforbud. DN tilrår at disse områdene får samme periode for ferdselsforbudet som i denne delplanen for sjøfugl. DN mener at en generell

fare for fugleinfluensa ikke er noe argument for å unnlate vern av lokaliteter nær hytte eller boligområder. Formålet med verneplanen er å beskytte fuglenes hekkeområder. Et eventuelt utbrudd av fugleinfluensa må håndteres ut fra den situasjonen som oppstår.

Miljøverndepartementet slutter seg til kommentarene fra fylkesmennene og direktoratet.

10.5 Miljøvernmyndighetenes kommentarer – forskriftene

10.5.1 Alternative perioder for ferdselsforbudet

Fylkesmennene er delt i synet på om perioden med ferdselsforbud bør utvides, men viser til at det finnes gode argumenter for begge alternativene.

Fylkesmennene i Vestfold og Buskerud mener ferdselsforbudet bør avsluttes 15. juli som i de eksisterende sjøfuglreservatene. Disse legger særlig vekt på at en utvidelse av ferdselsforbudsperioden til 31. juli vil legge store begrensninger på friluftslivet i to viktige uker på sommeren. Samtidig mener de det ikke er godt nok faglig grunnlag for å legge ytterligere begrensninger på friluftslivet ut fra et relativt lavt antall seinthekkende arter. Fylkesmennene i Telemark, Oslo og Akershus og Østfold støtter derimot en utvidelse av ferdselsforbudet til 31. juli. Disse legger særlig vekt på at det er registrert tilbakegang blant de seinthekkende fugleartene som fiskemåke og makrellterne. Det bør videre tas høyde for at hekkesuksessen i vernet sjøfuglområder skal være god, uavhengig av om klimatiske årsvariasjoner gjør at hekkingen starter seint eller tidlig. De mener det totale presset på sjøfuglkoloniene er så stort i Oslofjorden at hensynet til friluftslivsinteressene må vike i forhold til et utvidet ferdselsforbud. Fylkesmannen i Østfold legger også vekt på at frafall av områder (Vestre Flateskjær), arealreduksjoner (Gullholmen, Revlingen, Taralden og Skomakerskjæra), samt spesielle hensyn til båtferdsel (Søndre Missingen, Danmarkskjær, Skorpen og Knubben) samlet sett er en rimelig avveining mellom hensynet til sjøfugl og friluftsliv.

Alle fylkesmennene er likevel enige om at uansett hvilket av alternativene som vedtas, så bør perioden med ferdselsforbud være lik både i de nye verneforslagene og i de eksisterende sjøfuglreservatene. En eventuell endring til 31. juli bør derfor utløse en rask revidering av aktuelle eksisterende forskrifter i planområdet.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) peker på at en sentral problemstilling i verneplanen er hvorvidt en skal beholde 15. juli som dato for avslutning av ferdselsforbudet, eller utvide dette til 31. juli. De fleste høringspartene har kommentert dette. Privatpersoner, velforeninger med mer har i varierende grad uttalt seg om de to alternativene, men de fleste går inn for 15. juli. I den svenske skjærgården (Göteborgs og Bohus län) er det en svært differensiert forvaltning av ferdselsforbudet avhengig av hvilke arter som

hekker der. DN ser at en differensiert forvaltning er gunstig biologisk sett, men samtidig er dette svært ressurskrevende med hensyn til informasjon, skilting og håndhevelse. DN legger vekt på at både politiet, naturoppsynet og nesten alle høringsinstansene for øvrig tilrå å ha felles sluttdato uansett hva den måtte bli. DN tilrå å opprettholde 15. juli som sluttdato for ferdselsforbudet i Oslofjorden. Dette er en avveining på bakgrunn av hekkebiologi, hensynet til friluftsliv og praktiske hensyn. Når det gjelder forslaget om å utvide ferdselsforbudet om våren for lokaliteter der det hekker ærfugl og grågås, viser DN til at dette ikke har vært på høring. DN tilrå ikke å utrede dette nærmere i denne verneplanen.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering.

10.5.2 Standardisering av verneforskriftene for biotopvernområdene

Fylkesmennene viser til at få høringsinstanser har kommentert behovet for å ha felles forskrifter for biotopvernområdene. Derfor kan det synes som om spørsmålet ikke oppleves som viktig. Fylkesmennene mener generelt at det er lite effektivisering å hente i dette, og tilrå at dette ikke gjennomføres.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) vurderer at det totalt sett ikke gir noen gevinst å lage samleforskrifter og tilrå derfor å fortsette med egne forskrifter for hvert enkelt område.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering.

10.5.3 Landbruk

Fylkesmannen i Telemark viser til at saken ble sendt på høring med et generelt fritak for grunneiers ferdsel i noen av verneforslagene. Dette var imidlertid en inkurie, som ble korrigert overfor de lokale høringsinstansene. Ingen lokale høringsinstanser har uttalt seg om denne problemstillingen. Grunneiers rett til fri ferdsel er derfor tatt vekk i de aktuelle forskriftene, men er ikke omtalt under det enkelte område. Fylkesmannen ber DN behandle denne problematikken når det gjelder sentrale høringsinstanser, og da særlig Norges Bondelag som uttaler at de slutter seg til prinsippet om generelt fritak for grunneiers ferdsel.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) viser til at det normalt ikke drives jordbruk, skogbruk eller beite på de foreslåtte verneområdene. Det finnes likevel noen unntak både blant nye verneforslag og i eksisterende verneområder som foreslås revidert. Der det ikke er dokumentert slik virksomhet, mener DN at det heller ikke bør settes noe generelt unntak for grunneiers ferdsel eller i forbindelse med beite. For de enkeltområder der slike unntak foreslås tatt inn, viser DN til omtalen av de enkelte områdene.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering.

10.5.4 Havbruk, havbeite og fiske

Fylkesmennene mener hensynet til fiske er godt ivaretatt og viser til unntak for yrkesfiske i samsvar med saltvannsfiskeloven og adgang til ferdsel i forbudsperioden i sjø og på land ved bruk av landfester. Fylkesmannen i Buskerud tilrår likevel å benytte uttrykket "manntallsførte fiskere". Fylkesmannen i Østfold legger til at bestemmelsene for tradisjonelt fiske og ferdsel er noe ulikt utformet i områdene etter naturvernloven og biotopvernområdene (viltloven). Sistnevnte har også unntak for "registrerte laksefiskere med fast redskap". Fylkesmannen tilrår å tilføye denne formuleringen også i verneforslagene etter naturvernloven.

Fylkesmannen i Vestfold mener unntaket for ferdsel i forbindelse med yrkesfiske er godt begrunnet og tilrår at det ikke gjøres noe generelt unntak for fritidsfiske.

Det vises til at Fiskeridirektoratet mener havbeite bør sidestilles med fiske og følgelig ha samme restriksjonsnivå hva angår ferdsel. Fylkesmannen i Vestfold mener at de lokaliteter det her er tale om, ikke er egnet til havbeite uten å benytte stengsler. Dermed vil det bli etablert faste innretninger som vil være til ulempe både for verneinteressene og for det etablerte ålefisket, samt for allmennhetens frie ferdsel på sjøen også utenom tiden med ferdselsforbud. Dette vil igjen kunne skape sterke konflikter i et kystområde som er i intens allmenn bruk. Fylkesmannen i Vestfold tilrår derfor ikke å sidestille havbeite med fiske når det gjelder ferdsel.

Fylkesmannen i Vestfold støtter at det bør kunne søkes om etablering av enkelte former for havbruk, som f.eks. bunnkulturer. Tradisjonelle flytende oppdrettsanlegg, i praksis blåskjellanlegg i Vestfold, vil derimot være et permanent matfat for en sentral art som ærfugl. Slike anlegg bør neppe etableres innenfor de foreslåtte verneområdene. Fylkesmannen tilrår derfor å ta med "oppdrett" blant de tiltakene forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til både i naturreservater, fuglefredningsområder og biotopvernområder. Fylkesmannen tilrår å ta med et unntak for "Opprettelse og drift av oppdrettsanlegg og ferdsel i forbindelse med dette" i alle fuglefredningsområder, og unntak for "Ferdsl i tilknytning til drift av oppdrettsanlegg" i alle biotopvernområder.

Fylkesmannen i Østfold viser til at høringen ikke har avdekket konkrete konflikter i forhold til blåskjell dyrking, og at annen akvakultur (oppdrett og havbeite) ikke utøves langs Østfold-kysten. Havbeite uten faste anlegg er ikke i strid med vernet. Dersom deler av et blåskjellanlegg ønskes lokalisert innenfor en 50m-sone rundt en vernet hekkeholme, mener fylkesmannen at dette må behandles etter den generelle hjemmelen for dispensasjon.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) viser til at hensynet til yrkesfiske er ivaretatt gjennom egne unntak både i naturreservatene, fuglefredningsområdene og biotopvernområdene. DN tilrår å benytte samme

formulering av disse bestemmelsene mellom de ulike verneformene. DN tilrår også å la ferdsel på sjøen i forbindelse med havbeite få samme unntak. Disse to aktivitetene kan langt på vei sidestilles med hensyn til den grad av forstyrrelse de medfører overfor fuglelivet. I tråd med dette tilrår DN å tilføye et eget unntak i naturreservater og fuglefredningsområder om *"utsetting og gjenfangst av stedeegne marine organismer i forbindelse med havbeitenæring etter havbeiteloven"*. DN legger da til grunn at havbeite er definert som utsetting og gjenfangst av krepsdyr, bløtdyr, og pigghuder til næringsformål, og det ikke omfatter eventuell fôring, medisinerer eller etablering av tekniske innretninger i tilknytning til slik virksomhet. DN viser til at det ved nyere vernevedtak er vanlig å åpne for å kunne søke om *"Eablering av landfester for fiskeredskaper"*. DN tilrår å sette inn en slik bestemmelse i både naturreservatene og fuglefredningsområdene i denne verneplanen.

DN tilrår at det ikke åpnes for havbruk i de foreslåtte naturreservatene, jf. avklaringer om dette i forbindelse med sluttbehandling av kystverneplanen for Nordland. Ut fra verneformålet mener DN at det heller ikke bør åpnes for havbruk i de foreslåtte fuglefredningsområdene. I biotopvernområdene foreslås det ikke å regulere arealbruken. Derfor er det i og for seg heller ikke noe forbud mot havbruksvirksomhet. Men oppdrettsanlegg, eller andre tiltak som får tillatelse etter annet lovverk, må uansett forholde seg til ferdselsforbudet. Dersom et oppdrettsanlegg ikke medfører ferdsel i området i perioden med ferdselsforbud, kan det derfor etableres i biotopvernområder. DN viser også til at omfanget av sjøareal i denne verneplanen er svært begrenset.

Miljøverndepartementet viser til at havbeiteloven er erstattet av akvakulturloven og slutter seg for øvrig til direktoratets vurdering.

Miljøverndepartementet viser til at det i verneforskriftene for naturreservater og fuglefredningsområder ikke er tatt inn spesifiserte bestemmelser om at forvaltningsmyndighetene kan gi tillatelse til å etablere oppdrett (havbruk). Det samme gjelder fortøyningsfester for eventuelle framtidige akvakulturanlegg som lokaliseres utenfor verneområdene. Naturreservatene har et bredt verneformål, som går ut på å bevare tilnærmet urørt natur med naturlig tilhørende plante- og dyreliv, der sjøfugl inngår som en spesiell verdi. De enkelte naturreservatene i denne verneplanen er av beskjedne størrelse. For å ivareta verneformålet, må forstyrrelse av fuglelivet unngås. Generelt er det viktig å begrense det totale omfanget av nye inngrep og forstyrrende aktiviteter i slike områder. Fuglefredningsområdene har vesentlig betydning som tilholdssted for en rekke fuglearter, og her er formålet å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø. De enkelte fuglefredningsområdene i denne verneplanen er av beskjedne størrelse, og etablering av oppdrettsvirksomhet mv. i områdene vil lett kunne endre fuglenes livsmiljø. I tillegg vil slik etablering kunne medføre økt omfang av ferdsel og forstyrrelse av fuglelivet i hekketida. Etter samråd med Direktoratet for naturforvaltning mener departementet at det vil være vanskelig å gi tillatelse til oppdrett i naturreservater og fuglefredningsområder i denne verneplanen der verneformålet er knyttet til

sjøfugl. Departementet mener på denne bakgrunn at spørsmål om etablering av oppdrett og fortøyningsfester for akvakultur må vurderes særskilt for det enkelte området når det eventuelt blir aktuelt. Eventuelle søknader må forvaltningsmyndigheten da på vanlig måte behandle etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i forskriften (for ”særlige tilfeller når dette ikke strider mot formålet med fredningen”).

10.5.5 Høsting av tang og taretråling

Fylkesmannen i Vestfold påpeker at hovedgrunnlaget for taretråling er stortare, og at denne arten ikke har kjente forekomster i dette området som gir grunnlag for slik virksomhet. I tillegg mener fylkesmannen at tang- og tarevegetasjonen kan ha stor betydning i forhold til sjøfuglbestandene. Ut fra ”føre var-prinsippet” bør derfor tang- og tarevegetasjonen beskyttes. Fylkesmannen fraråder derfor å åpne for taretråling innenfor verneforslagene.

Fylkesmannen i Østfold kjenner ikke til at det verken utøves eller planlegges tang- og taretråling noe sted i fylket og mener det ikke er grunnlag for å åpne for dette.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) viser til at bestanden av sukkertare i Skagerak er under press, og at en ikke kjenner årsakene til dette. Noen av verneforslagene har forekomster av teist og skarv, som er blant de artene en vet er sterkt knyttet til tareskog. Ingen av høringsinstanser har meldt fra om at det foregår eller planlegges høsting av tang eller taretråling i regionen. DN tolker derfor at denne problemstillingen ikke er særlig relevant. DN tilrår at spørsmålet om taretråling tas opp til vurdering dersom det i framtiden skulle bli aktuelt å åpne for taretråling i regionen. De foreslåtte biotopvernområdene har ingen generell forbudsbestemmelse mot tiltak og aktiviteter – kun et ferdselsforbud. Derfor rammes heller ikke en eventuell høsting av tang eller taretråling. I disse områdene vil derfor slik virksomhet kunne pågå uhindret, forutsatt at det foregår utenom perioden med ferdselsforbud.

Miljøverndepartementet viser til at det er foreslått å ikke tillate høsting av tang og tare i naturreservatene og fuglefredningsområdene. Departementet kan i samråd med Fiskeri- og kystdepartementet slutte seg til dette. Fiskeri- og kystdepartementet har i den forbindelse tatt i betraktning at verneplanen totalt sett omfatter relativt lite sjøareal, og at det pr. i dag ikke er åpnet for kommersiell høsting i disse fylkene. I tråd med Direktoratet for naturforvaltnings tilrådning forutsettes det at spørsmålet kan tas opp til vurdering dersom det skulle bli aktuelt å høste av disse ressursene i framtiden. Miljøverndepartementet slutter seg for øvrig til direktoratets vurdering.

10.5.6 Kystverkets anlegg

Fylkesmennene i Telemark og Oslo og Akershus viser til at Kystverket Sørøst ikke synes å ha gjennomgått og vurdert behovet for unntaksbestemmelser i det enkelte område. Dette gjør det vanskelig å avgjøre om det er behov for å ha unntak for drift og vedlikehold av eksisterende anlegg.

Fylkesmannen i Vestfold viser til at Kystverket ikke har installasjoner innenfor verneforslagene. I verneforslagene for fuglefredningsområder og naturreservater er Kystverkets eventuelle behov for nye installasjoner ivare tatt gjennom muligheten til å søke dispensasjon etter forskriften § 5. Denne muligheten til å søke om dispensasjon for nye anlegg mangler derimot i de foreslåtte biotopvernområdene. Fylkesmannen tilrår at DN åpner for dette også i biotopvernområdene.

Fylkesmennene i Buskerud og Oslo og Akershus viser til uttalelsene om at det ikke bør åpnes for å kunne søke om oppføring av nye anlegg for Kystverket. Begge er uenig i dette og viser til at dette er standardbestemmelser for alle verneforskrifter. Eventuelle søknader vil på vanlig måte bli vurdert opp mot behovet og om tiltaket truer verneformålet.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) tilrår at det gis et generelt unntak fra vernebestemmelsene for drift og vedlikehold av eksisterende anlegg og ferdsel i forbindelse med dette. Slike unntak er likevel bare ført opp for lokaliteter der en kjenner til at Kystverket faktisk har anlegg. Det er ikke foreslått noen konkrete unntak for oppføring av nye anlegg for Kystverket i biotopvernområder. Bakgrunnen er at det utenom perioden med ferdselsforbud ikke er noe forbud mot verken oppføring av anlegg, ferdsel eller motorferdsel. DN legger da til grunn at eventuelle nye anlegg for Kystverket opparbeides i tiden utenom ferdselsforbudet. Hvis det likevel oppstår behov for å gjøre tiltak i denne perioden, tilrår DN at dette må søkes om og vurderes etter den generelle dispensasjonsregelen. I naturreservater og fuglefredningsområder tilrår DN at det skal søkes om dispensasjon både for selve tiltaket og eventuelle behov for motorferdsel i den forbindelse.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering. Bestemmelsen om drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg og ferdsel i forbindelse med dette er tatt inn i forskriften § 4 for Volls fjorden midtre fuglefredningsområde, Høvikskjæra fuglefredningsområde, Tuskjær fuglefredningsområde og Grindskjær fuglefredningsområde. For disse områdene er det for øvrig bestemmelser i forskriften § 5 om at det kan gis tillatelse til nye anlegg og motorferdsel i den forbindelse. Bestemmelse om ferdsel/motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg er også tatt inn i forskriften for Ormø-Færder landskapsvernområde. For Dokkskjæret biotopvernområde og Galteskjær biotopvernområde er ferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg tatt inn i forskriften § 4.

10.5.7 Motorferdsel

Fylkesmennene i Telemark og Oslo og Akershus er enige i at bestemmelsen om forbud mot motorferdsel kan mistolkes. Ordlyden ”under 300 m” er ment å henvise til høydemeter. Sammenholdt med grensen på vernekartet burde det i utgangspunktet være klart hvor forbudsbestemmelsene gjelder. Disse fylkesmennene tilrår følgende felles endring i ordlyden til alle forskriftene: ”...er det forbud mot all ferdsel, herunder lavflyging under 300 m og annen motorferdsel på land og på sjø i verneområdet.” Fylkesmannen i Oslo og Akershus presiserer for øvrig at forbudet mot ferdsel ikke er ment å gjelde verken på land eller i sjø etter at hekkesesongen er over.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) viser til at mange høringsinstanser har kommentert at det er vanskelig å forstå betydningen av bestemmelsene om forbudet mot ferdsel i hekkeperioden og motorferdsel generelt. DN ser at forskjellige formuleringer for de ulike verneformene har bidratt til dette. DN tilrår derfor å harmonisere bestemmelsen på disse punktene. DN tilrår at både innhold og ordlyd skal være felles mellom naturreservat og fuglefredningsområder:

§ 4. I tiden fra og med 15. april til og med 15. juli er det forbud mot all ferdsel på land og på sjø i reservatet/fredningsområdet. Dette omfatter også lavflyging under 300 m, vannsport, herunder bruk av vannskuter, surfbrett, seilbrett, vannski, paraglider o.l. samt dykkeaktivitet.

§ 5. Motorferdsel til lands, herunder start og landing av luftfartøy, er forbudt. Dette innebærer at forbudet mot lavflyging kun vil gjelde i perioden med ferdselsforbud. Men i områder der verneformålet også er funksjon som trekk- eller overvintringsområde, tilrår likevel DN på vanlig måte å ha forbud mot lavflyging hele året. I slike områder tilrår DN en tilføyelse i forskriften § 5 om at: ”Lavflyging under 300 m er forbudt”.

I biotopvernområder tilrår DN at bestemmelsene om ferdselsforbud får samme innhold som forskriften § 4 for naturreservat og fuglefredningsområder. Ut over dette foreslås det ikke å regulere verken ferdsel eller motorferdsel i biotopvernområdene.

I utgangspunktet var det meningen at alle verneområdene skulle ha ferdselsforbud 50 meter ut i sjøen. Bakgrunnen er at båtferdsel på denne avstanden eller mer, normalt ikke har særlig forstyrrende effekt på fuglelivet. Men i trange sund er det ofte ikke mulig å ha en så bred sone. Noen steder kommer også denne sonen i konflikt med hensynet til lokal båttrafikk. I trange sund tilrår Fylkesmannen i Telemark primært å beskjære verneforslagene til sjøs slik at lokal båttrafikk skal kunne fortsette. DN mener dette vil bli en utfordring for båtførerne i trange sund og vanskelige farvann, fordi det er vanskelig å forholde seg nøyaktig til vernegrensen til sjøs. Båtførere som legger stor vekt på å ferdes utenfor vernegrensen kan blant annet presses opp i

farlige situasjoner. DN tilrår derfor å opprette farleder i flere lokaliteter med spesielt trange sund. Dette gjelder 17 av verneforslagene.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering. Når det gjelder Forsvarets lavtflyging, viser departementet til arbeidet i den interdepartementale gruppen mellom Miljøverndepartementet og Forsvarsdepartementet hvor forholdet mellom verneområder og forsvarrets nødvendige lavtflyging vurderes. Avveiningene mellom vernehensyn og forsvarrets behov foretas på bakgrunn av faglige tilrådninger fra Norsk institutt for naturforskning (NINA). Omfanget av Forsvarets lavtflyging er relativt begrenset, og ut i fra konklusjonene så langt, anbefaler Miljøverndepartementet at det ikke legges spesielle restriksjoner på Forsvarets nødvendige lavtflyging i denne planen siden artene lomvi og krykkje ikke hekker i Oslofjorden.

10.5.8 Ferdsel og friluftsliv

Fylkesmannen i Vestfold viser til at det i de eksisterende sjøfuglreservater i Oslofjorden, i våtmarksreservatene i Vestfold og i Mølen fuglefredningsområde, er tatt med et forbud mot ”unødig forstyrrelse” i tillegg til forbudet mot ”skade og ødeleggelse” av pattedyr og fugler. For reservatene og fuglefredningsområdene som er foreslått i foreliggende verneplanen, er det derimot ikke tatt med noe tilsvarende forbud. Fylkesmannen mener dette innebærer en svekkelse av vernet i forhold til tidligere. Fylkesmannen mener det bør være en hjemmel for å kunne vise bort personer som ferdes eller på annen måte oppfører seg slik at det er til unødig forstyrrelse. Et eksempel på unødig forstyrrelse er at personer bevisst skremmer fugl, som f.eks. gjess, som oppholder seg i et reservat, slik at de kan jaktes på utenfor reservatet. Fylkesmannen tilrår derfor å ta inn igjen formuleringen om forbud mot ”unødig forstyrrelse” i tilknytning til fredning av dyreliv og fugleliv.

Fylkesmannen i Buskerud tilrår at spørsmålet om å tillate bålbrekking på avsatte plasser behandles i arbeidet med forvaltningsplanene for de mest benyttede områdene.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) legger til grunn at det i områder som har status som statlig sikrede friluftsområder også i framtiden skal være tilfredsstillende betingelser for utøvelse av friluftsliv og at de framstår som attraktive i så måte. Innenfor rammene av verneformålet bør dette gjenspeiles i forvaltningen av disse områdene, herunder praktiseringen av forskriftene. DN viser til at grunneiers ferdsel ikke er unntatt fra ferdselsforbudet i eksisterende sjøfuglreservater i disse fylkene. Bakgrunnen er at det her normalt er snakk om svært små holmer og at hovedformålet med vernet nettopp er å unngå forstyrrelse i hekketiden. Dette er også en region med særdeles mye ferdsel og aktivitet i hekkeperioden. Dess flere unntak som gjøres fra ferdselsforbudet,

dess mer uheldig signaleffekt har det. Det kom ellers svært få konkrete ønsker fra grunneiere om å få særskilte unntak fra ferdselsforbudet. Ut fra dette tilrår DN å videreføre ordningen med at grunneier generelt ikke er unntatt fra ferdselsforbudet.

DN slutter seg ellers til Fylkesmannen i Vestfold sitt råd om å tilføye et forbud mot "unødig forstyrrelse" i alle naturreservater og fuglefredningsområder. DN viser til at dette normalt er med som en del av standardbestemmelsene i slike verneområder. DN tilrår også å betrakte "sluknedfall" innenfor verneområdene i perioden med ferdselsforbud som et eksempel på unødig forstyrrelse.

DN viser til at alle eksisterende sjøfuglreservater i disse fylkene har et generelt forbud mot å slippe løs hund hele året. DN tilrår å videreføre dette også i de nye naturreservatene og fuglefredningsområdene. DN viser ellers til hundeloven og det generelle kravet om sikring av hund i perioden 1. april til 20. august. DN mener dette er tilstrekkelig for å ivareta hensynet til fuglelivet i biotopvernområdene.

DN viser til at områdene i verneplanen stort sett består av små holmer som er sårbare for slitasje. I de foreslåtte naturreservatene er det i utgangspunktet satt forbud mot bruk av reservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer. For noen av de større øyene, som er viktig for friluftsliv og der hele øya blir vernet, tilrår DN likevel at det skal kunne søkes om unntak for større arrangement.

DN viser til at de foreslåtte naturreservatene har et generelt bålforbud, og at en forvaltningsplan ikke kan utvide rammene som settes i forskriften. I naturreservat hvor det forutsettes å lage en forvaltningsplan, tilrår derfor DN at det kan settes inn endret bestemmelse om bålforbud: *"Bålbrenning og bruk av grill, utenom på plasser avsatt til dette i forvaltningsplan, er forbudt."* Dette vil gi forvaltningsmyndigheten mulighet til å opprette bålplasser hvis det ikke kommer i konflikt med verneformålet. For særlig små naturreservat, eller der det heller ikke er vesentlige friluftsinnteresser, tilrår DN likevel å beholde det vanlige forbudet mot bålbrenning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering.

10.5.9 Jakt og fangst

Fylkesmannen i Vestfold viser til Fiskeridirektoratets uttalelse om at fangst av sjøpattedyr ikke er i strid med formålet med naturreservatene, og at det derfor bør være generelt unntak for fangst av sjøpattedyr utenom tiden med ferdselsforbud. Fylkesmannen viser til at to av de foreslåtte naturreservatene i Vestfold, Hemskilen og Vealøs, er lokaliteter med viktige funksjoner som trekk- og rastelokaliteter utenom hekketida. Beliggenheten er dessuten slik at fangst av sjøpattedyr her ansees som lite aktuelt. Slik fangst bør derfor bare skje etter innvilget søknad. Når det gjelder Fugløyrogn naturreservat, ligger det omsluttet av et fuglefredningsområde med totalt jaktforbud. Hovedgrunnen for revisjonen av fredningsforskriften for dette reservatet var nettopp at det skulle være et tilsvarende jaktforbud her. Når det gjelder lokaliteten Hoftøya, er

fylkesmannen enig i at fangst av sjøpattedyr skal være tillatt etter gjeldende lovverk.

Også Store Færder Ornitologiske Stasjon mener at det bør være et totalt jaktforbud i alle verneområdene. Dette begrunnes med at flere av disse også er viktige trekklokaliteter om høsten for bl.a. ender og vadere. Fylkesmannen i Vestfold vil i den forbindelse peke på det prinsippet som er nedfelt i vernearbeidet, og særlig etter Stortingets behandling av stortingsmeldingen om vern og bruk av kysten, at en ikke skal innføre strengere bestemmelser i verneforskriftene enn det som er nødvendig for å ivareta verneformålet. I denne delplanen er det vern av hekkeplasser for sjøfugl som, med noen få unntak, er verneformålet. Den sjøfugljakta som utøves i de eksisterende og de planlagte verneområdene for hekkende sjøfugl, er etter fylkesmannens syn ikke i strid med verneformålet, fordi årets hekkesesong er fullført når denne jakta starter. For de områdene som i tillegg har spesielt viktige funksjoner som raste-, trekk- og overvintringslokaliteter, foreslås det derimot et generelt jaktforbud (Vealøs, Fugløyrogn og Hemskilen). At Vestfoldkysten generelt er mye benyttet av fugl i trekktiden, kan etter fylkesmannens syn ikke være grunnlag for å forby jakt i disse områdene.

Fylkesmannen i Buskerud mener det bør være forbud mot jakt i alle områdene. Fylkesmannen legger vekt på at slik jakt ikke har næringsmessig betydning, og at jakt ikke er forenlig med hensynet til sjøfugl. Fylkesmannen tilrår derfor å ta ut bestemmelsene som åpner for jakt i naturreservat og fuglefredningsområder, og tilrår samtidig jaktforbud i biotopvernområder. Fylkesmannen mener også at jaktbestemmelsene bør være like i alle områder for sjøfuglvern i Oslofjorden.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus vurderer at det ikke er behov for jaktforbud i de foreslåtte verneområdene. Hovedhensikten er å sikre fuglene i hekketiden, selv om holmer og skjær også er viktige oppholdssteder for fugl hele året. Fylkesmannen legger likevel til at flere av holmene ligger innenfor områder hvor det etter havneloven er forbud med bruk av skytevåpen. Implisitt vil derfor dette være områder hvor jakt er forbudt.

Fylkesmannen i Østfold viser til at mink kan fanges hele året, jf. viltloven, også innenfor de foreslåtte verneområdene, dog ikke i perioden med ferdselsforbud. Men fylkesmannen ser et behov for å kunne organisere minkfangst også i perioden med ferdselsforbud.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) viser til at lokalitetene først og fremst er hekkeområder. De viktige trekk- og overvintringsområdene for fugl er ellers fanget opp gjennom andre verneplaner. At ulike arter til en viss grad oppholder seg nær eller i hekkelokalitetene utenom hekkeperioden, er ikke godt nok grunnlag til å etablere jaktforbud. Men hvis noen av områdene over tid viser seg å få en viktig funksjon som trekk- og overvintringsområde, kan det derimot være aktuelt å revidere verneformålet og verneforskriften. DN tilrår derfor å

åpne for jakt etter viltloven i verneforslagene, men med unntak for områdene der trekk- og overvintringsområde er en del av verneformålet. Enhver jakt i medhold av viltloven må foregå utenom perioden med ferdselsforbud.

Alle eksisterende sjøfuglreservater i denne regionen har jaktforbud i perioden 1. mars til 1. september (Telemark) eller 1. oktober (øvrige fylker i regionen). Verneplanutvalget foreslo å oppheve dette fordi funksjonen i all hovedsak kun er knyttet til hekking. For eksisterende naturreservat som foreslås endret i denne verneplanen tilrår DN derfor å fjerne jaktforbudet, med mindre området har konkret funksjon som trekk- og overvintringsområde.

Fangst av sel (jf. forskrift om forvaltning av sel på norskekysten, fastsatt av Fiskeridepartementet 6. mai 1996 med hjemmel saltvannsfiskeloven) kan derimot være i strid med verneformålet. I denne regionen er det i praksis bare jakt på steinkobbe som er aktuelt. Slik seljakt er tillatt fra 2. januar til 30. april og fra 1. august til 30. september. En eventuell seljakt i hekkeområdene når fuglene etablerer seg i slutten av april er uheldig. DN tilrår derfor at unntaket for "fangst etter saltvannsfiskeloven" (nå havressursloven) i § 4 nr 4, dvs. seljakt, ikke får unntak fra ferdselsforbudet. I praksis vil det si forbud mot seljakt kun i siste halvdel av april.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering.

10.5.10 Annet

Fylkesmannen i Buskerud tilrår at registrering og ringmerking av fugler i perioden med ferdselsforbud skal behandles som en generell dispensasjonssak.

Når det gjelder forslagene fra SABIMA og NOF om presisering av at militær operativ virksomhet bare skal være tillatt i krig, viser Fylkesmannen i Oslo og Akershus til at dette er standardbestemmelser for alle verneforskrifter.

Fylkesmannen i Østfold viser til at 5 av 11 eksisterende sjøfuglreservater i Østfold er delte, det vil si at bare deler av øya/holmen er vernet. I denne verneplanen foreslås ytterligere 3 delte øyer vernet (Gullholmen, Revlingen, Taralden). Fylkesmannen ønsker primært å unngå at viktige øyer og holmer deles på denne måten. Fylkesmannen har i den sammenheng valgt å frafalle forslag om Vestre Flateskjær i Fredrikstad, framfor å gå inn for en deling av øya som et kompromiss med friluftinteressene.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) viser til at i naturreservater og fuglefredningsområder var bestemmelsen om unntak for midlertidig oppankring/fortøyning av fartøy, forskriften § 4 nr 3, utenom perioden med ferdselsforbud, knyttet til at slik oppankringen bare skulle være for fartøy i nyttetraffikk. DN mener dette er en unødvendig streng bestemmelse og tilrår at "i nyttetraffikk" tas ut.

Miljøverndepartementet slutter seg til kommentarene fra fylkesmennene og direktoratet. Etter samråd med Landbruks- og matdepartementet viser Miljøverndepartementet til at i de spesielle tilfeller hvor det er behov for å sette inn tiltak etter lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven), vil dette kunne dispenseres for etter de generelle dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften. En eventuell dispensasjon skal iverksettes uten opphold i henhold til de tiltak loven krever.

10.6 Miljøvernmyndighetenes kommentarer - Forvaltning av verneområdene

10.6.1 Forvaltningsplaner, skjøtsel og informasjon

Fylkesmennene viser til at det generelt ikke er noe stort behov for forvaltningsplaner i de foreslåtte verneområdene. Det pekes likevel på behov for dette i områder der det samtidig er store friluftsjnteresser.

Fylkesmannen i Buskerud legger til grunn at de er eller vil bli forvaltningsmyndighet for de foreslåtte verneområdene, men at driften vil skje i samarbeid med Oslofjordens friluftsråd, Skjærgårdstjenesten og etter hvert Statens naturoppsyn.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus mener verneforskriftene gir hjemmel til å tillate eggpunktering hvis det blir behov for dette.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) er enig i at det normalt ikke er behov for skjøtsel i disse områdene, og heller ikke noen forvaltningsplan. Men for områder med særlig verdi for friluftsliv vil det trolig oppstå behov for å avklare spørsmål om tiltak, bruk og oppfølging av området. DN tilrår derfor at forskriftene for noen av verneforslagene tilpasses med tanke på at det skal lages forvaltningsplan. For områder som har sterke friluftsjnteresser, som f.eks. Mølen og Tofteholmen i Buskerud, bør det lages forvaltningsplaner. Dette er også relevant for en del lokaliteter i de øvrige fylkene. For noen lokaliteter kan det også være behov for skjøtselstiltak for å motvirke gjengroing som gjør områdene dårligere egnet til hekkeplasser for sjøfugl. For slike områder tilrår DN at forskriftene omarbeides slik at det framgår at det *skal* lages forvaltningsplan. Det tilrås at det *skal* lages forvaltningsplan i følgende 16 områder: Skadden, Vealøs i Vestfold, Hoftøya, Hemskilen, Ormø-Færder, Geitungsholmen, Tofteholmen, Mølen, Nordre Sauholmen, Nordre Skjælholmen, Gullholmen, Revlingen, Eldøya, Søndre Missingen, Søndre Sletter, Vesle Sletter. For øvrige verneforslag tilrår DN at det på vanlig måte *kan* lages forvaltningsplan. I de foreslåtte biotopvernområdene er det ikke laget noen bestemmelser om forvaltningsplan og skjøtsel.

I høringsforslaget var bestemmelsen om "Forvaltningsplan" tatt vekk for fuglefredningsområdene. DN ser imidlertid at det kan oppstå behov for å lage forvaltningsplan i fuglefredningsområder også. DN tilrår derfor at denne

bestemmelsen tas inn igjen og med samme ordlyd som i naturreservat. DN kan ikke se at denne endringen krever at partene orienteres spesielt.

DN legger til grunn at fangst av mink er en oppgave som kan gjennomføres som ledd i skjøtselen av verneområdene.

Fordi dette er et pressområde med stor utfart, bør det raskt etter vernevedtak settes i gang et systematisk informasjonsarbeid for å opplyse om vernevedtaket og virkningen av ferdselsforbudet. Rask gjennomføring av skilting og merking er også vesentlig for å dempe eventuelle brukerkonflikter innen sommerutfarten tar til. Allmennheten ble også informert særskilt i forbindelse med vedtak om vern av sjøfuglreservatene i 1978 og 1980.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering og viser til at det i St.meld. nr. 26 (2006-2007) *Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand* er signalisert at regjeringen vil sikre naturverdiene i vernete områder ved å utvikle forvaltningsplaner og gjennomføre skjøtselstiltak der det er nødvendig.

10.6.2 Forvaltningsmyndighet

Miljøverndepartementet viser til at Direktoratet for naturforvaltning avgjør hvem som er forvaltningsmyndighet for verneområdene. Direktoratet opplyser at ingen kommuner har bedt om å få forvaltningsmyndighet for noen av de foreslåtte verneområdene i denne verneplanen.

11 MERKNADER TIL DE ENKELTE OMRÅDENE

11.1 Flakvarpholmen biotopvernområde i Skien kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 5 dekar, herav 4,4 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Solum Skogeierlag aksepterer fredning av holmen fordi den ikke vil virke så begrensende for båttrafikken og at holmen ikke er egnet til å gå i land på.

Fylkesmannen viser til at det er ingen negative uttalelser til verneforslaget. Holmen dekker flere utvalgsriterier; det hekker arter som har vist klar negativ bestandsutvikling (hettemåke, fiskemåke og makrellterne), arter som er fåtallige (siland), kolonien har høyt individantall av måkefugler og ligger i innskjærgården. På denne bakgrunnen tilrår fylkesmannen at Flakvarpholmen vernes som biotopvernområde, med avgrensing og forskrift som under høringen.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Flakvarpholmen biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.2 Vollsforden indre fuglefredningsområde i Skien kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 40 dekar, herav 35 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Skien kommune har ingen merknader til verneforslaget.

Solum Skogeierlag går imot verneforslaget. De uttaler at det vil forringe områdets verdi som rekreasjonsområde og mener det skal være fri ferdsel ved og på disse holmene hele sommeren. Området er også under utvikling, blant annet til boligformål.

Fylkesmannen viser til at holmen dekker flere utvalgsriterier; det hekker arter som har vist klar negativ bestandsutvikling (fiskemåke og hettemåke – selv om det er sildemåke og gråmåke som er dominerende arter), arter som er fåtallige (siland og gravand), kolonien har relativt høyt individantall av måkefugler og ligger i innskjærgården. Det er riktig at dette området av Vollsforden er under utvikling til boligformål. Dette antas å innebære et økt press på lokaliteten. Fylkesmannen mener at området dermed til en viss grad også kommer inn under utvalgsriteriet med hensyn på kolonier hvor inngrepssituasjon/lokalt trusselbilde tilsier at det bør tas særskilte hensyn. Det ligger andre holmer i nærområdet som også er tilgjengelige for friluftformål, men en fredning vil likevel innebære en klar reduksjon i antall holmer som er tilgjengelige for allmennheten i hekkeperioden. Ut fra en samlet avveining, med særlig vekt på at området ligger i innskjærgården, vil fylkesmannen likevel tilrå at Vollsforden indre vernes som fuglefredningsområde, med avgrensning og forskrift som under høringen.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Vollsforden indre fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.3 Kisteholmen biotopvernområde i Porsgrunn kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 30 dekar, herav 25 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Skjærgårdstjenesten i Telemark slutter seg til vern av området. NJFF-Telemark støtter innspillet fra Skjærgårdstjenesten.

Fylkesmannen viser til at det er ingen negative uttalelser til verneforslaget. Mulig behov for ferdsel i forbindelse med drift av fyrlykt er hjemlet i forskriften. Holmen dekker flere utvalgs kriterier; det hekker arter som hare vist klar negativ bestandsutvikling (hettemåke, fiskemåke og makrellterne), arter som er fåtallige (siland), kolonien har relativt høyt individtall av måkefugler og ligger i innskjærgården. På denne bakgrunnen tilrår fylkesmannen at Kisteholmen vernes som biotopvernområde, med avgrensning og forskrift som under høringen.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Kisteholmen biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.4 Eggholmane fuglefredningsområde i Porsgrunn kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 4 dekar. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Grunneier er kritisk til saksbehandlingen der han innledningsvis ikke var registrert som grunneier, men samtidig sterkt berørt av verneforslaget. Grunneier mener han burde vært varslet før det ble gjennomført undersøkelse av hekking på hans eiendom, og ønsker dokumentasjon på de oppgitte tall. Han viser også til at hekkingen på en nærliggende holme (Bukkholmen) synes å være betydelig større enn på Eggholmene. Han uttaler videre at verneforslaget virker unødvendig omfattende, da 95 % av hekkingen foregår på et lite tilgjengelig platå, som ikke kommer i konflikt med aktiv bruk av resten av området fra sjøsiden. Han foreslår primært at verneforslaget frafalles og flyttes over til ovenfor nevnte Bukkholmene, som er ubebygget, større og med omfattende hekking. Sekundært foreslår han kun vern av det tidligere nevnte platået. Han mener dette gir store fordeler for alle, ved at nåværende aktive bruk av arealet rundt hytta (badeplasser, fortøyning, skjerma havn, teltplasser med tilgang strand, uttak av ved, trim, sport og lek), samt allmennhetens bruk til bading og landgang av båtfolk, kan opprettholdes. Området er tilgjengelig med mindre båter for dagsutflukter fra nærområdet. Skjærgårdstjenesten i Telemark uttaler at det er liten bruk av området.

NJFF-Telemark støtter innspillet fra Skjærgårdstjenesten. NOF-Telemark uttaler i meldingsfasen at observasjoner fra 2004 tyder på at Eggholmane er en viktig hekkeplass for sjøfugl med blant annet mye måker, samt også tjeld med mer. En bør unngå å inkludere hytta i verneområdet/sonen med ferdselsforbud. Ideelt sett burde en støtte seg på data også fra 2005 for å vurdere hvor viktig området er.

Fylkesmannen viser til at grunneier i meldingsfasen ble varslet skriftlig om at det ikke ville bli innført restriksjoner på adgangen til hytta, som ville bli liggende utenfor grensa. Det var aktuelt å sikre grunneiers ferdselsrett i området for øvrig gjennom forskrift, samt at alle momenter ville være tema i den formelle høringen. Når det gjelder den faglige sammenhengen med Bukkholmen-området, har fylkesmannen sammenlignet tallene for NOFs totaltelling i området i periodene 1992-96 og 2003-04. Tallene indikerer at Bukkholmene-området kan ha litt større hekking i dårlige år med lite fugl, mens Eggholmane ligger høyt over i gode hekkesesonger. Unntaket er det allerede vernete Vestre Skjæret naturreservat i Bukkholmene-området, men her er det en annen art, fiskemåke, som hekker. Fylkesmannen er likevel enig med grunneier i at det alt vesentlige av hekkingen på Eggholmane skjer på det lite tilgjengelige og treløse plataet. Sett ut fra at Eggholmane er viktig hekkelokalitet for gråmåke, som ikke er av de mest truede artene, sammenholdt med det klare behovet for konfliktdemping som foreligger i dette området, tilrår fylkesmannen at avgrensingen av området i hovedsak reduseres i tråd med grunneiers forslag til avgrensing. Til gjengjeld foreslås det ikke unntak for grunneiers ferdsel i dette området. Holmen dekker flere utvalgs-kriterier; det hekker arter som har vist klar negativ bestandsutvikling (fiskemåke og makrellterne – selv om det er gråmåke som er dominerende art), arter som er fåtallige (siland), kolonien har relativt høyt individantall av måkefugler og ligger i innskjørgården. På denne bakgrunnen tilrår fylkesmannen at Eggholmane vernes som fuglefredningsområde, med bestemmelser som under høringen, men med endret avgrensing.

Direktoratet for naturforvaltning har justert forskriften som følge av at verneforslaget ikke lenger omfatter sjøareal. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Eggholmane fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.5 Volls fjorden midtre fuglefredningsområde i Bamble kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 40 dekar, herav 36 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Fire grunneiere er imot at eiendommen inngår i verneplanen og vil ikke akseptere fredning eller båndlegging som begrenser bruken av eiendommen. De stiller spørsmålstegn ved verneverdien da området ligger nær skipsanløp, havneaktiviteter og et industriområde med igangværende steinbrudd. De opplyser at det tidligere har vært sjørettet virksomhet på eiendommen. Sameierne ønsker å avklare framtidig bruk av eiendommen og eventuelt

salg. Bamble kommune (Teknisk- og miljøkomiteen) anbefaler at området blir fredet i henhold til verneplanen. Kommunen kan ikke se at en fredning vil få negative innvirkninger i forhold til arealbruken. Grenland Havn IKS bemerker i meldingsfasen at området ligger innenfor planlagt korridor for Grenlandsbanen og innenfor en korridor som på sikt kan bli influert av havneutbygging. De ber om at dette blir tatt hensyn til i planarbeidet. Skjærgårdstjenesten i Telemark uttaler at det er liten aktivitet i området, og slutter seg til vern av området. NJFF-Telemark støtter innspillet fra Skjærgårdstjenesten.

Fylkesmannen er klar over havneanlegget og steinbruddet på den andre siden av fjorden. Det er usikkert hvor stor betydning dette faktisk har for sjøfuglene, men tellingene viser at Volls fjorden midtreer et viktig hekkeområde først og fremst for fiskemåke, men også for hekking av en rekke andre arter. Fylkesmannen mener derfor at holmen er et klart verneverdig naturområde. Fylkesmannen slutter seg til vurderingene fra kommunen vedrørende planlagt jernbanetrasé og eventuell havneutbygging. Holmen dekker flere utvalgskriterier; det hekker arter som har vist klar negativ bestandsutvikling (fiskemåke, hettemåke og makrellterne), arter som er fåtallige (gravand), kolonien har relativt høyt individantall av måkefugler og ligger i innskjærgården. På denne bakgrunnen tilrår fylkesmannen at Volls fjorden midtre vernes som fuglefredningsområde, med avgrensing og forskrift som under høringen.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Volls fjorden midtre fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.6 Ringsholmane fuglefredningsområde i Bamble kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 150 dekar, herav 120 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Grunneier på nordre holme viser til at området ligger opp til et stort industrianlegg, og mener øyene er potensielt verdifulle som del av denne industriens nærhet. Øya blir for øvrig brukt som utgangspunkt for fiske, og det plukkes måkeegg i hekketiden. Borealis AS (grunneier søndre holme) opplyser at tekniske installasjoner på denne holmen består av skilting med angivelse av sikkerhetssone for bedriften. Utløpsledningene fra bedriftens fabrikk og vannrenseanlegg har utløp på 10-11 meters dyp og kommer ikke i konflikt med avgrensingene som er foreslått. Skipsleden vil heller ikke komme i konflikt med verneforslaget, bl.a. fordi det er for grunt for fraktebåtene så nær land. Bamble kommune (Teknisk- og miljøkomiteen) anbefaler at området blir fredet

i henhold til verneplanen. Det bemerkes at fredningsforslaget ikke må hindre nødvendig trafikk inn til anleggene til Borealis. Skjærgårdstjenesten i Telemark uttaler at det er liten aktivitet i området, og slutter seg til vern av området. NJFF Telemark støtter innspillet fra Skjærgårdstjenesten. NOF-Telemark uttaler at Ringsholmane er en meget viktig hekkelokalitet for sjøfugl, med et stort utvalg arter og stor tetthet og stabilt gode forekomster fra år til år.

Fylkesmannen viser til at det i høringsdokumentet er omtalt mindre bygninger på søndre holme, men peker på at dette er ikke korrekt. Med unntak av en grunneier, er samtlige høringsuttalelser positive til verneforslaget. Fylkesmannen vil på denne bakgrunnen tilrå fredning. Fylkesmannen ser det ikke som aktuelt å åpne for grunneiers ferdsel for å sanke egg i et fuglefredningsområde. Fylkesmannen tilrår at det i § 4 tas inn et nytt pkt. 2 om at bestemmelsene i § 3 ikke er til hinder for "Drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg og ferdsel i forbindelse med dette", samt at det i § 5 tilføyes "...flytting av anlegg, og tilbygg til eksisterende anlegg....." Med disse endringene i forskriften og med avgrensning som i verneforslaget, tilrår fylkesmannen at Ringsholmane vernes som fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Ringsholmane fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.7 Brennevinsholmen østre biotopvernområde i Bamble kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 9 dekar, herav 8 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Bamble kommune (Teknisk- og miljøkomiteen) anbefaler at det aktuelle området blir fredet i henhold til verneplanen. Kommunen kan ikke se at en fredning vil få negative innvirkninger i forhold til arealbruken.

Skjærgårdstjenesten i Telemark uttaler at det er en del aktivitet i sjøområdet rundt holmen. NJFF Telemark støtter innspillet fra Skjærgårdstjenesten. NOF-Telemark uttaler at observasjoner fra hekkesesongen 2004 tyder på at området i dag er den viktigste hekkeplassen for hettemåke i Telemark.

Fylkesmannen viser til at ingen av høringsuttalelsene går imot vern. Datagrunnlaget for lokaliteten er noe dårligere enn for områder med lange dataserier, men fylkesmannen legger til grunn opplysningene fra NOF om at dette nå trolig er den største hettemåkekolonien i fylket. Denne arten er av de som har vist klar negativ bestandsutvikling, området synes å ha relativt høyt individantall og det ligger i innskjørgården. På denne bakgrunnen tilrår

fylkesmannen at Brennevinsholmen østre vernes som biotopvernområde, med avgrensning og forskrift som i høringen.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Brennevinsholmen østre biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.8 Vestre Rauane fuglefredningsområde i Kragerø kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 27 dekar, herav 17 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Artsrik sjøfuglkoloni. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Grunneier uttaler at det hekker mye fugl på holmen, og at det er god plass for friluftsliv på andre holmer i området. Grunneier stiller seg derfor positiv til verneforslaget. Kragerø kommune uttaler at holmen ligger i et område med store friluftsjøinteresser. Skjærgårdstjenesten i Telemark uttaler at det er svært mye båttrafikk i området og at et vern vil legge store begrensninger på båttrafikk og tilgjengelighet til omkringliggende holmer. NJFF Telemark støtter innspillet fra Skjærgårdstjenesten. Kragerø havnevesen uttaler at dette er en svært populær uthavn, og at et vern vil legge store begrensninger på båttrafikk og tilgjengelighet til omkringliggende holmer. Det er ingen tekniske installasjoner på foreslått holme. Kragerø maritime leirskole uttaler at lokaliteten ligger ved en tradisjonell farled, med innseiling både vestfra Kragerø og østfra Jomfruland. "Lagunen" er mye brukt uthavn, med stor båttrafikk i sommerhalvåret. Hvis øya skal vernes, må hensynsavstand for båt gjøres mindre enn 50 meter. Thor Salvesen, (tidligere kystoppsynsmann for Fiskeridirektoratet, også oppsyn med fuglereservatene), uttaler at området er en av Norges mest benyttede uthavner og at en fredning vil komme i konflikt med friluftsjøinteresser. Rundt den aktuelle holmen hører det også med et fredet sjøområde, og det vil ikke være mulig å komme inn det syd-vestre løpet med kjølbåter uten å komme i konflikt med fredningsområdet pga en grunne. Han mener at det heller ikke er en artsrik hekkeplass, men det hekker en del sildemåker på stedet. Norges naturvernforbund uttaler at skjæret utenfor Vestre Rauane (og deler av Østre Rauene) er godt valgt, da de ikke er i særlig konflikt med hovedtrykket av båtuturisme. De er svært vanskelig tilgjengelige med båt (bratt ilandstigning, omgitt av farlige båer og svært værutsatt), og det er kun spesielt interesserte båtfolk og ikke den allmenne båtuturist som vil kunne ha glede av dem.

Fylkesmannen viser til at den foreslåtte hekkeholmen er del av et større område som er populært for friluftsliv og som ble foreslått som skjærgårdspark i 1994. Den omtalte uthavnen, "Lagunen", ligger i komplekset av holmer

nordøst for verneforslaget. Fylkesmannen vurderer høringsuttalelsene slik at eventuelle konflikter mer er knyttet til båtferdselen til resten av området enn til bruk av selve den holmen som er foreslått vernet, da denne er mer eksponert og noe vanskeligere tilgjengelig. Fylkesmannen tilrår å trekke grensa for vernet noe nærmere holmen på nordsiden. Hensynet til farleden og resten av området vil etter fylkesmannens vurdering dermed bli bedre ivaretatt. Det foreslås også et par mindre endringer av arronderingsmessig karakter. Holmen dekker flere utvalgs-kriterier; det hekker arter som har vist klar negativ bestandsutvikling (fiskemåke og makrellterne) – selv om det er sildemåke og gråmåke som dominerer, arter som er fåtallige (gravand og siland), og kolonien har høyt individantall av måkefugler. I tillegg kommer de botaniske verneverdiene, med typisk vegetasjon for en ekstremt fuglegjødset holme. På denne bakgrunnen tilrår fylkesmannen at Vestre Rauane vernes som fuglefredningsområde, med justert avgrensning som vist på kart og forskrift som under høringen.

Direktoratet for naturforvaltning peker på at for å ta hensyn til botaniske interesser, måtte området fått en annen verneform. Direktoratet viser til at de botaniske interessene ikke er tilstrekkelig dokumentert eller relevant for vernet, og tilrår derfor at de ikke inngår som en del av verneformålet. Direktoratet tilrår å sette inn farleder både mot skjær på vestsiden og østsiden av holmen som foreslås vernet. Direktoratet viser til at dette har neppe stor betydning for hekkingen og at det vil fjerne all konflikt i forhold til seiling. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Vestre Rauane fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.9 Korset biotopvernområde i Kragerø kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 10,5 dekar, herav 7,5 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Grunneier uttaler at det er søkt Kragerø kommune om å etablere brygger på de holmene som foreslås vernet. Grunneier viser også til at det er stor båttrafikk rundt holmene i fuglenes hekketid. Med en allerede foreslått småbåthavn på innsiden av Korset, blir trafikken betydelig større. Derfor mener grunneier det ikke har noen hensikten å frede en hekkeplass i dette området. Kragerø kommune uttaler i meldingsfasen at det i området pågår behandling av reguleringsplan for Bråtøyskogen. Det er foreslått lagt ut flytebrygger til to båer mellom Korset og den minste av holmene som er foreslått vernet. Da kom det inn merknader om at holmene er viktige hekkeområder for makrellterne. Videre uttaler kommunen at det er mye trafikk i området og at det er trangt med hensyn til ferdsel og avstander. I brev fra kommunen i april 2005 opplyses

det om at det under politisk behandling av reguleringsplanen ble uttrykt ønske om at det innføres midlertidig ferdselsforbud for det foreslåtte verneområdet allerede i 2005, med henvisning til uttalelsen fra NNV. Skjærgårdstjenesten i Telemark og Kragerø havnevesen uttaler at i en eventuell ferdselsforbudsperiode vil inn- og utløp til bryggeanlegg m.m. på Burøy i praksis bli stengt. Området er preget av meget stor aktivitet fra fritidsbåter. NJFF Telemark støtter innspillet fra Skjærgårdstjenesten. Kragerø maritime leirskole uttaler at lokaliteten ligger ved en tradisjonell farled, mye brukt av både leirskolen, lokalbefolkning og turister. Leder for hovedutvalg for samfunn i Kragerø og representant for Norges seilforbund og Telemark seilkrets uttaler at verneforslaget trolig vil gjøre det umulig å seile rundt Korset. Vedkommende viser til at det i første halvdel av juli foregår en seilregatta i området, som vil være vanskelig å gjennomføre slik verneforslaget fra fylkesmannen foreligger. Norges Naturvernforbund (NNV) uttaler at de to holmene er blant de få store, stabile hekkeplassene for makrellterne i Telemark. Det er foretatt tellinger som viser at hekkekolonien har variert mellom 4 og 35 par de siste 12 årene. Bestanden av makrellterne i sjøfuglreservatene i Telemark er overvåket årlig siden 1974, og det er registrert en kraftig tilbakegang på 90 % siden da. Forstyrrelser og ferdsel fra mennesker regnes som viktige trusselfaktorer. Hekkeplassen på Korset i 2004 huset nesten like mange par som seneste telling i alle Telemarks nåværende sjøfuglreservater til sammen, og trolig omkring 15% av totalantallet i Telemark. NNV mener det bør innføres fartsbegrensninger for båter i nærområdet til hekkeplassen, slik det er vanlig i trange sund en del andre steder i skjærgården, og at det må settes opp en informasjonstavle som beskriver kolonien og vernetiltakene.

Fylkesmannen viser til at reguleringsplanen for Bråtøyskogen er vedtatt, og den inneholder ikke bryggeanlegg i umiddelbar tilknytning til de foreslåtte holmene, idet plangrensen går mellom holmene og Korset. Et svært lite sjøområde i reguleringsplanen, avsatt til friluftsområde i sjø, overlapper likevel med verneforslaget. Fylkesmannen mener derfor det ikke er noen konflikt mellom verneforslaget og reguleringsplanen. Holmen dekker flere utvalgskriterier; det hekker arter som har vist klar negativ bestandsutvikling (makrellterne og fiskemåke), og kolonien har relativt høyt individantall av måkefugler. Nærheten til hytter og boliger på Korset, samt ny småbåthavn og ønsker om å benytte holmene til fortøyningsplass/brygger, gjør at området også kommer inn under kriteriet for kolonier hvor inngrepssituasjon og lokalt trusselbilde tilsier at det bør tas særskilte hensyn. Holmene har en godt dokumentert betydning som en viktig hekkeplass for makrellterne. Fylkesmannen vurderer det som klart nødvendig med et vern, men tilrår å justere grensen for ferdselsforbudet noe vest-sørvest for holmene. Dette vil bedre mulighetene for ferdsel med båt inn til havna i vest. På denne bakgrunnen tilrår fylkesmannen at Korset vernes som biotopvernområde, med endret avgrensning som vist på kart og forskrift som under høringen.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at det foregår utstrakt båttrafikk rundt de to holmene, og mener denne aktiviteten må kunne fortsette. Men det er viktig at båttrafikk mellom holmene opphører, av hensyn til hekkingen. For å sikre tydelige og ryddige forhold for båttrafikk, tilrår direktoratet å innføre to farleder med generelt unntak for båttrafikk; en i sundet vest for den største holmen og en øst for begge holmene. Dette vil også ivareta hensynet til å arrangere den årlige seilregattaen i området. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Korset biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.10 Båtholmane biotopvernområde i Kragerø kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 5,4 dekar, herav 4,4 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Kragerø kommune uttaler i meldingsfasen at det er mye trafikk av småbåter i området og farvannet er trangt med hensyn til ferdsel og avstander. Skjærgårdstjenesten i Telemark og Kragerø havnevesen uttaler at området har stor aktivitet av fritidsbåter. Kragerø maritime leirskole uttaler at lokaliteten ligger ved en tradisjonell farled, mye brukt av både leirskolen, lokalbefolkning og turister. For leirskolen er dette løpet spesielt interessant, fordi det er grunt og illustrerer godt skjærgårdens farvannstypen. I tillegg finnes det viktig kulturhistorie med tradisjonelle fiskerhus og moderne hytter som bare kan oppleves ved å kjøre på innsiden av Arntsholmen. NJFF Telemark støtter innspillet fra Skjærgårdstjenesten.

Fylkesmannen viser til at holmene først og fremst har verdi som hekkeområde for makrellterne, som er en art med klart negativ bestandsutvikling. Datagrunnlaget er imidlertid noe svakt. Høringsuttalelsene peker på at farvannet er trangt og mye brukt. Samlet sett vurderer fylkesmannen det som vanskelig å legge store restriksjoner på mulighetene for båtferdsel rundt holmene. I dette tilfellet vil derfor fylkesmannen anbefale at grensene trekkes helt inn mot gruntvanns-områdene rundt holmene, slik at ilandstigning og båtferdsel mellom holmene hindres, men ferdselen for øvrig får gå fritt. På denne bakgrunnen tilrår fylkesmannen at Båtholmane vernes som biotopvernområde, med justert avgrensning som vist på kart og forskrift som under høringen.

Direktoratet for naturforvaltning tilrår at det innføres farleder nord og sør for holmene som vist på kart. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Båtholmane biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.11 Fantholmane-Matløs biotopvernområde i Kragerø kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 73 dekar, herav 62 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte viktige holmer for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Grunneier har ikke noen innvendinger til verneplanen. Kragerø kommune opplyser at kommunens oppmålingsavdeling har et polygonpunkt på den største holmen på Matløs, som nyttes til oppmåling. På en av Fantholmane er det oppsatt lys for båttrafikk. Skjærgårdstjenesten i Telemark uttaler at vernegrensen på 50 m i sjøområdet rundt holmene er umulig pga. av skipstrafikk/større båter som går inn til Helle. Ellers er området lite brukt til friluftsliv. Kragerø Havnevesen viser også til at vernegrensen på 50 m i sjøen rundt holmene er vanskelig å overholde pga. skipstrafikk/større båter som går inn til Strand. De viser også til at en stor campingplass like i nærheten bruker farvannet rundt til enhver tid i sesongen. NJFF Telemark støtter innspillet fra Skjærgårdstjenesten. Etter at fylkesmannen avga sin tilråding til DN, melder advokat Røegh om at hans klient bruker Fantholmane til potet- og gulrot dyrking med mer, og at dette har pågått over lang tid.

Fylkesmannen viser til at det er ingen negative uttalelser til vern av selve holmene. Fantholmane-Matløs dekker flere utvalgs kriterier; det hekker arter her som har vist klar negativ bestandsutvikling (fiskemåke, hettemåke og makrellterne), arter som er fåtallige (siland), kolonien har høyt individantall av måkefugler og ligger i innskjærgården. Fylkesmannen vil således anbefale vern. Det påpekes imidlertid konflikt med eksisterende skipsled inn til Helle/Strand. Denne skipsleden er også vist i kommuneplanens arealdel, og synes å berøre nordligste del av det foreslåtte sjøområdet på nord/nordvestsiden av Fantholmane. Fylkesmannen foreslår derfor å endre grensen i sjø slik at den blir liggende om lag 15 m ut fra holmene i retning skipsleden. Det foreslås at forskriften hjemler *ferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av anlegg som er i bruk på vernetidspunktet*. Det foreslås også en mindre grensejustering mot vest på Fantholmane og mindre justeringer av arronderingsmessig karakter på Matløs. Når det gjelder eventuelle bruksretter på Fantholmane (muntlig innmeldt i meldingsfasen) har det ikke kommet inn noen dokumentasjon med hensyn på dette under høringen, og fylkesmannen legger dermed til grunn at det ikke foreligger bruksretter av betydning for saksbehandlingen. På denne bakgrunnen tilrår fylkesmannen at Fantholmane-Matløs vernes som biotopvernområde, med endret avgrensning som vist på kart, og endringer i forskrift som omtalt ovenfor.

Direktoratet for naturforvaltning tilrår at det innføres en farled nordvest for Fantholmane som vist på kart. Direktoratet mener et eventuelt unntak for grunneiers ferdsel i forbindelse med grønnsakdyrking med mer på Fantholmane er uheldig av hensyn til verneverdiene. Ferdsel på land regnes som mer uheldig enn å passere med båt nærmere land enn 50 m. Unntakene fra ferdselsforbud er ellers i denne planen knyttet til næringsmessig virksomhet, f.eks. fiske. Direktoratet mener det er nødvendig å følge dette prinsippet også for Fantholmane, og kan ikke se at den nevnte grønnsaksdyrking har noen næringsmessig betydning. Direktoratet tilrår derfor at det ikke gis unntak for dette. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Fantholmane-Matløs biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.12 Soppekilen biotopvernområde i Kragerø kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 27 dekar, herav 24,6 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte viktige holmer for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

En hytteeier uttaler at de på halvøya på innsiden av verneforslaget har brygge og badestrand for privat bruk. Ved lavvann er de nærmeste holmene landfaste, og de ønsker derfor at de nærmeste to-tre småholmene utelates fra verneområdet, helst også den litt større øya rett utenfor deres "halvøy" siden de har atkomst med båt rett forbi denne. De mener det ikke er praktisk mulig å overholde ferdselsforbudet i hekketiden med inntil 50 meter fra land i dette området, da avstanden ut til småholmene er mindre enn 50 meter. De har hatt eiendommen og benyttet den slik i nesten tretti år og er svært interessert i å bevare fuglelivet i området. Kragerø kommune uttaler at det er mye trafikk i området pga. hytter og brygger i forbindelse med reguleringsplanen. Skjærgårdstjenesten i Telemark, Kragerø Havnevesen og NJFF Telemark uttaler at de ikke har spesielle merknader til dette området.

Fylkesmannen viser til at det ikke har kommet spesielle merknader til det sørlige delområdet. I det nordlige delområdet viser fylkesmannen til at nevnte badestrand (Rosfjord) er fylt ut til den minste holmen nær land, noe som ikke fremkommer på kartgrunnlaget for høringsforslaget. Fylkesmannen ser at de to andre nærmeste holmene er lett tilgjengelige ved lavvann, og at det derfor vil være lite hensiktsmessig å ta disse med i verneområdet. Fylkesmannen tilrår å endre avgrensingen i det nordlige delområdet ved å ta ut disse tre holmene. Men den større holmen som ønskes tatt ut ligger lenger fra land og på dypere vann. Fylkesmannen tilrår derfor å beholde denne, men med noe redusert forbudssone i sjøen. Soppekilen dekker flere utvalgsriterier; det hekker arter her som har vist klar negativ bestandsutvikling (makrellterne og fiskemåke),

arter som er fåtallige (siland og gravand) og kolonien har høyt individantall av måkefugler. Området ligger slik til i forhold til fritidsbebyggelse at det til en viss grad også kommer inn under utvalgskriteriet med hensyn på kolonier hvor inngrepssituasjon/lokalt trusselbilde tilsier at det bør tas særskilte hensyn. På denne bakgrunnen tilrår fylkesmannen at Soppekilen vernes som biotopvernområde, med endret avgrensning som vist på kart, og forskrift som under høringen.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Soppekilen biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.13 Beverskjæra fuglefredningsområde i Kragerø kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 60 dekar, herav 50 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og § 14.

Grunneier viser til at Beverskjærene er et fiskeområde av regional verdi. Når yrkesfiskere i båt har fått unntak fra bestemmelsene og kan bruke området i fredningsperioden, mener hun at grunneier skal kunne gjøre det samme. Hun mener at fredningsperioden bør være fra 15.04 til 15.07. Kragerø kommune opplyser om områdets status som skjærgårdspark. Skjærgårdstjenesten i Telemark, Kragerø Havnevesen og NJFF Telemark uttaler at området er en del av Skjærgårdsparken og lite brukt. Det gis tilslutning til vern. Kragerø maritime leirskole uttaler at lokaliteten ligger ved en tradisjonell farled, med stor trafikk, på innsiden av Jomfruland mellom Beverskjæra og Hovedgårdens brygge. Det er gode fiskeplasser for småbåter kloss inntil skjæra, og disse er ofte brukt av lokalbefolkning og hyttefolk, selv om få går i land. Jomfruland Hytteeierforening uttaler at de er opptatt av at oppsittere/eiere av grunn som blir berørt av vernesonene ikke skal få forringet sin sedvanlige bruk av eiendommene og vannområdene rundt. De er spesielt opptatt av at grunneieren må komme inn under samme unntaksregler som yrkesfiskere. Kommentaren er spesielt rettet til Beverskjæra, der det i forskriftens § 4 må tilføyes at grunneier har de samme rettigheter vedrørende fiske som yrkesfiskere.

Fylkesmannen vurderer grunneiers krav om ferdselsrett på lik linje med yrkesfiskere som rimelig, og tilrår derfor å endre forskriftens § 4 ved at det opprinnelige pkt. 7 om grunneiers ferdsel blir stående, men med ordlyden: "*Grunneiers ferdsel i forbindelse med fiske.*" For den videre vurdering legger fylkesmannen til grunn at friluftinteressene, alle uttalelsene sett samlet, er noe begrenset på tross av at området er skjærgårdspark. Når det gjelder verneverdiene, fyller området flere utvalgsriterier; det hekker arter her som

har vist klar negativ bestandsutvikling (makrellterne, fiskemåke og hettemåke), arter som er fåtallige (siland) og kolonien har høyt individantall av måkefugler. Fylkesmannen legger særlig vekt på at området er et viktig hekkeområde for makrellterne. På denne bakgrunnen tilrår fylkesmannen at Beverskjæra vernes som fuglefredningsområde, med endring i forskrift som omtalt ovenfor og avgrensing som under høringen.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at fiske ikke er en særrett for grunneiere, men hører inn under allemannsretten. Direktoratet mener det ikke er grunnlag for å forskjellsbehandle grunneiere og andre som fisker. Et unntak for grunneiere gjør det utydelig hvilke regler som gjelder i området. Det vil skape problem for oppsynet i deres håndhevelse av vernebestemmelsene. Det er den samme utydeligheten en ønsker å unngå ved å utelate private hytter fra de områder som foreslås vernet som hekkeholmer for sjøfugl. Unntaket for yrkesfiske er tatt inn som et generelt unntak, fordi dette er en regulert virksomhet som det er nødvendig å ivareta hensynet til. Direktoratet tilrår derfor at det ikke settes unntak for fiske som utføres av grunneier. Ut over dette slutter direktoratet seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Beverskjæra fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.14 Teineskjær biotopvernområde i Kragerø kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 17 dekar, herav 14,5 dekar sjøareal. Området omfatter eksisterende Teineskjær naturreservat vernet ved kgl.res. 23. mars 1980. Verneformålet er å beskytte viktige holmer for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Kragerø kommune har ikke merknader til å oppheve deler av tidligere fredning. Skjærgårdstjenesten i Telemark, Kragerø Havnevesen, NJFF Telemark og NOF-Telemark slutter seg til forslaget om å oppheve deler av det eksisterende verneområdet. Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (SABIMA) er prinsipielt skeptisk til å oppheve vern, selv om habitatet i øyeblikket ikke brukes av de artene som er omtalt i verneformålet. SABIMA støtter likevel forslaget om grenseendring for Teineskjæra både fordi området har hatt lite med hekkende sjøfugl, og av hensynet til at bebyggelse innenfor sjøfuglreservater kan svekke legitimiteten til vernet.

Fylkesmannen viser til at det er ingen negative merknader til forslaget om grenseendring for Teineskjær naturreservat. Fylkesmannen viser til at det er relativt liten sjøfuglbestand på de to hovedholmene, og at de to holmene har hver sin fritidsbolig med diverse innretninger. Ved en grenseendring gjennomføres prinsippet om at ferdselsforbud ikke er hensiktsmessig på områder med fritidsboliger eller andre fast benyttede installasjoner.

Gjenværende verneinteresser, med fiskemåke som viktigste art, vil etter fylkesmannens vurdering bli tilfredsstillende ivaretatt innenfor ny avgrensning. Til gjengjeld tas bestemmelsen om grunneiers adgang til ferdsel ut av forskriften. På denne bakgrunnen tilrår fylkesmannen at Teineskjær naturreservat opprettholdes som naturreservat, med ny grense som foreslått under høringen og endring av forskriften som omtalt ovenfor.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at verneområder opprettes i et langsiktig perspektiv og at det må foreligge vesentlige grunner for å oppheve verneområder. Det er vel kjent at hekkeaktiviteten kan variere over tid. Direktoratet mener at den relativt korte perioden med lav hekkeaktivitet på Teineskjær i seg selv ikke er et godt nok grunnlag for å endre på vernegrensene. Direktoratet støtter likevel at private hytter normalt bør unngås i områder med ferdselsforbud, da dette lett skaper uryddige situasjoner i forhold til andre brukere og oppsynet. Siden gjenværende hekkeaktivitet i området synes ivaretatt, tilrår likevel direktoratet å endre vernegrensen i tråd med fylkesmannens forslag. Det gjenværende området er nå svært lite, og både hekkeaktiviteten og antall arter er mer begrenset enn tidligere. Direktoratet tilrår derfor samtidig å endre vernestatus fra naturreservat til biotopvernområde.

Miljøverndepartementet viser til at direktoratets tilrådning innebærer revisjon av det eksisterende Teineskjær naturreservat. Departementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Teineskjær biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.15 Skadden naturreservat i Kragerø kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 380 dekar, herav 160 dekar sjøareal. Området omfatter Skadden naturreservat vernet ved kgl.res. 23. mars 1980. Vernet innebærer utvidelse av vernet areal slik at deler av Skagerrakstrand skjærgårdspark og den private eiendommen Heggeneset inngår.

Formålet med naturreservatet er å bevare et tilnærmet urørt naturområde, samt et tilgrensende sjøareal, med naturlig tilhørende dyre- og planteliv. Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl, en velutviklet og representativ strandvegetasjon og store kvartærgeologiske verneverdier. Naturreservatet er hjemlet i naturvernloven § 8.

En grunneier representert ved advokat Haavind Vislie ber om at alt areal på hans eiendom (gnr 29, bnr 133) utgår av reservatet fordi det omfatter praktisk talt hele eiendommen og vil virke sterkt verdireducerende på eiendommen. Det hevdes det ikke er tatt hensyn til grunneiers behov som for eksempel nødvendig tilkomst og ferdsel, manglende avveining av de ulike interessene i området, at verneinteressene i hovedsak ligger nord for eiendommen, at foreslått vernegrense avviker i betydelig grad fra det som ble skissert av

fylkesmannen ved befaring i området, at angitte eiendomsgrenser er feil, og det vises til behov for å kanalisere ferdselen i området. Norges Jeger og Fiskerforbund (NJFF) oppfatter at verneforskriften åpner for fangst av mink/rødrev/grevling ved behov og har for øvrig ingen kommentarer til perioden med jaktforbud. Kragerø kommune viser til at verneforslaget er politisk behandlet gjennom kommuneplanens arealdel og vedtatt der, og har ikke øvrige merknader til verneforslaget. Fiskeridirektoratet (FID) peker på at kommersiell høsting av tang og tare foregår med motoriserte fartøyer og oppfatter at forskriftsforslaget ikke åpner for dette. FID antar at det er hensynet til sjøfuglene og deres hekkeplasser som er begrunnelsen for forbudet. De mener dette hensynet vil bli ivaretatt gjennom ferdselsforbudet i hekketiden og at det resten av året bør være åpent for motorisert ferdsel, på samme måte som for jakt. FID ber derfor om at verneforskriftene åpner for at forvaltningsmyndighetene kan gi tillatelse til "Høsting av tang og tare utenom perioden 1.mars til og med 10.september". Universitetet i Oslo (UiO) er i mot at det åpnes for høsting av tang og tare.

Fylkesmannen viser til at de dokumenterte verneverdiene også omfatter eiendommen til ovennevnte grunneier. På befaring sammen med de to berørte grunneierne i dette området ble det satt ut noen midlertidige grensepunkter. Disse grensepunktene danner grunnlaget for avgrensningen av verneforslaget i høringsdokumentet. Grensen er likevel justert ved at grensepunkt 4 angitt på høringskartet er flyttet noe sydøst for å komme på rett linje med et gjerdehjørne, mens punkt 6 og 7 er justert i forhold til gjeldende grense for skjærgårdspark. Fylkesmannen forstår derfor ikke innvendingene mot avgrensning fra grunneier. Fylkesmannen mener eventuelle feil på eiendomsgrensene ikke har betydning for verneforslaget, da dette bygger på forekomstene av de dokumenterte verneverdiene. For å få et helhetlig område er det ønskelig at verneområdet skal være sammenhengende fra det eksisterende naturreservatet og til og med arealene i friområdet på Skagerrakstrand. Fylkesmannen støtter grunneier i at det er et stort behov for å kanalisere ferdselen i området og å sette inn informasjonstiltak. Fylkesmannen presiserer at ferdselsforbudet bare er ment å gjelde for den eksisterende delen av sjøfuglreservatet, og legger til at denne delen av reservatet må merkes spesielt. Fylkesmannen bekrefter overfor NJFF at forskriften er ment å gi hjemmel for at forvaltningsmyndigheten kan gjennomføre fangst av rev, mink og grevling og eventuelt andre arter som kan skade verneformålet. Fylkesmannen viser til at muligheten for å søke om høsting av tang og tare i denne sammenheng er ment å dekke slikt behov som tilleggsnæring for landbruket. Hensynet til den sårbare vegetasjonen tilsier imidlertid at motorferdsel ikke kan tillates på land. På denne bakgrunnen tilrårl fylkesmannen at Skadden naturreservat utvides, kun med redaksjonelle endringer i foreslått forskrift og med avgrensning som under høringen.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at dette verneforslaget i utgangspunktet lå inne i Verneplan for Oslofjorden - delplan Telemark, som ble vedtatt ved kgl. res. 30.6.2006. Men på grunn av spørsmålet om endring av perioden med ferdselsforbud, ønsket direktoratet å behandle det som en del av sjøfuglplanen. Det eksisterende verneområdet er et sjøfuglreservat, men området har også viktige botaniske og kvartærgeologiske verdier (rullesteinsvoll). Foreslått utvidelse består av en velutviklet og representativ strandengvegetasjon med rullesteinstrand. Den foreslåtte utvidelsen vil gi området en større variasjon i strandengsamfunnene, og bevare mer av de mektige rullesteinsmorenene på Jomfruland. Når det gjelder havbruk, havbeite og fiske, tilrår direktoratet å ha tilsvarende bestemmelser som for øvrige naturreservat i denne verneplanen, jf. direktoratets kommentarer i kapittel 10.5.4. Det vil si at det ikke åpnes for havbruk, verken i den eksisterende delen eller i utvidelsen. Bunnskraping med taretrål er i konflikt med hensynet til rullesteinsformasjonene som finnes på sjøbunnen. I tillegg er det generelle hensynet til sjøfuglene også relevant i den utvidede delen, selv om det ikke er ferdselsforbud her. Direktoratet støtter fylkesmannen i vurderingen av at de faglige verneverdiene er godt dokumentert. Direktoratet kan ikke se at det foreligger tungtveiende argumenter for å ta ut hele eiendommen tilhørende gnr 29 bnr 133, og mener derfor vernegrensen bør opprettholdes som foreslått. Direktoratet har foretatt redaksjonelle endringer av eksisterende forskrift og tilpasset denne til øvrige naturreservater i denne verneplanen. I tillegg er noen bestemmelser knyttet til problemstillinger i Oslofjordverneplanen (land-delen) beholdt for akkurat denne lokaliteten. Dette gjelder det generelle unntaket for beite, mulighet for å søke om tillatelse til høsting av tang og tare, skjøtsel av kulturminner og vedlikehold og merking av eksisterende stier. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet viser til at direktoratets tilrådning innebærer revisjon av det eksisterende Skadden naturreservat, og omfatter bl.a. utvidelse av det vernete arealet. Departementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Skadden naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.16 Bueskjær biotopvernområde i Horten kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 14 dekar, herav 13 dekar sjøareal. Formålet med vernet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Biotopvernet er hjemlet i viltloven § 7, annet ledd.

Oslofjordens Friluftsråd uttaler at det ikke er kjente vesentlige friluftsjakter.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Bueskjær biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Bueskjær biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.17 Østøyskjæret biotopvernområde i Horten kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 10 dekar, herav 9 dekar sjøareal. Formålet med vernet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Biotopvernet er hjemlet i viltloven § 7, annet ledd.

Oslofjordens Friluftsråd uttaler at dette er et lite skjær uten kjente friluftsjakter. Det påpekes også at skjæret ligger tett opp mot båndlagt militært område som har forbud mot adgang for allmennheten.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Skjær ved Østøya biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning mener forslaget fra fylkesmannen om navnet "Skjær ved Østøya" er uheldig. Det bør primært benyttes egne stedsnavn på verneområder og ikke geografiske beskrivelser. På havnekart for Horten er navnet på denne holmen Østøyskjæret, og direktoratet tilrår at dette navnet benyttes i stedet.

For øvrig slutter direktoratet seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Østøyskjæret biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.18 Vealøs naturreservat i Horten kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 115 dekar, herav 100 dekar sjøareal. Formålet med naturreservatet er å bevare et tilnærmet urørt strandareal og en liten holme, samt tilgrensende sjøområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv. Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde og oppvekstområde for sjøfugl, og som rasteplass (hvile- og beiteområde) for sjøfugl og andre vannfugl på trekk. Naturreservatet er hjemlet i naturvernloven § 8.

Oslofjordens Friluftsråd påpeker at Møringa og Vealøs er båndlagt til Forsvaret, og det har derfor aldri vært knyttet friluftsjakter til området. Skulle Møringa og Vealøs åpnes for allmennheten, vil det være flere interessante områder her som kan tas i bruk til friluftsliv uten at det går ut over hekkende sjøfugl. Siden det foreslåtte verneområdet også er en viktig rastelokalitet på vår- og høsttrekk, ber rådet om at det blir vurdert å ha et ferdselsforbud ut over hekketida, og antyder medio september i en slik sammenheng. I sin uttalelse til varselet uttaler rådet dessuten at folk tidligere har gått i land i hekketiden med det resultat at hekkingen er blitt mislykket.

Derfor er det viktig at området merkes med ferdselsforbud både fra landside og sjøside. Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Vestfold og NOF sentralt anbefaler et utvidet ferdselsforbud i tidsrommet fram til 15. september for å beskytte rastende vadefugl mot forstyrrelser. Fiskeridirektoratet ber om at ”fangst” tilføyes i forskriftens § 4 nr 4, og at oppdrettsanlegg kan tillates etter søknad (nytt punkt under § 5). Friluftsrådernes Landsforbund peker på at området som trekk- og rastelokalitet trenger et utvidet ferdselsforbud. Samtidig peker forbundet på de potensielle friluftsverdier en har på Møringa og Vealøs, som det er viktig å sikre for allmennheten dersom Forsvaret åpner disse områdene til slik bruk.

Fylkesmannen viser til sitt forslag, jf. kapittel 10.5.8 om å tilføye i fredningsforskriften at det også er forbud mot ”unødig forstyrrelse”. Fylkesmannen mener dette vil ivareta hensynet til fuglelivet i perioden utenom hekketiden. Videre mener fylkesmannen at friluftsverdiene på Møringa og på Vealøs (utenom det foreslåtte verneområdet) kan tas i bruk uten å forstyrre fuglelivet dersom informasjon og tilrettelegging legger opp til dette. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Vealøs naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at forslaget om utvidet ferdselsforbud til 15. september krever ny høring. Direktoratet tilrår at det ikke gjennomføres noen ny høring nå. Eventuelle endringer i ferdselsforbudet, herunder differensiert forvaltning, bør vurderes på basis av en evaluering av hvordan vernet fungerer og resultater fra overvåking i verneområdene. Direktoratet viser til at verneformålet også inkluderer områdets verdi som trekklokalitet. En eventuell jakt på sjøfugl vil være i strid med verneformålet. Direktoratet tilrår derfor at det ikke åpnes for jakt på sjøfugl, heller ikke etter søknad. Direktoratet viser til at området har funksjon i forhold til fuglelivet store deler av året, og at det i utgangspunktet ikke er et viktig område for friluftsliv. Direktoratet tilrår derfor at bestemmelser om å kunne søke om unntak for større arrangementer, samt etablering av bålplasser i henhold til forvaltningsplan, ikke tas med for dette området. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Vealøs naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.19 Kausen biotopvernområde i Nøtterøy kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 4 dekar, herav 2 dekar sjøareal. Formålet med vernet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Biotopvernet er hjemlet i viltloven § 7, annet ledd.

Nøtterøy kommune er positiv til forslaget, men forutsetter at det må gjøres konfliktdempende tiltak fordi skjæret ligger så nær (100 meter) Ørastranda friområde og campingplass. Selv om skjæret har få eller ingen ilandstigninger,

så er sjøen omkring mye brukt til padling og roing av folk på campingplassen. Den foreslåtte sonen på 50 meter av land med ferdselsforbud utgjør derfor en potensiell konflikt. Kommunen foreslår at ferdselsforbudet bare gjelder selve skjæret og ikke sjøen omkring, og begrunner det med at hekkebestanden på dette skjæret er mer vant til ferdsel på sjøen nært opptil, enn hva tilfellet er for sjøfuglreservater generelt.

Oslofjordens Friluftsråd uttaler at selve holmen har begrensede friluftsjteresser, og at i dette farvannet er slike interesser først og fremst knyttet til de større friområdene på Gåsøy og Gåsøykalven lenger ut i fjorden.

Fylkesmannen tilrår at for denne lokalitetens vedkommende bør området med ferdselsforbud i sjø endres fra 50 meter til 10 meter fra strandkanten. Det vil medføre at det alt vesentlige av sjøarealet som brukes i tilknytning til friområdet på Øra fortsatt kan benyttes, men samtidig markere at det skal være en begrenset sone rundt dette skjæret som skal være fri for ferdsel i hekketida. Om nødvendig bør grensa i sjø merkes. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Kausen biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Kausen biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.20 Grøtterødskjær biotopvernområde i Nøtterøy kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 25 dekar, herav 21 dekar sjøareal. Formålet med vernet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Biotopvernet er hjemlet i viltloven § 7, annet ledd.

Nøtterøy kommune er positiv til forslaget og uttaler at lokaliteten kun nyttes sporadisk til friluftsjktiviteter. Forslaget antas derfor ikke å medføre konflikter, og at det heller ikke er nødvendig med konfliktdempende tiltak. Oslofjordens Friluftsjråds erfaring er at det er få friluftsjteresser knyttet til skjæret, med grunt farvann og bare 100 meter til land. Grunneier redegjør for et eksisterende bøyesystem mellom fastlandet og nordøstsida av Grøtterødskjær. Grunneier uttaler at det er ønskelig å innskrenke avgrensningen av det foreslåtte verneområdet i sjø her, slik at dette bøyesystemet fortsatt kan fungere. Grunneier mener at båttrafikk gjennom sundet kan dirigeres til vestsida av verneområdet i tida med ferdselsforbud.

Fylkesmannen viser til at det bøyesystem som grunneier har redegjort for, ligger forholdsvis nær biotopvernområdets grense, men ikke innenfor grensa. Dette er et etablert forhold som ikke vurderes å være i strid med verneformålet. Det er derfor heller ikke nødvendig å endre områdets utstrekning. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Grøtterødskjær biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Grøtterødskjær biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.21 Gryteskjær biotopvernområde i Tjøme kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 22 dekar, herav 19 dekar sjøareal. Formålet med vernet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Skjæret er en viktig hekkeplass for makrellterne. Biotopvernet er hjemlet i viltloven § 7, annet ledd.

Tjøme kommune uttaler at Gryteskjær ikke bør båndlegges, da dette skjæret er egnet for ilandstigning for mindre båter i et område (Vrengen) der det er større mangel på attraktive friområder enn på hekkende sjøfugl. Det vil dessuten være uklokt å båndlegge halve bredden av den travle småbåtleden mellom Vindåsen og Gryteskjær. Oslofjordens Friluftsråd uttaler at det ikke er kjente friluftssinteresser knyttet til skjæret. Det pekes på at den store båttrafikken gjennom Vrengensundet gjør det ubehagelig å ankre opp i området på grunn av mye bølger. Rådet uttaler at naturhavna ved Saueholmen i vest i Grindholmene friområde er viktig i friluftssammenheng. Rådet bemerker også at det på privat initiativ er skiltet for å bevare hekkende sjøfugl på øya. En grunneier uttaler på vegne av sameiet støtte til fredning av Gryteskjær, men anmoder om at fredningen skjerpes fra biotopvern til naturreservat.

Fylkesmannen viser til at denne lokaliteten ligger tett opptil en av de mest brukte leder for fritidsbåt. Når den ikke allerede er tatt i bruk, er det et sterkt signal om at den ikke er spesielt attraktiv til friluftsbruk. Fylkesmannen vektlegger også Oslofjordens Friluftsråds uttalelse og konkluderer med at lokaliteten ikke tas ut av verneplanen. Når det gjelder merknad om at lokaliteten båndlegger halve bredden av en travel småbåtled til og fra Vindåsen, er fylkesmannen enig i at det foreslåtte vernet ikke bør være til hinder for dette. Fylkesmannen tilrår derfor at det i bestemmelsene tas inn et unntak for ferdsel på sjø langs farled slik det er angitt på vernekartet. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Gryteskjær biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning mener verneformen er tilpasset verneverdiene på lokaliteten og tilrår å beholde biotopvern som verneform. DN slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Gryteskjær biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.22 Saltbuskjær biotopvernområde i Tjøme kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 20 dekar, herav 17 dekar sjøareal. Formålet med vernet er å beskytte to viktige holmer for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Biotopvernet er hjemlet i viltloven § 7, annet ledd.

Oslofjordens Friluftsråd kjenner ikke til at det er friluftsjnteresser knyttet til denne lokaliteten. Rådet omtaler også rapport om at hærverk og eggknusing skal ha foregått, og at lokaliteten ligger nær land med eksisterende fritidsbebyggelse.

Fylkesmannen viser tilrår opprettelse av Saltbuskjær biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Saltbuskjær biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.23 Torskerumpa biotopvernområde i Tjøme kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 17 dekar, herav 15 dekar sjøareal. Formålet med vernet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Biotopvernet er hjemlet i viltloven § 7, annet ledd.

Oslofjordens Friluftsråd uttaler at det knytter seg mindre friluftsjnteresser til lokaliteten, og at slike interesser i dette området først og fremst er knyttet til friområdet Tangen som er mye nyttet i nærområdet (Ødekjære).

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Torskerumpa biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Torskerumpa biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.24 Hoftøya naturreservat i Tjøme kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 199 dekar, herav 92 dekar sjøareal. Området omfatter Hoftøya naturreservat, vernet ved kgl.res. 15. desember 1978, og deler av Ormø-Færder landskapsvernområde, vernet ved kgl.res. 30. juni 2006. Forslaget innebærer utvidelse av reservatet.

Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt øy, samt tilgrensende sjøområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv.

Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl. Naturreservatet er hjemlet i naturvernloven § 8.

Tjøme kommune anbefaler at søndre grense for sjøfuglreservatet trekkes som en rett øst - vestgående linje 50 meter nord for eksisterende hytte. Småfisker'n Avd. Tønsberg og omegn er imot et utvidet vern av Hoftøya fordi de mener det meste av hekkingen foregår innenfor nåværende sjøfuglreservat, samt at denne øya er en perle for båtfolket og må få være det i framtida. Oslofjordens Friluftsråd (OF) fraråder at hele øya vernes, men foreslår å trekke grensa lenger sør enn nå er tilfellet. De viser til at havneforholdene er gode, spesielt på sørøstsiden, og at øya benyttes mye av lokalbefolkningen. Friluftsfolket synes også å respektere nåværende reservat. OF viser også til at Skjærgårdstjenesten gir uttrykk for samme syn, samt at det sør på øya pleier å hekke lite sjøfugl. OF anbefaler også at det settes opp informasjonstavle for brukerne av øya og understreker at grensa må markeres tydelig i felt. Store Færder Ornitologiske Stasjon er svært fornøyd med at forslaget for Hoftøya omfatter hele øya, og understreker at dette er viktig ettersom et stort antall av de hekkende sjøfuglene hekker utenfor nåværende reservat. Oslofjorden Båteierunion er imot at Hoftøya vernes ytterligere fordi øya i stor utstrekning benyttes av båtfolket. Fiskeridirektoratet bemerker at de i foreslått verneforskrift både er gitt et generelt unntak for fangst (§ 4), og samtidig et unntak etter søknad (§ 5). De mener dette er lite hensiktsmessig, og ber om at kun det generelle unntaket i § 4 opprettholdes. Friluftsrådenes Landsforbund støtter Oslofjordens Friluftsråd og andre som fraråder at hele øya blir vernet som reservat. Forbundet ber om at friluftinteressene prioriteres i dette tilfellet.

Fylkesmannen viser til at det generelle unntaket for jakt og fangst etter § 4 nr 5 i forskriften som har vært på høring, gjelder for ordinær jakt. Når det gjelder jakt, fangst og felling etter § 5, som unntak etter søknad, gjelder dette først og fremst utenom ordinær jakttid eller for arter det vanligvis ikke er tillatt å drive jakt eller fangst på. Det kan også være andre situasjoner hvor denne hjemmelen kan komme til anvendelse som en "sikkerhetsventil".

Fylkesmannen vil derfor ikke endre forslaget til forskrift på disse punkter. Fylkesmannen viser til at det er vanskelig å avveie hensynet til sjøfuglhekking og brukerinteressene på Hoftøya. Fylkesmannen mener Tjøme kommunes forslag til ny grense ikke ivaretar hensynet til hekkeplassene. Samtidig mener fylkesmannen at det bør tas hensyn til ønsket fra OF om å åpne for bruken av naturhavna og områdene omkring denne. Etter ordinær høring gjennomførte fylkesmannen en befaring på Hoftøya sammen med kommunen og Skjærgårdstjenesten. Oslofjordens Friluftsråd var forhindret i å delta, men saken ble drøftet med dem i etterkant. Under befaringen ble forslag til ny grense vurdert og drøftet konkret. Etter dette tilrår fylkesmannen at ny grense bør trekkes slik at den nordre hytta blir liggende i reservatet, men med strenge krav om hvordan hytta kan brukes i tida med ferdselsforbud i reservatet. Disse kravene foreslår fylkesmannen å ta inn i forslaget til fredningsforskrift.

Forslaget betyr at den sørøstre delen av øya som skråner ned mot sjøen og mot naturhavna blir liggende utenfor reservatet. Dermed unngår en direkte nærkontakt mellom sildemåkekolonien og besøkende på øya. Kommunen har ellers vist til at det generelt vil være en begrenset bruk av den nordre hytta, også i tiden utenom ferdselsforbud i reservatet. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Hoftøya naturreservat, med nevnte endringer i avgrensning og forskrift.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at funksjonen som trekk- og overvintringsområde ikke er en del av verneformålet. Derfor tilrår direktoratet å ta ut bestemmelsen om jaktforbud og mulighet for å søke om jakt i vernebestemmelsene. Direktoratet viser til at bare deler av øya er vernet, og at behov for eventuelle større arrangement bør kunne organiseres utenfor fredningsområdet. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet viser til at direktoratets tilrådning innebærer revisjon av et tidligere vernet område, som bl.a. omfatter utvidet reservatareal. Utvidelsen av reservatet berører Ormø-Færder landskapsvernområde, jf. egen omtale av Ormø-Færder landskapsvernområde, kap. 11.89. Departementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Hoftøya naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.25 Marøyskjæra fuglefredningsområde i Sandefjord kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 114 dekar, herav 85 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Fuglefredningsområdet er hjemlet i naturvernloven §§ 9 og 14.

Sandefjord kommune mener verneforslagets avgrensning er god og verneformen fornuftig i forhold til formålet med vernet. Konflikten med båtutfart ansees som beskjedne, og det virker fornuftig at farleden for småbåttrafikk i sundet mellom de to skjærene blir opprettholdt for gjennomgangstrafikk. Fiskerlaget Sør uttaler med bakgrunn i innspill fra Sandefjord Fiskerlag at det ikke må innføres ferdselsrestriksjoner for yrkesfiskere, da det er et meget godt område for ålefiske. Unntaket bør gjelde for fiskere registrert i fiskermanntallet som fisker med fartøy registrert i merkeregisteret for fiskefartøy. Oslofjordens Friluftsråd uttaler at deres inntrykk er at lokaliteten i liten grad benyttes til utfart.

Fylkesmannen viser til at det hensynet til ålefiske er ivaretatt gjennom forslaget til fredningsforskrift. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Marøyskjæra fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Marøyskjæra fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.26 Lyngholmen fuglefredningsområde i Larvik kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 128 dekar, herav 78 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Fuglefredningsområdet er hjemlet i naturvernloven §§ 9 og 14.

Larvik kommune er positiv til forslaget. Oslofjordens Friluftsråd uttaler at Lyngholmen er en del av øygruppen Rauer, som er et populært utfartsområde for folk fra Ula og Sandefjord. Men selv om Lyngholmen blir vernet med ferdselsforbud, mener de at resterende holmer i området vil forbli utfartsholmer.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Lyngholmen fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Lyngholmen fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.27 Ertholmen fuglefredningsområde i Larvik kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 160 dekar, herav 99 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Fuglefredningsområdet er hjemlet i naturvernloven §§ 9 og 14.

Larvik kommune er positiv til forslaget. Oslofjordens Friluftsråd uttaler at Ertholmen er en del av øygruppen Rauer, som er et populært utfartsområde for folk fra Ula og Sandefjord. Men selv om Ertholmen blir vernet med ferdselsforbud, mener de at resterende holmer i området vil forbli utfartsholmer.

Fylkesmannen viser til kommentarene i kapitlet om generelle merknader og tilrår opprettelse av Ertholmen fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning viser til kommentarene i kapitlet om generelle merknader og slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Ertholmen fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.28 Bølene fuglefredningsområde i Larvik kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 242 dekar, herav 200 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Fuglefredningsområdet er hjemlet i naturvernloven §§ 9 og 14.

Larvik kommune er positiv til forslaget. Oslofjordens Friluftsråd kjenner ikke til vesentlige friluftssinteresser på disse holmene og skjærene, som ligger værutsatt til.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Bølene fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Bølene fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.29 Flatholmen biotopvernområde i Larvik kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 34 dekar, herav 26 dekar sjøareal. Formålet med vernet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Biotopvernet er hjemlet i viltloven § 7, annet ledd.

Larvik kommune er positiv til forslaget. Oslofjordens Friluftsråd kjenner ikke til at det er vesentlige friluftssinteresser knyttet til denne holmen.

Fylkesmannen tilrår å åpne for ferdsel i forbindelse med beite. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Flatholmen biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Flatholmen biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.30 Bjønnesholmen biotopvernområde i Larvik kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 25 dekar, herav 17 dekar sjøareal. Formålet med vernet er å beskytte to deler av en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Viktig hekkeplass for fiskemåke og hettemåke. Biotopvernet er hjemlet i viltloven § 7, annet ledd.

Larvik kommune er positiv til forslaget. Oslofjordens Friluftsråd peker på at holmen er bebygget og privatisert på en slik måte at få eller ingen går i land her. Ca 100 meter lenger vest ligger det meget benyttede friområdet Bjønnesstranda. Videre peker rådet på at det nærliggende Bjønnesskjæret er viktig hekkeplass for de mindre måkeartene og makrellterne, og burde derfor vært vurdert i vernesammenheng. Grunneier viser til tidligere uttalelser i forbindelse med varselet, om forslaget til avgrensning og nødvendig atkomst til bryggeanlegg, samt at forslaget for øvrig går meget nær bebyggelsen. Grunneier ber om at grensa trekkes noe lenger unna bebyggelsen, da det her heller ikke er noe hekkeområde. For øvrig uttaler grunneier at den 15. juli er hekketiden over på Bjønnesholmen, og fuglene er på dette tidspunktet trukket til andre steder.

Fylkesmannen viser til at Bjønnesskjæret allerede er regulert til friluftsmål, og at det i den sammenheng er tatt hensyn til hekkende sjøfugl. Skjæret er dessuten så lite at det bare har plass til et begrenset antall hekkende par av sjøfugl. Fylkesmannen støtter i hovedsak grenseendringen som er foreslått fra eiers side. I det østre delområdet foreslår fylkesmannen at grensen tar utgangspunkt i hva som er opparbeidet område (innmark), og som støter inntil ikke-opparbeidete områder. Dette fører også til at en brygge på nordsiden av holmen klart blir liggende utenfor biotopvernområdet. I det vestre delområdet foreslår fylkesmannen å trekke grensen slik at det meste av den grunnlente marka med mye fjell i dagen, og som skråner vekk fra bebyggelsen, inngår i biotopvernområdet. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Bjønnesholmen biotopvernområde med foreslått grenseendring.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at det i denne verneplanen er et mål å unngå vern av hekkehøler med privat bebyggelse, fordi dette lett skaper utydelighet i forhold til andre brukere og gjør oppsynet vanskeligere. På Bjønnesholmen er likevel bebyggelse og hekkeområder til en viss grad atskilt slik at dette er et mindre problem her. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Bjønnesholmen biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.31 Sundskjæra biotopvernområde i Larvik kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 44 dekar, herav 35 dekar sjøareal. Formålet med vernet er å beskytte to viktige holmer for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Biotopvernet er hjemlet i viltloven § 7, annet ledd.

Larvik kommune er positiv til forslaget. Oslofjordens Friluftsråd uttaler at lokaliteten ligger værutsatt til, og er bratt og vanskelig å komme i land på.

Videre uttaler rådet at den nærliggende Malmøya nylig er sikret til friluftsmål.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Sundskjæra biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Sundskjæra biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.32 Strømsundholmen biotopvernområde i Larvik kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 54 dekar, herav 32 dekar sjøareal. Formålet med vernet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Viktig hekkeplass for sildemåke. Biotopvernet er hjemlet i viltloven § 7, annet ledd.

Larvik kommune er positiv til forslaget. Oslofjordens Friluftsråd har erfaring for at folk sjelden går i land på grunn av dårlige ilandstigningsforhold, samt at det respekteres at hekkende sjøfugl trenger ro. Økende og mer intens bruk av hovedøya gjør at det nesten ikke lenger hekker sjøfugl der. Derfor er det viktig at denne delen av Svenner blir båndlagt til hekkeplass for sjøfugl.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Strømsundholmen biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Strømsundholmen biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.33 Ferjeholmen fuglefredningsområde i Larvik kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 81 dekar, herav 46 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Fuglefredningsområde er hjemlet i naturvernloven §§ 9 og 14.

Larvik kommune er positiv til forslaget. Oslofjordens Friluftsråd har erfaring for at folk sjelden går i land på grunn av dårlige ilandstigningsforhold, samt at det respekteres at hekkende sjøfugl trenger ro. Økende og mer intens bruk av hovedøya gjør at det nesten ikke lenger hekker sjøfugl der. Derfor er det viktig at en denne delen av Svenner blir båndlagt til hekkeplass for sjøfugl.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Ferjeholmen fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Ferjeholmen fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.34 Langholmene fuglefredningsområde i Larvik kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 214 dekar, herav 172 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Fuglefredningsområde er hjemlet i naturvernloven §§ 9 og 14.

Larvik kommune er positiv til forslaget, men uttaler at fredningen må tilpasses et eventuelt anlegg for oppdrett av blåskjell. Oslofjordens Friluftsråd erfarer at lokaliteten er lite benyttet ettersom det er dårlige ilandstigningsmuligheter. Rådet peker på at planer om blåskjeloppdrett kan være negativt i vernesammenheng på grunn av forstyrrelser i hekketida.

Fylkesmannen mener at visse former for oppdrett kan tenkes ikke å være i strid med fredningsformålet. Derfor tilrår fylkesmannen at det skal kunne søkes om ”Opprettelse og drift av oppdrettsanlegg og ferdsel i forbindelse med dette”. Fylkesmannen viser ellers til kommentarene i kapitlet om generelle merknader og tilrår opprettelse av Langholmene fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning mener havbruk kommer i konflikt med verneformålet og tilrår at det ikke åpnes for å etablere slik virksomhet. Både i forhold til havbruk og ellers, viser direktoratet til kommentarene i kapitlet om generelle merknader og slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Langholmene fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.35 Hemskilen naturreservat med tilhørende fuglefredningsområde i Sandefjord og Larvik kommuner

Det foreslåtte naturreservatets areal er 326 dekar, herav 197 dekar sjøareal. Arealet til det foreslåtte fuglefredningsområdet kommer i tillegg til arealet av naturreservatet og er 238 dekar, herav 29 dekar sjøareal. Verneforslaget omfatter et tidligere vernet område (Hemskilen naturreservat, kgl.res. 2. oktober 1981). Vernet innebærer utvidelse av vernet areal, der det nye vernearealet er et fuglefredningsområde.

Formålet med naturreservatet er å bevare et spesielt våtmarksområde, på land og i sjø, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv. Reservatet er egenartet ved å ha særlig verdi som beite- og oppvekstområde for vannfugl i hekkesesongen, og som beite- og hvileområde for vannfugl på trekk. Formålet

med fuglefredningsområdet på de tilgrensende arealer er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø. Arealene med fuglefredningsområde har særlig verdi som beiteområder for ender og gjess og vil bidra til å hindre forstyrrelse av fuglelivet i reservatet.

Naturreservatet er hjemlet i naturvernloven § 8. Fuglefredningsområdet er hjemlet i naturvernloven §§ 9 og 14.

Sandefjord kommune uttaler at en fuglelivsfredning som foreslått synes fornuftig. Området nyttes i mindre grad til friluftsliv som båtutfart og padling, og konflikten vurderes derfor som liten i forhold til disse interesser. Grunneierne på Nærholmen har dessuten sine båter og brygger øst på øya, og utenfor verneforslaget. Avgrensingen av den foreslåtte fuglelivsfredning synes også av den grunn god. Kommunen mener at forbudet mot jakt på fugl vil styrke formålet med vern av lokaliteten. De mener likevel at jakt på rådyr bør kunne aksepteres, da dette ansees å forstyrre fuglelivet lite dersom det utøves på riktig måte. Larvik kommune er positiv til forslaget. Oslofjordens Friluftsråd (OF) mener området har få eller ingen friluftsinnteresser ut over jakt. OF ser positivt på forslaget om fuglelivsfredning, og peker også på et gruntvannsområde sørøst for nåværende reservat. Norsk Ornitologisk Forening avd. Vestfold (NOF) støtter forslaget om utvidelse av verneområdet i Hemskilen som fuglelivsfredning. Foreningen foreslår at forslaget utvides i sørøst med ny ytre avgrensing fra Spervikodden til Storøyas sørspiss, samt at det vurderes å ta med et område nord for brua mellom fastlandet og Storøya og løvskogområder på Storøya. Sandefjord Naturvern (SN) reagerer på at det i forslaget til ny forskrift for Hemskilen naturreservat er åpnet for jakt på hjortevilt, i praksis rådyr, og går imot en slik svekkelse av gjeldende jaktforbud. SN viser til at slik jakt foregår fra 10. august og dermed i den tida da sjø- og andefugler forbereder trekket sørover. SN mener denne jakten har et slikt omfang lokalt at den klart forstyrrer fuglelivet. SN ønsker et totalt forbud mot jakt, fangst og bruk av skytevåpen både i det eksisterende naturreservatet og i den foreslåtte utvidelsen med fuglelivsfredning. SN foreslår også å utvide området med fuglelivsfredning både øst til Nærholmen og mot vest med deler av Strandberget. Tre grunneiere mener at deres eiendommer i Hemskilen er lite relevante som område for fuglelivsfredning, siden de fungerer som fritidseiendommer inklusive bebyggelse og opparbeidete arealer. De har ikke registrert jakt fra disse eiendommene. Som et alternativ ber de om at fuglelivsfredningen kun omfatter sjøarealene som foreslått, mens landarealene av deres eiendommer holdes utenom. En annen grunneier driver landbruk på sin eiendom, og viser til at de aktuelle arealene er omlagt til økologisk drift med ammekyrproduksjon. På hans eiendom drives det jakt på grågås, stokkand og krikand, og han mener dette er arter som ikke har behov for spesiell beskyttelse. Videre påpeker han at grågåsa er et problem, både med beiteskader og ved at ekskrementene griser til grasfôravlingene. Hvis det ikke lenger kan drives jakt på grågås i området, mener han det kan medføre at han må avslutte produksjon av ammekyr. Han ønsker derfor at hans innmark i sin

helhet tas ut av verneforslaget. Fiskeridirektoratet uttaler at i forslaget til forskrift for Hemskilen er det gitt et generelt unntak for fangst i § 4, og et unntak etter søknad i § 5, noe Fiskeridirektoratet mener er lite hensiktsmessig. Derfor ber Fiskeridirektoratet om at "fangst" tilføyes i § 4 nr 5 og at "fangst" strykes i § 5 nr 2. Norges Bondelag uttaler at innholdet i § 4 (generelle unntak) synes å ta tilfredsstillende hensyn til landbruksnæringen, og håper at det legger til rette for at vernemyndigheter og landbruksmyndigheter og berørte bønder kan samarbeide slik at bruken av området kan videreføres. Bondelaget mener at det bør være lokal forvaltning av området, og argumenterer for at kommunene blir forvaltningsmyndighet.

Fylkesmannen viser til at fraværet av jakt på Nærholmen bidrar til å skjerme fuglelivet i sentrale deler av reservatet. Siden dette allerede er grunneiernes praksis, kan ikke fylkesmannen se noe konflikt i å foreslå fuglelivsfredning på disse eiendommene. Det er derimot svært viktig for å kunne videreføre denne praksisen i tilfelle eierskifte. Fylkesmannen støtter ikke forslagene om å utvide området med fuglelivsfredning ytterligere, og mener dette er unødvendig for å skjerme reservatet mot forstyrrelse fra fuglejakt. Fylkesmannen mener at lovlig utført jakt på rådyr ikke vil være til nevneverdig forstyrrelse for verneverdiene. Det antall skudd som måtte bli løst i løpet av en sesong er lite, og slik jakt vil i det alt vesentlige foregå på en slik måte, og i slike områder, at forstyrrelsen på fuglelivet vil være liten. Etter en samlet vurdering tilrår derfor fylkesmannen å tillate jakt på hjortevilt (i praksis rådyr) både i det eksisterende naturreservat og i området som er foreslått til fuglelivsfredning.

Fylkesmannen viser til at det i denne lokaliteten ikke er kjent at fangst og bruk av fangstredskaper i sjø/vassdrag har vært eller er aktuelt som lovlig virksomhet. I denne lokaliteten vil også bruk av slik fangstredskap og ferdsel i den forbindelse representere en slik grad av forstyrrelse at det vil være i strid med formålet med fredningen. Når det gjelder forslaget om at "fangst" skal være med under de unntak som er listet opp i § 5 nr 2, så dreier det seg om tiltak i forhold til vilt som ellers ikke er tillatt etter fredningsforskriften, men som etter en konkret vurdering kan tillates av hensyn til de ulemper som grunneier eller bruker ellers ville bli utsatt for. Et eksempel på dette kan være de forhold en av grunneierne peker på i sin uttalelse om ulemper forårsaket av grågås. Når det gjelder generell jakt på grågås, stökkand og krikkand som grunneieren har på sin eiendom, vil dette være forbudt innenfor de deler av eiendommen som blir liggende i det foreslåtte området med fuglelivsfredning. Fylkesmannen vil bemerke at det er Direktoratet for naturforvaltning som avgjør hvem som skal ha forvaltningsmyndigheten, og peker på at med unntak for Ormø-Færder landskapsvernområde i Nøtterøy og Tjøme kommuner, er det ikke kommet noe ønske fra kommunene om å være forvaltningsmyndighet for naturvernområder i Vestfold.

Fylkesmannen tilrår at Hemskilen naturreservat med tilhørende fuglelivsfredning opprettes i samsvar med den fredningsforskrift som har vært til høring.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at det normalt er jaktforbud både i naturreservat og andre verneområder der formålet er å beskytte viktige trekk- og overvintringsområder for fugl. Selv om fylkesmannens forslag er ment å åpne for jakt på rådyr, mener direktoratet at jakt generelt vil virke klart forstyrrende på fuglelivet. Direktoratet tilrår derfor å opprettholde bestemmelsen om jaktforbud i det eksisterende naturreservatet. Områdene med fuglelivsfredning foreslås opprettet for å beskytte fuglelivet i et tilstrekkelig stort område. Bakgrunnen er særlig at naturreservatet har en arrondering som gjør det vanskelig å ha god kontroll med utøvelsen av fuglejakt. Det er også meldt om episoder med forstyrrende og muligens ulovlig fuglejakt i randsonene til selve reservatet. Ut fra dette mener direktoratet det er grunn til å ha lempeligere regler for jakt, utenom fuglejakt, i områdene med fuglelivsfredning. Direktoratet tilrår derfor at adgangen til jakt på hjortevilt bare skal gjelde i områdene med fuglelivsfredning. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet viser til at direktoratets tilrådning innebærer revisjon av det eksisterende Hemskilen naturreservat og opprettelse av fuglelivsfredning i et tilgrensende område. Departementet mener at en regulering av vannsport i området med fuglelivsfredning, slik direktoratet har foreslått, bør være hjemlet i naturvernloven § 9. Departementet har derfor tilføyd naturvernloven § 9 som hjemmelsgrunnlag for forskriften. Samtidig endres betegnelsen på området med fuglelivsfredning til "fuglefredningsområde". Departementet ser at det kan være utfordringer knyttet til forslaget om å tillate jakt på hjortevilt i fuglefredningsområdet. Departementet slutter seg til direktoratets forslag, men problemstillingen knyttet til forstyrrelse av fuglelivet som følge av jaktutøvelse i fuglefredningsområdet bør vies spesiell oppmerksomhet ved forvaltningen av naturreservatet og fuglefredningsområdet. Dersom det viser seg at jaktutøvelsen virker negativt på fuglelivet, vil naturvernmyndighetene senere vurdere en endring av forskriften. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Hemskilen naturreservat med tilhørende fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.36 Fugløyrogn naturreservat i Larvik kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 68 dekar, herav 44 dekar sjøareal. Området omfatter et tidligere vernet område (Fugløyrogn naturreservat, kgl.res. 15. desember 1978). Forslaget gjelder revisjon av forskriften for dette verneområdet. Hensikten med revisjonen er primært å harmonisere bestemmelsene i forskriften med jaktforbudet i det omsluttende Mølen fuglefredningsområde.

Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt holme, samt tilgrensende sjøområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv.

Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl, og som trekk- og overvintringsområde for vannfugl. Naturreservat er hjemlet i naturvernloven § 8.

Larvik kommune er positiv til forslaget. Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Vestfold og Norsk Ornitologisk Forening (NOF) støtter forslaget om at det innføres jaktforbud året rundt. Mølen Ornitologiske Stasjon støtter forslaget om at det innføres jaktforbud, i tråd med hva som er tilfelle for det omsluttende Mølen fuglefredningsområde, og peker på at nåværende lovlig jakt og ulovlig jakt i dette området har ført til betydelige forstyrrelser av fuglelivet. Oslofjordens Friluftsråd kjenner ikke til at folk i særlig grad går i land her utenom tiden med ferdselsforbud. Rådet peker på at friluftinteressene i dette området først og fremst er knyttet til Mølen som er et viktig turområde, og til Fugløya som er et viktig utfartsområde for småbåter.

Fylkesmannen tilrår den foreslåtte revidering av forskriften til Fugløyrogn naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at det er en hytte på dette området, og at det ellers i verneplanen er søkt å unngå vern av holmer med hytter. Men Fugløyrogn er en svært viktig lokalitet for fuglelivet, både som hekkelokalitet og ellers i året. I dette tilfelle tilrår derfor direktoratet å akseptere denne kombinasjonen, med de unntak som er nødvendig for dette i verneforskriften. Verneformålet er knyttet til områdets funksjon for fuglelivet hele året. I tråd med tilsvarende verneområder tilrår direktoratet at det ikke åpnes for å kunne søke om jakt. Det foreslåtte unntaket for fangst etter saltvannsfiskekloven (nå havressursloven) gjør at det i tiden utenom ferdselsforbudet, likevel vil være tillatt med seljakt. Fangst av mink eller andre arter som truer fuglebestandene kan utføres med hjemmel i at det er et skjøtselstiltak. Når det gjelder forbudet mot lavflyging, tilrår direktoratet at dette skal gjelde hele året. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet viser til at direktoratets tilrådning innebærer revisjon av et tidligere vernet område og slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Fugløyrogn naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.37 Bekkeskjæret biotopvernområde i Sande kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 17 dekar, herav 16 dekar sjøareal. Formålet med vernet er å beskytte et viktig hekkeområde for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Biotopvernet er hjemlet i viltloven § 7, annet ledd.

Oslofjordens Friluftsråd ser ikke at opprettelse av naturreservat på og rundt Bekkeskjæret vil ha negative konsekvenser for badeplass på Bekkestranda, som er foreslått sikret til friluftsmål. Sande kommune er positiv til

reservatforslaget, men viser til at Bekkestranda er under regulering til friluftsmål. Kommunen understreker nødvendigheten av et effektivt oppsyn. Fiskeridirektoratet - Region Skagerakkysten ønsker at det skal kunne søkes om etablering av oppdrettsanlegg.

Fylkesmannen mener det er lite sannsynlig at det kommer ønsker om etablering av oppdrettsanlegg her, da det er mye friluftaktivitet på små sjøarealer og avstanden til fastlandet er liten. Derimot er det ønsker om å regulere nærliggende områder til friluftsliv/badeplass og til bryggeanlegg for fritidsbåter. Skulle det mot formodning være interesse for å etablere et oppdrettsanlegg her, bør en søknad om dette behandles etter de generelle dispensasjonsreglene. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Bekkeskjæret naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at denne lokaliteten var på lokal og sentral høring sammen med Verneplan for Oslofjorden - delplan Vestfold. Fylkesmannen oversendte sin tilrådning angående Bekkeskjæret før sjøfugldelen hadde vært til faglig gjennomgang i direktoratet. Ut fra de kriteriene som er lagt til grunn for valg av verneform på den enkelte lokalitet, tilrår direktoratet at Bekkeskjæret i stedet fredes som biotopvernområde. Når det gjelder havbruk, viser direktoratet til kommentarene i kapittel 10.5.4 og slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Bekkeskjæret biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.38 Glomsteinskjær fuglefredningsområde i Nøtterøy kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 51 dekar, herav 41 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Det er en viktig hekkeplass for hettemåke og fiskemåke. Fuglefredningsområdet er hjemlet i naturvernloven §§ 9 og 14.

Oslofjordens friluftsråd kan ikke se at verneforslaget har negative konsekvenser for bruken av Glomstein badeplass/friområde som ligger ca 200 meter unna. Nøtterøy kommune er positiv til verneforslaget. Fiskeridirektoratet - Region Skagerakkysten ønsker at det skal kunne søkes om etablering av oppdrettsanlegg.

Fylkesmannen viser til at denne lokaliteten er fylkets største kjente hekkeplass for sjøfugl. Fylkesmannen mener det er lite sannsynlig at det kommer ønsker om etablering av oppdrettsanlegg her, da den ligger i nærområdet til badeplass/friområde og med kort avstand til land. Skulle det mot formodning være tale om etablering av oppdrettsanlegg her, bør dette behandles etter § 6 i

verneforskriften, generelle dispensasjonsregler. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Glomsteinskjær naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at denne lokaliteten var på lokal og sentral høring sammen med Verneplan for Oslofjorden - delplan Vestfold. Fylkesmannen oversendte sin tilrådning angående Glomsteinskjær før sjøfugldelen hadde vært til faglig gjennomgang i direktoratet. Ut fra de kriteriene som er lagt til grunn for valg av verneform på den enkelte lokalitet, tilrår direktoratet at Glomsteinskjær i stedet fredes som fuglefredningsområde. Når det gjelder havbruk, viser direktoratet til kommentarene i kapittel 10.5.4 og slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Glomsteinskjær fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.39 Lille Rauer naturreservat i Nøtterøy kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 116 dekar, herav 60 dekar sjøareal. Området er et tidligere vernet område (deler av Ormø-Færder landskapsvernområde, kgl.res. 30. juni 2006). Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt holme, samt tilgrensende sjøområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv. Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl, og er videre levested for en sjelden plante. Naturreservatet er hjemlet i naturvernloven § 8.

Grunneier ønsker i utgangspunktet ikke vern da dette vil hindre en fremtidig utnyttelse. Han stiller spørsmål ved behovet for vern så lenge øya nesten ikke besøkes. Ved et vern ønsker han å beholde jaktretten. Skjærgårdstjenesten viser til at båter som legger til i den vestvendte bukta erfaringsmessig vil ta seg inn i området innenfor foreslått vernegrense for å strekke sikringstau i land på tvers av bukta. Under henvisning til at båtbruken er relativt liten med kun plass til 3-4 båter, foreslås hele øya innlemmet i verneområdet. Oslofjordens friluftsråd (OF) viser til friluftinteressene og ønsker litt mer av den sørligste delen av øya holdt utenfor verneområdet, under forutsetning av at dette ikke er i direkte konflikt med verneformålet. Nøtterøy kommune er positiv til at denne viktige sjøfugl- og plantelokaliteten vernes, og at både friluft- og naturverninteressene kan ivaretas ved at bukta i vest holdes utenfor verneområdet. Fiskeridirektoratet - Region Skagerakkysten ønsker at det skal kunne søkes om etablering av oppdrettsanlegg.

Fylkesmannen viser til at Lille Rauer er en meget viktig hekkelokalitet med tallrike bestander av flere arter måkefugl, samt ærfugl. Opprettelse av verneområder skjer i et langsiktig perspektiv, og tar ikke bare utgangspunkt i dagens brukskonflikter og "trusselbilde". Grunneiers jaktrett bortfaller ikke.

Jakt og fangst etter gjeldende lovverk vil kunne foregå i tidsrommet utenom ferdselsforbudet.

Fylkesmannen er enig med Skjærgårdstjenesten i at det å unnta bukta og de mindre holmene i vest fra verneforslaget, gir visse forvaltningsmessige utfordringer i forhold til friluftslivet. I dette tilfellet mener likevel fylkesmannen at det ligger godt til rette for dette. Den naturlige havna med tilhørende mindre holmer i vest er det viktigste området for friluftinteressene, samtidig som det alt vesentlige av sjøfuglkolonien holder til på hovedøya. Todeling er også naturlig og lett lesbar for besøkende. Skjærgårdstjenesten peker på en reell, praktisk situasjon når vinden snur på nord og det oppstår behov for å styrke fortøyningen ved å strekke sikringstau fra det eneste naturlige landingsstedet på odden i vest og over bukta mot øst. Fylkesmannen tilrår derfor å tilføye et generelt unntak, forskriften § 4, for fortøyning av fritidsbåter på østsiden av bukta i vest når værforholdene gjør dette nødvendig. Fylkesmannen mener dette spesielle unntaket i en liten del av verneområdet er viktig for båtfolket og uten særlig betydning for sjøfuglkolonien. Den foreslåtte grensen for verneområdet i vest delte utilsikt et belte med rullestein innerst i bukta i to. Fylkesmannen tilrår derfor en mindre grenseendring, slik at hele rullesteinbeltet holdes utenfor verneområdet. Fylkesmannen støtter derimot ikke forslaget fra OF om å ta ut mer av den sørligste delen av øya. Begrunnelsen er både at dette ville vært vanskelig å praktisere, og at det ville være i konflikt med verneformålet. Fylkesmannen tilrår å imøtekomme Fiskeridirektoratets ønske om å kunne søke om etablering av oppdrettsanlegg. Fylkesmannen tilrår verneformen naturreservat siden det også er botaniske verneverdier, som f.eks. gul hornvalmue, på øya. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Lille Rauer naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at dette området ble vernet som en del av Ormø-Færder landskapsvernområde i Verneplan for Oslofjorden - delplan Vestfold. Dette var ment som en midlertidig løsning i påvente av at området, og spørsmålet om ferdselsforbud, ble behandlet i sjøfuglplanen. Ved et vern av Lille Rauer som naturreservat, tilrår direktoratet at Ormø-Færder landskapsvernområde revideres for å fange opp denne endringen. Når det gjelder havbruk, viser direktoratet til kommentarene i kapittel 10.5.4 og slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet viser til at direktoratets tilrådning innebærer revisjon av et tidligere vernet område, jf. egen omtale av Ormø-Færder landskapsvernområde i kapittel 11.89. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Lille Rauer naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.40 Gumserødøya fuglefredningsområde i Larvik kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 90 dekar, herav 25,5 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig

hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Larvik kommune viser til områdets status i kommuneplanens arealdel, og har ellers ingen merknader. Oslofjordens friluftsråd ser ikke at verneforslaget vil ha noen innvirkning på bruken av kyststien eller friområdet ved Røvika.

Fylkesmannen viser til at det er ingen innvendinger til verneforslaget og tilrår opprettelse av Gumserødøya naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at denne lokaliteten var på lokal og sentral høring sammen med Verneplan for Oslofjorden - delplan Vestfold. Fylkesmannen oversendte sin tilrådning angående Gumserødøya før sjøfugldelen hadde vært til faglig gjennomgang i direktoratet. Ut fra de kriteriene som er lagt til grunn for valg av verneform på den enkelte lokalitet, tilrår direktoratet at Gumserødøya i stedet fredes som fuglefredningsområde. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Gumserødøya fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.41 Geitungsholmen naturreservat i Røyken kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 19,4 dekar, herav 13,3 dekar sjøareal. Området omfatter eksisterende Geitungsholmen naturreservat vernet ved kgl.res. 15. januar 1988. Formålet med naturreservatet er å beskytte en viktig lokalitet for forståelse av Oslofeltets fossilførende bergarter. Videre er formålet å ta vare på en tilnærmet urørt holme, samt tilgrensende sjøområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv. Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl. Naturreservatet er hjemlet i naturvernloven § 8.

Grunneier ønsker at sørlig grense blir flyttet litt lengre vest fordi folk bader fra pynten vest for stranda. Han opplyser også om at det fortsatt foregår blåskjellkoking på bål.

Fylkesmannen viser til at sjøfuglkoloniene begynner på det stedet som benyttes til bading. Derfor er den foreslåtte avgrensningen nødvendig. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Geitungsholmen naturreservat som foreslått under høring.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet viser til at direktoratets tilrådning innebærer revisjon av det eksisterende Geitungsholmen naturreservat. Departementet slutter seg

til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Geitungsholmen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.42 Høvikskjæra fuglefredningsområde i Røyken kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 67,7 dekar, herav 63,2 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Demmekilen vel påpeker at det må merkes med ferdselsforbud mellom skjæret og jernsøylen utenfor skjæret da lokale passerer på innsiden av søylen der det nå vil bli ferdselsforbud.

Fylkesmannen vil ta hensyn til forslaget fra Demmekilen vel i arbeidet med merking av områdene og ved utarbeiding av informasjon til publikum. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Høvikskjæra fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Høvikskjæra fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.43 Demmekilskjæra biotopvernområde i Røyken kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 11 dekar, herav 10 dekar sjøareal. Formålet med biotopvernområdet er å beskytte viktige holmer for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Grunneier og Oslofjordens friluftsråd (OF) er positiv til at det ytterste skjæret vernes, men ønsker ikke vern av det innerste, minste skjæret. Her er ingen hekking pga. nærheten til land fordi fuglene forstyrres og skremmes av mennesker på land. Ved lavvann kan man gå tørrskodd over; den menneskelige aktiviteten er derfor stor. OF mener det er fare for økt bruk av skjæret ved sikring av Demmekilodden som friluftsområde. Røyken kommune ønsker ikke at Demmekilskjæra omfattes av verneplanen da områdene er av stor betydning for rekreasjon og friluftsliv. Friluftsrådernes Landsforbund (FL) går imot at det vestre skjæret vernes med ferdselsrestriksjoner, da det er en prosess i gang for å sikre Demmekilodden innenfor som offentlig friluftsområde, og det kan ventes økt bruk på det vestre skjæret i fremtiden.

Fylkesmannen er enig i at det ytterste skjæret er det viktigste å verne med hensyn til hekkende sjøfugl. Ved å ta ut det innerste skjæret tror fylkesmannen at det vil bli økt bruk og forstyrrelse også på det ytterste skjæret. Fylkesmannen ønsker derfor vern av begge skjærene for i større grad å

skjerme det ytterste. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Demmekilskjæra biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Demmekilskjæra biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.44 Hjelpskjæra biotopvernområde i Røyken kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 19,4 dekar, herav 17,4 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Fylkesmannen viser til at det ikke er kommet merknader til verneforslaget og tilrår opprettelse av Hjelpskjæra biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at det er naturlige farleder for småbåter både mellom Hjelpskjæra/Torvøya og Hjelpskjæra/Hjelp. Her tilrår direktoratet å avsette egne farleder. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Hjelpskjæra biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.45 Vealøs naturreservat i Hurum kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 131,7 dekar, herav 117,1 dekar sjøareal. Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt holme, samt tilgrensende sjøområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv. Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl. Formålet gjelder også viktige sårbare og fredete botaniske forekomster. Naturreservatet er hjemlet i naturvernloven § 8.

Fylkesmannen viser til at det ikke er kommet merknader til verneforslaget og tilrår opprettelse av Vealøs naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning vurderer at det ikke er behov for å stille krav om at det skal lages forvaltningsplan for denne lokaliteten og slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Vealøs naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.46 Nr 46. Tofteholmen naturreservat i Hurum kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 117,2 dekar. Området omfatter det eksisterende Tofteholmen naturreservat, vernet ved kgl.res. 20. juni 1919.

Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt holme med geologiske verneverdier, stort botanisk artsmangfold med mange sjeldne arter og et viktig hekkeområde for sjøfugl. Formålet omfatter også sjeldne insekt- og lavararter. Naturreservatet er hjemlet i naturvernloven § 8.

Hurum kommune ønsker at det avsettes et større område på vestsiden av øya i tillegg til vik i nord til friluftsliv uten ferdselsrestriksjoner. Norsk ornitologisk forening avd. Oslo og Akershus (NOF-O&A) og SABIMA synes det er unødvendig strengt vern. Det bør være mulig med en sti fra havna nord på holmen, gjennom skogen og i alle fall opp til toppen av øya. Oslofjordens friluftsråd (OF) ønsker en utvidelse av området uten ferdselsrestriksjoner både på sjøsiden og sørover på land. Friluftsrådernes Landsforbund (FL) støtter forslaget fra OF. Hurum ungdomskole viser til at de benytter Tofteholmen i forbindelse med ekskursjoner, og ber om at det gis mulighet til å søke om dispensasjon for dette.

Fylkesmannen har revurdert sitt forslag etter at tilrådingen ble oversendt til direktoratet. Dette er gjort i dialog med kommunen og NOF-O&A. Fylkesmannen viser til at øya er relativt stor. Samtidig er strandsonen og hekkeområdene relativt utilgjengelige og dermed godt beskyttet fra naturens side. Etter en samlet vurdering tilrår fylkesmannen at det ikke tas med sjøarealer og heller ikke noe ferdselsforbud i hekkeperioden for denne lokaliteten. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Tofteholmen naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilråding, og tilrår å ta ut bestemmelsene om ferdselsforbud, bruk av sjøareal og forbudet mot lavflyging. Direktoratet viser til at holmen er så vidt stor at det kan vurderes å tillate ferdsel i større grupper. Direktoratet tilrår derfor å tilføye en bestemmelse om at det kan gis dispensasjon fra forbudet mot bruk av reservatet til større arrangementer.

Miljøverndepartementet viser til at direktoratets tilråding innebærer revisjon av det eksisterende Tofteholmen naturreservat. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Tofteholmen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.47 Mølen naturreservat i Hurum kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 225,6 dekar, herav 40,6 dekar sjøareal. Området omfatter det eksisterende Mølen naturreservat vernet ved kgl.res. 9. desember 1977.

Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt øy, samt tilgrensende sjøområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv.

Formålet er særlig å bevare en velutviklet og særpreget lindeskog, en rekke sjeldne, sårbare og fredete plante-, lav- og insektarter, deler av strandvegetasjonen og å ta vare på viktige hekkeområder for sjøfugl. Naturreservatet er hjemlet i naturvernloven § 8.

Norsk ornitologisk forening avd. Oslo og Akershus (NOF-O&A) og SABIMA ønsker å beholde naturstien, og anbefaler at man prøver å tilpasse den til området med ferdselsrestriksjoner. Oslofjordens friluftsråd (OF) og Friluftsrådernes Landsforbund (FL) ber om at det populære og regionalt viktige friluftsområdet nord på Mølen, Nordkapp, blir tatt ut av verneplanen, da verneinteressene her er veldig små i forhold til friluftinteressene. Strandlo, som er sett hekkende her, er ingen truet art. Den er tidlig hekkende og vil være ferdig med hekkingen innen det blir særlig aktivitet på stranda.

Fylkesmannen har revurdert sitt forslag etter at tilrådingen ble oversendt til direktoratet. Dette er gjort i dialog med Oslofjorden Friluftsråd og NOF-O&A. Fylkesmannen tilrår å endre grensen for ferdselsforbudssonen noe mot øst på nord-enden av øya, Nordkapp. Begrunnelsen er at området er viktig i friluftssammenheng og at verneverdiene er små akkurat i det feltet som foreslås tatt ut. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Mølen naturreservat med endret avgrensning på område med ferdselsforbud.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at det i gjeldende verneforskrift for Mølen er totalforbud mot jakt. Siden verneformålet kun er knyttet til funksjonen som hekkeområde, tilrår direktoratet å åpne for jakt etter viltloven. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet viser til at direktoratets tilråding innebærer revisjon av det eksisterende Mølen naturreservat. Departementet slutter seg til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Mølen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.48 Saltskjær biotopvernområde i Hurum kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 38,5 dekar, herav 29,6 dekar sjøareal. Formålet med biotopvernområdet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Fylkesmannen viser til at det ikke er kommet merknader til verneforslaget og tilrår opprettelse av Saltskjær biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Saltskjær biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.49 Rogneskjær fuglefredningsområde i Asker kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 23 dekar, herav 20,6 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Asker kommune støtter opprettelsen av Rogneskjær sjøfuglreservat. Kommunen viser til at Rogneskjær er et lite brukt fritidsområde, men at det har blitt et mer populært område for sjørrettfiskere. Oslofjordens friluftsråd (OF) viser til at Rogneskjær har liten/begrenset betydning for friluftslivet pga. sin størrelse. NOF avd. Oslo og Akershus viser til at Rogneskjær var fjordens viktigste fiskemåkekoloni i 2003 og at fiskemåke er en art som er i sterk tilbakegang i Oslofjorden. Vette Vel ser ikke behovet for ytterligere fredning av hekkeområder for sjøfugl i Blakstadbukta. De mener det er viktig å beholde området slik det er i dag med sin store betydning for rekreasjon, seiling og fiske. De ønsker at badeplasser, friområder og dyrket mark vernes mot gjess.

Fylkesmannen viser til at det er få negative uttalelser til verneforslaget. Holmen dekker flere utvalgsriterier; det hekker arter som har vist klar negativ bestandsutvikling som hettemåke, fiskemåke og makrellterne, og arter som er fåtallige som f.eks. siland. Kolonien har høyt individantall av måkefugler. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Rogneskjær fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Rogneskjær fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.50 Kråkholmen fuglefredningsområde i Asker kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 11 dekar, herav 9,7 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Asker kommune viser til at Kråkholmen er et mye brukt friluftsområde, og at eventuelle ferdselsrestriksjoner vil være problematisk i forhold til dagens bruk av området. Kommunen ber fylkesmannen vurdere praktiske løsninger som gjør at vern av en del av øya blir respektert. Oslofjordens friluftsråd (OF) viser til at Kråkholmen er en populær utfarts- og badeholme. Men OF anser at vern av et mindre areal på den sørvestlige delen av holmen ikke vil være i særlig

konflikt med friluftinteressene, ettersom det aller meste av holmen fortsatt vil være åpen for friluftsbruk. OF har ellers erfaring med at slike ”delte løsninger”, der deler av øya er friluftsområde og resten er naturreservat, har fungert tilfredsstillende i Oslo og Akershus. Vette Vel ser ikke behovet for ytterligere fredning av hekkeområder for sjøfugl i Blakstadbukta. De mener det er viktig å beholde området slik det er i dag med stor betydning for rekreasjon, seiling og fiske, og de ønsker at badeplasser, friområder og dyrket mark vernes mot gjess.

Fylkesmannen viser til at holmen dekker flere utvalgskriterier; det hekker arter som har vist klar negativ bestandsutvikling i Indre Oslofjord som hettemåke, fiskemåke og makrellterne. Samtidig har kolonien et relativt høyt individantall av måkefugler. Fylkesmannen mener at området til en viss grad også kommer inn under utvalgskriteriet med hensyn på kolonier hvor lokalt trusselbilde tilsier at det bør tas føre-var hensyn. Naboøya, Bjerkøya, og lokale deler av kystavsnittet er sterkt privatisert slik at det er sterkt ønskelig å opprettholde størstedelen av Kråkholmen som friluftsområde. Siden sjøfugl også hekker på friluftarealene, mener fylkesmannen det må settes opp informasjonsskilt med informasjon både om verneområdet, og en generell oppfordring til å ta hensyn til fuglene som hekker utenfor verneområdet. Fylkesmannen har i samarbeid med kommunene i indre Oslofjord tatt initiativ til en forvaltningsplan for gjess. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Kråkholmen fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Kråkholmen fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.51 Selskjær fuglefredningsområde i Bærum kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 24 dekar, herav 22,4 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Bærum kommune er positiv til de tre foreslåtte verneområdene i kommunen, men mener det ikke er behov for å forby motorferdsel på sjøen utenom hekkesesongen. Oslofjordens friluftsråd (OF) viser til at det er få eller ingen kjente friluftinteressener knyttet opp mot Selskjær. Med bakgrunn i stor småbåttrafikk i området mener OF det er behov for bøyer som markerer verneinteressene rundt skjæret.

Fylkesmannen viser til at ingen av høringsuttalelsene går imot vern. Selskjær er en viktig hekkeholme for hettemåke, makrellterne og fiskemåke. At disse artene er blant de som har vist klar negativ bestandsutvikling, styrker områdets

verneverdi. Området har i tillegg relativt høyt individantall. Kommentarene fra kommunen om motorferdsel etter hekketidens slutt beror på en misforståelse. Fylkesmannen viser til at det ikke er noe slikt forbud. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Selskjær fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Selskjær fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.52 Langskjær naturreservat i Bærum kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 25 dekar, herav 21,6 dekar sjøareal. Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt holme, samt tilgrensende sjøområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv. Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl, og har videre en fint utviklet kalktørreng samt strandeng med bl.a. rødlisteartene storengkall og tusengylden. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven § 8.

Bærum kommune er positiv til de tre foreslåtte verneområdene i kommunen, men mener det ikke er behov for å forby motorferdsel på sjøen utenom hekkesesongen.

Fylkesmannen viser til at ingen av høringsuttalelsene går imot vern. Sjøfuglregistreringene bekrefter at Langskjær er en viktig hekkeholme for hettemåke og fiskemåke. I tillegg har rødstilk en av sine få hekkelokaliteter i Indre Oslofjord her. At disse artene er blant de som har vist klar negativ bestandsutvikling, styrker områdets verneverdi. Området har i tillegg relativt høyt individantall. Fylkesmannen er enig med kommunen i at det er unødvendig strengt å ha med noe forbud om motorferdsel utenom hekketiden og tilrår at forskriften endres med hensyn til dette. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Langskjær naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Langskjær naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.53 Dokkskjæret biotopvernområde i Bærum kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 17 dekar, herav 16,2 dekar sjøareal. Formålet med biotopvernområdet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Bærum kommune er positiv til verneforslaget og mener det ikke vil få betydning for friluftslivet. Oslofjordens friluftsråd kjenner ikke til frilufsinteresser knyttet opp mot Dokkskjæret, eller Amerikaskjær som mange kaller det, i Snarøykilen. Med bakgrunn i meget stor småbåttrafikk i området ser de behov for bøyer som markerer verneinteressene rundt det lange og smale skjæret. SABIMA kommenterer også bruk av gammelt navn, Amerikaskjær, på Dokkskjæret.

Fylkesmannen viser til at ingen av høringsuttalelsene går imot vern. Dokkskjæret er en viktig hekkeholme for hettemåke, fiskemåke og makrellterne. At disse artene har vist klar negativ bestandsutvikling, styrker områdets verneverdi. Området har i tillegg relativt høyt individantall. Fylkesmannen tar kommentarer om tidligere navn på skjæret til etterretning, og vil heretter kun referere til Dokkskjæret. Fylkesmannen vil i samråd med kommunene og berørte parter vurdere hvordan verneareal i sjø best kan merkes. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Dokkskjær biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning tilrår at det settes inn en farled nord for Dokkskjæret som sikrer at båter kan passere. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Dokkskjæret biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.54 Storskjær fuglefredningsområde i Frogn kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 13 dekar, herav 12,5 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Frogn kommune er positiv til at Storskjær fredes. Oslofjordens friluftsråd (OF) kjenner ikke til vesentlige frilufsinteresser knyttet til Storskjær. Med bakgrunn i stor småbåttrafikk i området ser OF behov for bøyer som markerer verneinteressene rundt skjæret. Norsk Ornitologisk Forening – Oslo og Akershus mener at Storskjær bør oppgraderes fra ”biotopvern” etter viltloven til fuglelivsfredninger eller naturreservat etter naturvernloven.

Fylkesmannen viser til at ingen av høringsuttalelsene går imot verneforslaget. Storskjær er en viktig fuglelokalitet. Med sin artsrikdom, høye antall av hettemåke og makrellterne, arter som har vist klar negativ bestandsutvikling, samt at skjæret utgjør et viktig element i det økologiske samspillet i Hallangspollen, er fylkesmannen enig med NOF i at området bør ha status som fuglefredningsområde. At lokaliteten kan ha behov for skjøtsel taler i samme

retning. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Storskjær fuglefredningsområde istedenfor biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning viser til kommentarene i kapittel 7.2 angående endring av verneform og slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Storskjær fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.55 Stakaskjær biotopvernområde i Frogn kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 11 dekar, herav 10,7 dekar sjøareal. Formålet med biotopvernområdet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Frogn kommune er positiv til at Stakaskjær fredes. Oslofjordens friluftsråd (OF) kjenner ikke til friluftsjakter knyttet til Stakaskjær. Med bakgrunn i stor småbåttrafikk i området ser OF behov for bøyer som markerer verneinteressene rundt skjæret.

Fylkesmannen viser til at holmen dekker flere utvalgsriterier; det hekker arter som har vist klar negativ bestandsutvikling som hettemåke, makrellterne og fiskemåke, og kolonien har høyt individantall av måkefugler. Fylkesmannen vil i samråd med Frogn kommune vurdere om det er behov for bøyemarkering av verneområdet, eller om tradisjonell skilting er tilstrekkelig. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Stakaskjær biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Stakaskjær biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.56 Småskjær fuglefredningsområde i Frogn kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 26 dekar, herav 24,6 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Frogn kommune er positiv til at Småskjær fredes. Kommunen varsler likevel om at et monument av nasjonal betydning er under planlegging, og at dette må ses på uavhengig av verneplanen. Oslofjordens friluftsråd (OF) viser til at det ikke er kjente friluftsjakter knyttet til Småskjær. Norsk Ornitologisk Forening – Oslo og Akershus og SABIMA foreslår at Småskjær i Frogn bør

oppgraderes til naturreservat da skjæret har en interessant kvartærgeologisk forekomst i tillegg til fuglelivet.

Fylkesmannen viser til at holmen dekker flere utvalgskriterier; den er artsrik, og det hekker arter som har vist klar negativ bestandsutvikling som hettemåke, makrellterne og fiskemåke, og kolonien har høyt individantall av måkefugler. Fylkesmannen mener at den kvartærgeologiske forekomsten som er deler av Drøbak-terskelen, vil sikres av foreslåtte forskrift, slik at det ikke er behov for ytterligere styrking av vernestatus. Fylkesmannen er kjent med at det foregår planlegging for å reise et nasjonalt minnesmerke, og at Småskjær kan være en aktuell lokalisering. Dersom dette skulle bli aktuelt, mener fylkesmannen at dette må vurderes som en dispensasjonssak. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Småskjær fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Småskjær fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.57 Kaffeskjær fuglefredningsområde i Oslo kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 22 dekar, herav 18,8 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Oslo kommune mener vernesonen ut i vannet mot øst bør begrenses til ca. 30 meter fra skjæret, slik at båter som kjører midt i leden mellom skjæret og Kongeskogen på Bygdøy ikke kommer innenfor verneområdet. Oslofjordens friluftsråd (OF) mener det ikke er knyttet friluftssinteresser til Kaffeskjær. OF er kjent med at det har vært utført hærverk i hekketiden mot hekkende sjøfugl i området. Som et forebyggende tiltak er det derfor viktig å skilte verneområdet både fra sjø- og landside for å hindre liknende situasjoner i framtiden. AS Killingen ønsker ikke fredning av Kaffeskjær. De mener dette ikke er en svært viktig hekkelokalitet, og det var først på 1990-tallet at det begynte å hekke sjøfugl der. Skjæret har blitt brukt til fortøyning og opplag for båter i mange år. Det er stor båttrafikk i sundet, og båttopplagsvirksomheten med tilhørende bryggeplasser er i umiddelbar nærhet. Det foreligger også planer om å opprette båttopplag med flytebrygger på sørenden av Killingen. Disse vil ligge nærmere Kaffeskjær enn 50 meter.

Fylkesmannen viser til at Kaffeskjær er et artsrikt fugleskjær som først og fremst har verdi som hekkeområde for hettemåke og fiskemåke, men det har også stor betydning for makrellterne, som også er en art med klart negativ bestandsutvikling. Fylkesmannen er enig med Oslo kommune om at

avgrensningen mot Bygdøy bør være om lag 30 meter fra Kaffeskjær på grunn av sjøtrafikken i sundet. Fortøyning for et fåtall båter i nordenden av Kaffeskjær synes ikke å ha store negative virkninger på sjøfuglbestanden, men det er avgjørende at hærverk og forsøk på fortregning av sjøfuglene ikke fortsetter. For å kunne gi dispensasjon fra ferdselsrestriksjonene i forskriften, vil fylkesmannen imidlertid stille krav om at eksisterende fortøyninger og båt plasser er godkjent i henhold til kommunale retningslinjer / gjeldende regelverk. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Kaffeskjær fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning tilrår å opprette en farled vest for Kaffeskjær for å sikre at båter kan passere. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Kaffeskjær fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.58 Nakkeskjær biotopvernområde i Oslo kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 12 dekar, herav 11,4 dekar sjøareal. Formålet med biotopvernområdet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Oslofjordens friluftsråd (OF) kjenner ikke til at det er friluftssinteresser til området.

Fylkesmannen viser til at Nakkeskjær er en viktig hekkelokalitet for hettemåke, makrellterne og tjeld som alle er arter i tilbakegang i Oslofjorden. Vern av lokaliteten er heller ikke i konflikt med friluftssinteresser. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Nakkeskjær biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Nakkeskjær biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.59 Galtieskjær biotopvernområde i Oslo kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 22 dekar, herav 20,4 dekar sjøareal. Formålet med biotopvernområdet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Oslo kommune støtter forslaget til vern. Oslofjordens friluftsråd (OF) kjenner ikke til friluftsjnteresser knyttet opp mot området.

Fylkesmannen viser til at det er ingen negative uttalelser til vern av selve holmene. Galteskjær dekker flere utvalgskriterier; det hekker arter her som har vist klar negativ bestandsutvikling som fiskemåke, hettemåke og makrellterne, og kolonien har tidvis et høyt antall måkefugler. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Galteskjær biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Galteskjær biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.60 Tuskjær fuglefredningsområde i Ås kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 15 dekar, herav 14,1 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunlaget er naturvernlovens §§ 9 og 14.

En rekke grunneiere eller hjemmelshavere går imot verneforslaget. Det pekes på at fuglekolonien fører til støyplage i hele nærområdet og at kolonien nå har vokst seg for stor. Det vises også til mulig helsefare og ønske om støymålinger. Øya ble tidligere mye brukt til bading og fiske og ble kjøpt for dette formålet på 1930-tallet. Noen peker på at utviklingen i hettemåkebestanden viser at friluftsjnteressene ikke har vært til skade for fuglelivet. Mange mener selve holmen ikke lengre er attraktiv som badeplass og rekreasjonsområde på grunn av mye fugleskitt. Det vises også til at den lokale velforeningen har hatt planer om å sette i stand stupebrett og tilrettelegging for fiske på holmen. I den forbindelse er det også drevet eggsanking og stukket hull på egg. Noen mener avgrensningen i sjøen kan begrense ferdsel med båt til og fra eiendommer og bruk av fortøyningsbøyer. Oslofjordens friluftsråd (OF) kjenner ikke til at det er friluftsjnteresser knyttet opp mot dette skjæret. Med bakgrunn i stor småbåttrafikk i området mener de det er behov for bøyer som markerer verneinteressene rundt skjæret. Norsk Ornitologisk Forening – Oslo og Akershus og foreningen Norsk Natur foreslår å oppgradere Tuskjær fra biotopvern etter viltloven til fuglelivsfredning eller naturreservat etter naturvernloven.

Fylkesmannen viser til at på bakgrunn av innspillene fra grunneiere foretok fylkesmannen støymålinger fra en av bryggene som ligger rett øst for Tuskjær og ved å kjøre båt mot skjæret. De første målingene lå rundt 50 desibel, og maksimum ved skjæret rundt 70 desibel. Fylkesmannen viser imidlertid til at det ikke finnes nasjonale retningslinjer med støygrenser for støy fra

fugler/fuglekolonier, og at det ikke er utarbeidet kvalitative målestándarder for denne type støy. Fylkesmannen forstår at vedvarende støy fra en slik fuglekoloni kan medvirke til redusert trivsel for noen. Fylkesmannen understreker likevel at kolonien har vært på dette stedet i mange tiår, og at lyden fra måkene ikke er noen ny støykilde for hytteeierne.

Fylkesmannen er kjent med at hytteeiendommene fikk tinglyst strandparseller, og ideelle rettigheter på Tuskjær, knyttet til badeliv, da hyttefeltet ble etablert på 1940-tallet. Fylkesmannen er enig med grunneierne i at antall hekkende fugl har økt, men mener at Tuskjær sannsynligvis alltid har vært en viktig hekkeholme. De eldste tellingene fylkesmannen har oversikt over er fra 1963 og tellinger fram til 2003 viser at Tuskjær har en stabil hekkebestand av hettemåke selv om antallet svinger noe.

Fylkesmannen begrunner en endring av vernestatus for Tuskjær fra biotopvernområde til fuglefredningsområde med at området er hekkeområde for hettemåke og fiskemåke. I tillegg legger fylkesmannen vekt på at det kan oppstå behov for skjøtsel i området, og dette krever at vernevedtaket hjemles i naturvernloven og ikke viltloven.

Fylkesmannen ser at atkomsten til etablerte båtbyggere kan forbedres ved å trekke vernegrensen nærmere Tuskjær i øst. Men dette kan samtidig bidra til at øvrige båtbrukere i området lettere vil benytte østsiden av Tuskjær som farled. Siden måkene letter og skriker mer på grunn av nærgående båttrafikk, vil derfor en slik grenseendring kunne føre til økt støy fra kolonien. Den foreslåtte avgrensningen kan derfor vise seg å være et støydempende tiltak. Nødvendig trafikk til de tilstøtende bryggene kan det i stedet gjøres unntak for i forskriften.

Fylkesmannen viser til at det på Tuskjær hekker arter som har vist klar negativ bestandsutvikling (hettemåke og fiskemåke), og at kolonien har relativt høyt individantall av måkefugler. Sammen med Flatskjær er Tuskjær den eneste aktuelle hekkelokalitet i den sørlige delen av Bunnefjorden. Området ligger slik til i forhold til fritidsbebyggelse at det til en viss grad også kommer inn under utvalgsriteriet med hensyn på kolonier hvor inngrepsituasjon/lokalt trusselbilde tilsier at det bør tas særskilte hensyn. Ut fra en samlet vurdering mener fylkesmannen at det er nødvendig å la naturverninteressene gå foran friluftsinnteresser i dette tilfelle. Fylkesmannen tilrår likevel at det lages en forvaltningsplan, og at et av tiltakene er å gjennomføre årlige tellinger for å holde hettemåkebestanden under oppsikt, slik at den ikke vokser utover et akseptabelt nivå. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Tuskjær fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning understreker at et stort antall fugl på enkeltholmer er en indikasjon på at det er få andre ledige hekkplasser, og at dette gjør en lokalitet som Tuskjær ekstra viktig. Direktoratet tilrår å endre forskriften slik at eiere og brukere av brygger på østsiden av skjæret har fritt leide til bryggene: *"Passering med båt på vestsiden av skjæret for å legge til ved*

brygger.” Direktoratet viser til at skjøtsel av verneområder har som formål å fremme verneformålet. Derfor er det vanskelig å se for seg en regulering av hekkebestanden som ledd i skjøtsel. Bestandsovervåking i seg selv bør likevel inngå som ledd i overvåking av verneområdet. Direktoratet viser til kapittel 7.2 angående endring av verneform. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Tuskjær fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.61 Flatskjær fuglefredningsområde i Ås kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 19 dekar, herav 18,1 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Oslofjordens friluftsråd (OF) kjenner ikke til at det er friluftsjakter knyttet opp mot dette skjæret. Med bakgrunn i stor småbåttrafikk i området mener OF det er behov for bøyer som markerer verneinteressene rundt skjæret. Norsk Ornitologisk Forening – Oslo og Akershus og foreningen Norsk Natur foreslår å oppgradere Flatskjær fra biotopvern etter viltloven til fuglelivsfredning eller naturreservat etter naturvernloven.

Fylkesmannen viser til at flere av kommentarene og tallmaterialet for hekkefugl for Tuskjær også gjelder for Flatskjær. Flatskjær dekker flere utvalgskriterier. Det hekker arter her som har vist klar negativ bestandsutvikling som hettemåke, makrellterne og fiskemåke. Makrellternekolonien er blant de største i Oslofjorden. Kolonien har høyt individantall av måkefugler. Området ligger slik til i forhold til fritidsbebyggelse / friområde at det til en viss grad også kommer inn under utvalgskriteriet med hensyn på kolonier hvor inngrepssituasjon/lokalt trusselbilde tilsier at det bør tas særskilte hensyn. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Flatskjær fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning viser til kapittel 7.2 angående endring av verneform og slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Flatskjær fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.62 Nordre Sauholmen fuglefredningsområde i Vestby kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 19 dekar, herav 14,4 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig

hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Vestby kommune går imot vern fordi dette er et viktig bade- og friluftsområde. Kommunen mener det vil bli vanskelig å håndheve ferdselsforbudet, og at det vil umuliggjøre bruken av kølabua for Son kystkultursenter. Kommunen viser også til at datagrunnlaget er spinkelt, og foreslår at det i stedet settes opp informasjonstavler med henstilling om at publikum begrenser sitt opphold og ilandstigning på nordre deler av Sauholmen. Akershus fylkeskommune støtter verneforslaget. Selv om Nordre Sauholmen brukes mye til friluftslivsformål, har Vestby og Son flere verdifulle områder for friluftsliv. Naturvernforbundet i Vestby støtter verneforslaget, men eventuelt med en tillempling dersom konflikten med friluftslivet er stor. Oslofjordens friluftsråd (OF) viser til at Nordre Sauholmen har store friluftstinteresser og er satt av til friluftsliv og kulturvern i kommuneplanens arealdel. De mener hele holmen er et regionalt viktig friluftsområde og at det er i en del av Oslofjorden som generelt har få friluftsområder som er åpne for allmennheten. Mange brukere har meldt inn til OF at de ikke ønsker et fremtidig vern av den nordlige delen av holmen, og at nordenden er mye benyttet. Den foreslåtte vernegrensa i sørøst ligger helt inn til kullboden og omslutter for øvrig et toalett som tilhører kullboden. OF mener også datagrunnlaget tyder på at dette ikke er et viktig hekkeområde. OF går derfor imot dette verneforslaget. Vestby forum for natur og friluftsliv viser til at det foreslåtte verneområde er lite og dermed unødvendig å verne, spesielt sett i forhold til at området er lett tilgjengelig og populært friluftsområde nesten hele året. Vilt- og fiskeforvaltningen i Vestby ønsker mer dokumentasjon om Nordre Sauholmens betydning for sjøfugl. Det vises også til problem i forhold til toalettet som er innenfor verneforslaget. Friluftsrådernes Landsforbund (FL) mener at Nordre Sauholmen er et regionalt viktig friluftsområde, og er kritisk til at verneforslaget baserer seg på registreringer helt tilbake til 1997. FL mener at øya bør prioriteres som friluftsområde og går imot sjøfuglreservat på nordre del av Sauholmen.

Fylkesmannen mangler tilsvarende gode tidsserier med sjøfugltelling som for de andre verneforslagene, men viser til at det er liten tvil om at den nordre delen av holmen fortsatt er et viktig fugleområde. På befaringsammen med Oslofjordens Friluftsråd 7. juli 2005 ble det observert om lag 50 par fiskemåke, 10 par hettemåke, 2 par tjeld og 2-3 par makrellterne, i tillegg til en del stormåke. På befaringsstidspunktet var hekkingen over for de fleste sjøfuglene med unntak av makrellterne, tjeld og et fåtall måker, men det er klart at lokaliteten både er en viktig hekkelokalitet og rasteplass. Omgivelser for øvrig er fullstendig dominert av friluftsliv og båttrafikk. Hovedårsaken til at lokaliteten er lite undersøkt er den lange sjøveien fra Oslo, men i framtiden vil området bli inkludert i ordinære sjøfugltellinger hvert annet år.

Fylkesmannen er klar over at Nordre Sauholmen er et regionalt viktig friluftsområde. Fylkesmannen er likeledes enig med berørte som hevder at grensedragningen på lokaliteten er uheldig, især i forhold til bruken og utleievirksomheten av Kølubua. At grensen ble foreslått å gå mellom utedo/bod og Kølubua kan ha bidratt til at så mange instanser stiller spørsmål ved verneforslaget. På bakgrunn av kommentarene tilrår fylkesmannen å endre vernegrensen slik at utedo/bod havner utenfor verneområdet. I tillegg tilrår en endring i nordvest som frigjør strandarealer som er viktige for friluftsliv. Fylkesmannen mener friluftinteressene er langt bedre ivaretatt med de nye vernegrensene.

Når det gjelder verneverdiene, fyller området flere utvalgs-kriterier; det hekker arter her som har vist klar negativ bestandsutvikling som makrellterne, fiskemåke og hettemåke, og kolonien har høyt individtall av måkefugler. Fylkesmannen legger særlig vekt på at området ligger i et pressområde med et stadig økende friluftsliv slik at det til en viss grad også kommer inn under utvalgs-kriteriet med hensyn på kolonier hvor inngrepssituasjon / lokalt trusselbilde tilsier at det bør tas særskilte hensyn. Forholdet ved at det ikke er vernet sjøfugllokaliteter i denne delen av Oslofjorden tidligere blir også tillagt stor betydning. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Nordre Sauholmen fuglefredningsområde med endret avgrensning i forhold til høringsforslaget.

Direktoratet for naturforvaltning viser slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Nordre Sauholmen fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.63 Nordre Skjælholmen naturreservat i Nesodden kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 16,5 dekar, der alt er landareal. Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt holme, samt tilgrensende sjøområder, med naturlig tilknyttet plante- og dyreliv. Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl, og har videre en fin tørrengvegetasjon med innslag av guanovegetasjon, samt bergknappsamfunn. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven § 8.

Oslo kommune er grunneier og mener at koloniene av hekkende gjess ikke er et verneargument. Kommunen mener at Nordre Skjælholmen er mer verdifull for flora enn for hekkende sjøfugl og foreslår å begrense vernet til flora, og at det ikke innføres ferdselsforbud. Alternativt mener kommunen at hensynet til flora likestilles med hensynet til sjøfugl. Oslofjordens friluftsråd (OF) viser til at båtfolk pleier å ankre opp i farvannet rundt Nordre Skjellholmen og er i mot et vern av holmen siden de da vil miste en populær lokal båtutfartslokalitet. OF viser til at det forekommer snøgås, kanadagås og hvitkinngås på denne lokaliteten. OF mener beskyttelse av disse artene gjennom vern kan stå i et

motsetningsforhold til fylkesmannens egen forvaltningsplan for gjess, der det er et mål om å redusere eller på annen måte tilpasse bestandene av de samme artene. OF mener også det kan være en motsetning mellom å ivareta sjøfuglhekking og samtidig ivareta de botaniske verneverdiene på grunn av økt beitetrykk fra gjess. Ut fra dette anbefaler OF heller å verne området ut i fra de botaniske verneverdiene og dermed ikke ha noe ferdselsforbud.

Friluftsrådernes Landsforbund (FL) mener det er motstridende verneinteresse mellom sjøfugl og vegetasjon på Nordre Skjælholmen, og at menneskelig ferdsel kanskje er viktig for balansen mellom sjøfugl og botaniske interesser. SABIMA foreslås å bruke navnet Skjellholmene.

Fylkesmannen tar forslag om navneendring til etterretning. Konsultasjon med Statens navnekonsulent viser at det er fattet vedtak om at skrivemåten skal være Skjælholmen, og legger derfor Nordre Skjælholmen til grunn for navn på verneområdet.

Fylkesmannen viser til at det er måkefugl og ikke gjess som er det viktigste vernkriteriet for området. Uønsket gåsebeiting kan dessuten reguleres gjennom skjøtsel dersom dette fortsetter å være et problem. Skjøtsel kan også fremme hekkeforhold for prioriterte arter. Fylkesmannen viser til at øya på tross av stort beitetrykk, har en fin tørrengvegetasjon og bl.a. store bestand av de sjeldne artene filtryllik og krattalant. Samlet sett vurderer fylkesmannen det som hensiktsmessig ikke å legge store restriksjoner på mulighetene for båtferdsel rundt Nordre Skjælholmen. I dette tilfellet vil fylkesmannen derfor anbefale at grensene trekkes helt inn mot strandkanten, slik at ilandstigning hindres, men at oppdregging og ferdsel i sjøområdet ikke berøres av vernevedtaket. Fylkesmannen legger også vekt på at naboøya Søndre Skjælholmen ikke vil bli berørt av ferdselsforbud i hekketiden. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Nordre Skjælholmen naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Nordre Skjælholmen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.64 Gullholmen naturreservat i Moss kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 68 dekar, herav 35 dekar sjøareal. Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt holme, samt tilgrensende sjøområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv. Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl, og har geologiske verdier. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven § 8.

Oslofjordens Friluftsråd (OF) synes friluftinteressene er ivaretatt. KNBF Båttforbundet, Region øst (Kgl. Norsk Båttforbund) viser til at de mer utilgjengelige delene av øya foreslås vernet og at disse arealer er "selvvernede".

Oslofjorden Båteierunion kan akseptere verneforslaget. En privatperson viser til at det er få øyer og holmer nær Moss og at friluftslivet ikke må begrenses på de få holmene som er. De fleste fuglene hekker på de mer utilgjengelige delene av øya. Stiftelsen Gamle Gullholmen fyr mener at selve brygga på sørsiden av øya og et lite, tilgrensende område til denne, bør holdes utenom verneområdet. De mener det er viktig at friluftslivet også har adgang til en strand på sørsiden av øya og viser til at dette neppe vil ha negativ innvirkning på fuglelivet. Stiftelsen er også uenig i fylkesmannens forslag om å ta ut den nordvestlige delen av verneforslaget og viser til at den nest største fiskemåkekolonien hekker nettopp her. Norges seilforbund støtter uttalelsen fra Stiftelsen Gamle Gullholmen fyr når det gjelder friluftslivets adgang til en strand på sørsiden av øya. Friluftsrådernes Landsforbund (FL) er tilfreds med at ferdselsforbudet bare omfatter deler av øya.

Fylkesmannen viser til at lokaliteten også tidligere har vært vurdert som sjøfuglreservat, med lokal høring i 1990, uten at vernesaken ble fullført. Senere registreringer bekrefter områdets verdi for hekkefugl. Fylkesmannen ser det som forvaltningsmessig uheldig at kun deler av sjøfuglholmer gis ferdselsforbud, men går inn for dette på denne lokaliteten pga. Gullholmen fyr og bruken av bygningene her. Friluftsmessig bruk av øya må også tilgodeses i dette kystavsnittet av Østfold, som har en meget begrenset innskjørgård. Den nordvestre del av Gullholmen foreslås tatt ut av forslaget, hvilket også gir en enklere arrondering, samtidig som de viktigste hekkeområdene blir vernet. Fylkesmannen mener også det er forsvarlig å ta ut et lite areal rundt brygga slik Stiftelsen Gullholmen ber om. Samtidig tilrår fylkesmannen at forskriften endres slik at det framgår at ferdsel og opphold på areal merket A på vernekartet er unntatt fra ferdselsforbudet. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Gullholmen naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at de store friluftsansjonene gir sin tilslutning til det opprinnelige verneforslaget og at Stiftelsen Gullholmen fraråder å ta noe av dette ut. Det er meldt om betydelig hekking i de områdene fylkesmannen foreslår å ta ut, samtidig som de ikke synes særlig attraktive for friluftslivet. Direktoratet tilrår derfor å frede området med den avgrensning som ble sendt på høring. Direktoratet slutter seg for øvrig til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Gullholmen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.65 Revlingen naturreservat i Rygge kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 140 dekar, herav 77 dekar sjøareal. Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt holme, samt tilgrensende sjøområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv.

Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl, og har geologiske verdier. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven § 8.

Rygge kommune viser til at øya er av de aller mest besøkte holmer for lokalbefolkning og er svært betenkt over en sterk innskrenkning for båt- og friluftslivet. Vern av Revlingen frarådes. Oslofjordens Friluftsråd (OF) viser til at nordøstre del av øya er mye benyttet til båtutfart og friluftsliv, med brygge og do, samt noe telting. OF er positive til vern, men ønsker en ny vurdering av avgrensningen. KNBF Båttforbundet, Region øst (Kgl. Norsk Båttforbund) viser til at øya er den eneste i området med sandstrand, at det i hovedtrekk er de mer utilgjengelige delene av øya som foreslås vernet og at disse arealer likevel er "selvverned". De mener forslaget bør reduseres i øst, slik at mer av øyas flate strandområde blir tilgjengelig for friluftsliv. Oslofjorden Båteierunion går inn for arealreduksjon i øst. Norges Bondelag ønsker at en forvaltningsplan for Revlingen godkjennes samtidig med vernesaken. En privatperson viser til meget få øyer og holmer nær Moss og at friluftslivet ikke må begrenses på de få holmene. Østfold Botaniske Forening viser til at sandstranda på Store Revlingen er eneste lokalitet for planten smånøkkel i Østfold.

Fylkesmannen viser til at en del av lokaliteten (Lille Revlingen) tidligere er vurdert som sjøfuglreservat, med lokal høring i 1990, men vernesaken ble ikke fullført. Senere registreringer bekrefter verdien for hekkefugler. Fylkesmannen ser det som uheldig at kun deler av sjøfuglholmer gis ferdselsforbud, men går likevel inn for dette på denne lokaliteten. Friluftsmessig bruk av øya må imidlertid også tilgodeses i dette kystavsnittet av Østfold, som har en meget begrenset innskjærgård. Fylkesmannen viser til at hele sandstranda/badestranda øst på øya er holdt utenfor forslaget, idet rullestein dominerer i denne delen av reservatet. Fylkesmannen mener verneverdiene for hekkefugl er så store i området at grensen i nordøst bør opprettholdes. Et delområde i nordvest foreslås imidlertid tatt ut for å gjøre arealet med ferdselsforbud mindre. Det er i dag nesten umulig å oppholde seg på det flate partiet innenfor foreslått vernegrense uten samtidig massivt å forstyrre etablerte terne- og fiskemåkekolonier. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Revlingen naturreservat med endret avgrensning.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Revlingen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.66 Taralden fuglefredningsområde i Rygge kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 54 dekar, herav 36 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglevivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Oslofjordens Friluftsråd (OF) viser til at øya er den eneste lett tilgjengelige holmen for småbåtk brukere i Kurefjordområdet, unntatt de mer værharde Sletterøyene lenger ut. OF ser behov for vern av den sørlige delen av øya. Forslaget ivaretar i stor grad friluftslivets interesser. KNBF Båtforbundet, Region øst (Kgl. Norsk Båtforbund) forstår behov for fredning her, men ber om at arealet reduseres noe. Oslofjorden Båteierunion frarår vern av Taralden. Søndre Tasken Vel og Nordre Tasken Vel i Råde (ca 80 hytteiere) er imot verneforslaget og viser til at øya er et meget brukt utfartssted, som ligger mindre værhardt til enn øyer lenger ut. De viser også til at Store Knappholmen og Labuholmen i Kurefjorden naturreservat fra før har ferdselsforbud i hekketiden.

Fylkesmannen viser til at området også tidligere har vært vurdert som sjøfuglreservat, med lokal høring i 1990, men vernesaken ble ikke fullført. Senere registreringer bekrefter områdets verdi for hekkefugl. Fylkesmannen ser det som uheldig at kun deler av sjøfuglholmer gis ferdselsforbud, men går likevel inn for dette på denne lokaliteten. Friluftsbruk av øya må imidlertid også tilgodesees i dette kystavsnittet av Østfold, som har en meget begrenset innskjørgård tilgjengelig for allmennheten i hekketiden, siden holmer i Kurefjorden også har ferdselsforbud. Fylkesmannen foreslår at nordgrensen øst-vest reduseres noe, slik at om lag halve øya får ferdselsforbud. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Taralden fuglefredningsområde med endret avgrensning.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Taralden fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.67 Steinene biotopvernområde i Rygge kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 22 dekar, herav 19 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Oslofjordens Friluftsråd (OF) viser til at holmen ligger i et svært grunt farvann, er liten og er uten friluftsinnteresser. Oslofjorden Båteierunion anbefaler vern.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Steinene biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Steinene biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.68 Gåseskjæra fuglefredningsområde i Fredrikstad kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 122 dekar, herav 87 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke og dels sjeldne sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Oslofjordens Friluftsråd (OF) sier området er svært grunt og at skjæra derfor brukes i liten grad til båtutfart. Vern vil ha begrensede konsekvenser for friluftslivet. Oslofjorden Båteierunion aksepterer vern.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Gåseskjæra fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Gåseskjæra fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.69 Grindskjær fuglefredningsområde i Fredrikstad kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 108 dekar, herav 54 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke, dels sjeldne, sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Oslofjordens Friluftsråd (OF) viser til at området i liten grad benyttes til båtutfart og at vern vil ha begrensede konsekvenser for friluftsliv. Oslofjorden Båteierunion er i mot vern av Grindskjæra.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Grindskjær fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Grindskjær fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.70 Nordre Fugleskjær biotopvernområde i Fredrikstad kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 100 dekar, herav 59 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Oslofjordens Friluftsråd (OF) viser til at området i liten grad benyttes til båtutfart og at vern vil ha begrensede konsekvenser for friluftsliv. Oslofjorden Båteierunion kan godta vern.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Nordre Fugleskjær biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Nordre Fugleskjær biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.71 Skomakerskjæra fuglefredningsområde i Hvaler kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 109 dekar, herav 81 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Oslofjordens Friluftsråd (OF) har servituttavtale for holmene og viser til befarings med fylkesmannen. OF foreslår at de fire sørvestre holmene med begrenset verdi for hekkefugl tas ut av forslaget. Forum for Natur- og Friluftsliv – Østfold (Norges Jeger- og Fiskerforbund, Østfold og Naturvernforbundet i Østfold) mener området også har verdi for andefugl utenom hekketiden og går inn for ferdselsforbud her til 31.7. Oslofjorden Båteierunion kan godta vern. Friluftsrådernes Landsforbund (FL) slutter seg til OF sitt endringsforslag.

Fylkesmannen har etter befarings med Oslofjordens Friluftsråd kommet til at fem holmer/skjær sørvest i området kan tas ut av forslaget. Disse holmenes topografi og vegetasjon viser at de har svært lite hekkefugl. Fylkesmannen mener fredning av de resterende seks holmer i nordøst, hvorav flere er meget fuglerike, bør opprettholdes. Fylkesmannen viser til kommentarene i kapitlet om generelle merknader og tilrår opprettelse av Skomakerskjæra fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Skomakerskjæra fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.72 Sauedauen biotopvernområde i Hvaler kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 33 dekar, herav 24 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Oslofjordens Friluftsråd (OF) viser til at området er sikret til friluftsliv, at det i liten grad benyttes til båtutfart og at vern vil ha begrensede konsekvenser for friluftsliv. Oslofjorden Båteierunion kan godta vern.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Sauedauen biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Sauedauen biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.73 Knubben biotopvernområde i Hvaler kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 22 dekar, herav 18 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Oslofjordens Friluftsråd (OF) viser til at området i liten grad benyttes til båtutfart og at vern vil ha begrensede konsekvenser for friluftsliv. Oslofjorden Båteierunion kan godta vern.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Knubben biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Knubben biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.74 Gåseskjær biotopvernområde i Hvaler kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 30 dekar, herav 25 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Oslofjordens Friluftsråd (OF) viser til at området i liten grad benyttes til båtutfart og at vern vil ha begrensede konsekvenser for friluftsliv. Grunneierne gir sin tilslutning til forslaget, med sluttdato 31.juli for ferdselsforbud. Oslofjorden Båteierunion kan godta vern.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Gåseskjær biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Gåseskjær biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.75 Store Møkkalasset biotopvernområde i Hvaler kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 28 dekar, herav 24 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Oslofjordens Friluftsråd (OF) viser til at området i liten grad benyttes til båtutfart og at vern vil ha begrensede konsekvenser for friluftsliv. Oslofjorden Båteierunion kan godta vern.

Fylkesmannen opplyser at holmen står oppført som eierløs teig i matrikkelen. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Store Møkkalasset biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Store Møkkalasset biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.76 Østre Utengskjær fuglefredningsområde i Hvaler kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 41 dekar, herav 27 dekar sjøareal. Verneformålet er å ta vare på fuglelivet og fuglenes livsmiljø knyttet til et viktig hekkeområde for en rekke sjøfuglarter. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Oslofjordens Friluftsråd (OF) har ervervet området til friluftsliv og viser til at det i liten grad benyttes til båtutfart. OF har befart området sammen med fylkesmannen i 2005, og mener at vern vil ha begrensede konsekvenser for friluftsliv. Oslofjorden Båteierunion kan godta vern.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Østre Utengskjær fuglefredningsområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Østre Utengskjær fuglefredningsområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.77 Bjørneskjær biotopvernområde i Hvaler kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 30 dekar, herav 24 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Oslofjordens Friluftsråd (OF) viser til at området i liten grad benyttes til båtutfart og at vern vil ha begrensede konsekvenser for friluftsliv. Oslofjorden Båteierunion kan godta vern.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Bjørneskjær biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Bjørneskjær biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.78 Østre Rødskjær biotopvernområde i Hvaler kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 36 dekar, herav 26 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Oslofjordens Friluftsråd (OF) viser til at området i liten grad benyttes til båtutfart og at vern vil ha begrensede konsekvenser for friluftsliv. Oslofjorden Båteierunion kan godta vern.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Østre Rødskjær biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Østre Rødskjær biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.79 Skorpen biotopvernområde i Sarpsborg kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 22 dekar, herav 18 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltlovens § 7, annet ledd.

Sarpsborg kommune er positiv til vern. Oslofjordens Friluftsråd (OF) viser til at området i liten grad benyttes til båtutfart og at vern vil ha begrensede konsekvenser for friluftsliv. Oslofjorden Båteierunion kan godta vern.

Grunneier viser til at det i sesongen er meget stor småbåttrafikk øst og vest for holmen og ber om at dette blir ivaretatt. En hytteeier har samlet inn 261 underskrifter i lokalmiljøet mot vern. Han er kritisk til en rekke forhold knyttet til vernearbeidet og viser til store friluftsjakter for hyttefolk og fastboende. Skorpen var i "gamle" dager badeplass, der noen hytteeiere har "skjøtefestet" rett til badeplass. Badeplassen er den eneste i hele sundet for folk på vestsiden. Hytteeieren mener Skorpen bør revitaliseres bl.a. ved å gjøre den landfast mot

vest og mener at reguleringen av holmen til friområde er i motstrid til verneforslaget. Han forstår ikke hvordan det foreslåtte biotopvernområdet kan være egnet som fredningsområde for sjøfugl når det ligger i sentrum av et mye brukt ferieområde med stor trafikk og virksomhet på sjø og land, og med en båttrafikkåre mindre enn 50 meter fra holmen på østsiden.

Fylkesmannen viser til at det i verneforlaget er tatt hensyn til at småbåter kan passere like øst og vest for holmen. Skorpen er regulert til friområde, men er ikke offentlig ervervet. Ifølge reguleringsbestemmelsene er det ikke adgang til å føre opp bygninger/konstruksjoner her som ikke er i tråd med formålet. Fylkesmannen viser til at det er lenge siden holmen ble benyttet som badeplass. At noen nå ønsker å opparbeide den til badeplass og tilgjengeliggjøre den med en landfast brygge, anses å være en direkte følge av verneforslaget, idet slike ønsker / konkrete planer til nå ikke er fremmet. En regulering til friområde er ellers ikke til hinder for en ferdselsbegrensning / biotopvern etter viltloven. Fylkesmannen tilrår opprettelse av Skorpen biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at Skorpen er blant holmene i Østfold der det hekker makrellterne, som er en sårbar art ifølge den norske rødlista. Direktoratet mener dette gjør Skorpen særlig aktuell for vern. Det er etter direktoratets oppfatning ingen betydelige friluftsjakter knyttet til Skorpen slik bruken er i dag. Kommunen er positiv til vern og gir ikke uttrykk for ønske om å utvikle Skorpen til et friluftsområde. Direktoratet peker for øvrig på at et eventuelt vern ikke vil hindre bruk av Skorpen som nærfriluftsområde i perioden utenom ferdselsforbudet. Direktoratet viser ellers til at det er foreslått "farleder" i flere av verneforslagene slik at båter kan passere innenfor vernegrensen i perioden med ferdselsforbud. Dette er gjort for å imøtekomme allmennhetens interesser. Direktoratet vurderer slike farleder som et mye bedre alternativ enn å frafalle verneforslag. Direktoratet mener det ikke er vesentlige konflikter mellom naturvern og friluftsjakter i dette området og slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet viser til hytteeierens innvendinger og direktoratets vurdering av forholdet til friluftsjakter i dette området. Departementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Skorpen biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.80 Haslau biotopvernområde i Sarpsborg kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 44 dekar, herav 32 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Sarpsborg kommune er positiv til vern. Oslofjordens Friluftsråd (OF) viser til at området i liten grad benyttes til båtutfart og at vern vil ha begrensede

konsekvenser for friluftsliv, idet båtutfart mer er knyttet til øyer lenger sør. Oslofjorden Båteierunion kan godta vern.

Fylkesmannen viser til kommentarene i kapitlet om generelle merknader og tilrår opprettelse av Haslau biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Haslau biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.81 Store Danmarkskjær biotopvernområde i Halden kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 12 dekar, herav 10 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven §§ 9 og 14.

Halden kommune og Oslofjordens Friluftsråd (OF) anser ikke vern som negativt for friluftinteressene. Oslofjorden Båteierunion kan godta vern.

Fylkesmannen tilrår opprettelse av Store Danmarkskjær biotopvernområde.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Store Danmarkskjær biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.82 Kuskjæra biotopvernområde i Halden kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 45 dekar, herav 36 dekar sjøareal. Verneformålet er å beskytte en viktig holme for sjøfugler mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er viltloven § 7, annet ledd.

Halden kommune og Oslofjordens Friluftsråd (OF) anser ikke vern som negativt for friluftinteressene. Oslofjorden Båteierunion kan godta vern. Jugertangen Ro, Motor, Seil og Fiskeforening (Halden) protesterer mot ferdselsforbudet og viser til at den nordre holmen er et utflukts- og badested for folk fra Eskeviken / Sørhalden.

Fylkesmannen mener at den friluftsmessige bruken av Nordre Kurskjær er meget begrenset. Fylkesmannen viser også til at Søndre Flatskjær ytterst i Røsneskilen i Halden ble frafalt før høring pga. meget store friluftinteressener. Fylkesmannen går derfor inn for at Kuskjæra fremmes i tråd med høringen.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Kuskjæra biotopvernområde i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.83 Eldøya naturreservat i Rygge kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 266 dekar, herav 188 dekar sjøareal. Området omfatter det eksisterende Eldøya naturreservat, vernet ved kgl.res. 15. desember 1978. Det er foreslått grenseendring for å holde en sti utenfor verneområdet. Samtidig foreslås revisjon av forskriften for å harmonisere den med nye forskrifter.

Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt del av holme, samt tilgrensende sjøområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv. Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven § 8.

Rygge kommune og Friluftsrådenes Landsforbund (FL) støtter den foreslåtte grenseendringen.

Fylkesmannen tilrår grenseendring og revisjon av forskrift for Eldøya naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet viser til at direktoratets tilråding innebærer revisjon av grense og bestemmelser for det eksisterende Eldøya naturreservat. I samråd med Landbruks- og matdepartementet har Miljøverndepartementet tilføyd i forskriften en bestemmelse om at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av gjerde i forbindelse med beiting. Bakgrunnen er at det kan være nødvendig å sette opp nye gjerder dersom det er beitedyr i verneområdet og det blir behov for å regulere beitetrykket. Videre er det tatt inn i forskriften at vernet ikke er til hinder for ferdsel i forbindelse med beiting og motorferdsel i forbindelse med uttransport av sjuke eller skadde bufe. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Eldøya naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.84 Søndre Missingen naturreservat i Fredrikstad kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 405 dekar, herav 233 dekar sjøareal. Området omfatter det eksisterende Søndre Missingen naturreservat, vernet ved kgl.res. 15. desember 1978. Det er foreslått å innføre en farled gjennom sundet mellom Søndre Missingen og Ovnskjær av hensyn til friluftinteressene. Samtidig foreslås revisjon av forskriften for å harmonisere den med nye forskrifter.

Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt holme, samt tilgrensende sjøområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv. Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl, og har geologiske verdier. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven § 8.

Friluftsrådernes Landsforbund (FL) støtter foreslått endring for båtpassering gjennom området.

Fylkesmannen tilrår innføring av farled på vernekart samt revisjon av forskrift for Søndre Missingen naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet viser til at direktoratets tilrådning innebærer revisjon av bestemmelsene for det eksisterende Søndre Missingen naturreservat. Departementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Søndre Missingen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.85 Langskjær naturreservat i Fredrikstad kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 57 dekar, herav 41 dekar sjøareal. Området omfatter det eksisterende Langskjær naturreservat, vernet ved kgl.res. 15. desember 1978. Det er foreslått å harmonisere forskriften med nye verneforskrifter.

Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt, viktig hekkeholme for sjøfugl, samt tilgrensende sjøområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv. Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven § 8.

Fylkesmannen tilrår revisjon av forskrift for Langskjær naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet viser til at direktoratets tilrådning innebærer revisjon av forskriften for det eksisterende Langskjær naturreservat. Departementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Langskjær naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.86 Søndre Sletter naturreservat i Råde kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 179 dekar, herav 95 dekar sjøareal. Området omfatter det eksisterende Søndre Sletter naturreservat, vernet ved kgl.res. 15. desember 1978. Det er foreslått å harmonisere forskriften med nye verneforskrifter.

Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt, viktig hekkeholme for sjøfugl, samt et tilgrensende sjøareal, med alt naturlig tilhørende plante- og dyreliv. Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl, og har geologisk verdi. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven § 8.

Råde kommune viser til at det allerede vernet arealet ikke er spesielt mye brukt til rekreasjon og har ingen ytterligere kommentarer.

Fylkesmannen tilrår revisjon av forskrift for Søndre Sletter naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet viser til at direktoratets tilrådning innebærer revisjon av forskriften for det eksisterende Søndre Sletter naturreservat. I samråd med Landbruks- og matdepartementet har Miljøverndepartementet tilføyd i forskriften en bestemmelse om at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av gjerde i forbindelse med beiting. Bakgrunnen er at det kan være nødvendig å sette opp nye gjerder dersom det er beitedyr i verneområdet og det blir behov for å regulere beitetrykket. Videre er det tatt inn i forskriften at vernet ikke er til hinder for ferdsel i forbindelse med beiting og motorferdsel i forbindelse med uttransport av sjuke eller skadde bufe. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Søndre Sletter naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.87 Vesle Sletter naturreservat i Råde kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 124 dekar, herav 40 dekar sjøareal. Området omfatter det eksisterende Vesle Sletter naturreservat, vernet ved kgl.res. 15. desember 1978. Det er foreslått å harmonisere forskriften med nye verneforskrifter.

Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt, viktig hekkeholme for sjøfugl, samt et tilgrensende sjøareal, med alt naturlig tilhørende plante- og dyreliv. Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl, og har geologisk verdi. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven § 8.

Råde kommune viser til at det allerede vernet arealet ikke er spesielt mye brukt til rekreasjon og har ingen ytterligere kommentarer.

Fylkesmannen tilrår revisjon av forskrift for Vesle Sletter naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet viser til at direktoratets tilrådning innebærer revisjon av forskriften for det eksisterende Vesle Sletter naturreservat. I samråd med Landbruks- og matdepartementet har Miljøverndepartementet tilføyd i forskriften en bestemmelse om at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av gjerde i forbindelse med beiting. Bakgrunnen er at det kan være nødvendig å sette opp nye gjerder dersom det er beitedyr i verneområdet og det blir behov for å regulere beitetrykket. Videre er det tatt inn i forskriften at vernet ikke er til hinder for ferdsel i forbindelse med beiting og motorferdsel i forbindelse med uttransport av sjuke eller skadde bufe. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Vesle Sletter naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.88 Eggholmen naturreservat i Moss kommune

Det foreslåtte verneområdets areal er 22 dekar, herav 19 dekar sjøareal. Området omfatter det eksisterende Eggholmen naturreservat, vernet ved kgl.res. 15. desember 1978. Det er foreslått å harmonisere forskriften med nye verneforskrifter.

Formålet med naturreservatet er å bevare en tilnærmet urørt, viktig hekkeholme for sjøfugl, samt et tilgrensende sjøareal, med alt naturlig tilhørende plante- og dyreliv. Området er egenartet ved å ha særlig verdi som hekkeområde for sjøfugl. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven § 8.

Fylkesmannen tilrår revisjon av forskrift for Eggholmen naturreservat.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg g til fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet viser til at direktoratets tilrådning innebærer revisjon av forskriften for det eksisterende Eggholmen naturreservat. Departementet slutter seg til direktoratets tilrådning og anbefaler opprettelse av Eggholmen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11.89 Ormø-Færder landskapsvernområde, Nøtterøy og Tjøme kommuner

Verneforskriften for Ormø-Færder landskapsvernområde, vernet ved kgl.res. 30. juni 2006, foreslås endret. Endringene omfatter etablering av fuglelivsfredning i fem områder innenfor landskapsvernområdet, endring av områdegrensene mot de arealene som i denne verneplanen faller inn under det nye Lille Rauer naturreservat og utvidelsen av Hoftøya naturreservat og retting av enkelte feil i forskriftsteksten og vernekartet.

Formålet med fuglelivsfredningen er å beskytte fuglelivet på viktige holmer for sjøfugl mot forstyrrelser i hekketiden. Hjemmelsgrunnlaget er naturvernloven § 14.

Nøtterøy kommune har ingen konkrete merknader til fredning av fuglelivet på disse fem lokalitetene ut over at ferdselsforbudet bør avsluttes 15. juli.

Fylkesmannen tilrår at fuglelivet fredes særskilt i fem små delområder (sone D) innenfor Ormø-Færder landskapsvernområde. Fylkesmannen tilrår også at perioden med ferdselsforbud er den samme som i de øvrige verneforslagene, det vil si fra 15. april til 15. juli.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at forslaget om å innføre ferdselsforbud i de fem lokalitetene var på lokal og sentral høring sammen med landdelen av delplan Vestfold. De var da omtalt som sone D i verneforslaget. Fylkesmannen oversendte sin tilrådning angående dette før sjøfugldelen hadde vært til faglig gjennomgang i direktoratet.

Det er ingen negative kommentarer til dette forslaget. Årsaken til at forslaget ikke ble fremmet ved vern av Ormø-Færder landskapsvernområde, jf. kgl. res. 30.6.2006, var at direktoratet ønsket å fullføre høringen av spørsmålet om ferdselsforbudet i hekkelokalitetene.

Direktoratet tilrår at de fem lokalitetene fredes som sone D i landskapsvernområdet, som foreslått av fylkesmannen. Direktoratet tilrår at det innføres et ferdselsforbud på linje med øvrige hekkelokaliteter i denne verneplanen og at verneforskriften for Ormø-Færder revideres i tråd med dette, herunder at det lages et nytt vernekart.

Direktoratet har videre pekt på behov for å gjøre følgende retting av feil i forskriftstekst og vernekart for Ormø-Færder landskapsvernområde:

- Eiendommene på Hvalø i Nøtterøy kommune er ikke kommet med i opplistingen av eiendommer som berøres av vernet. Disse eiendommene tilføyes i opplistingen, jf. forskriften § 1
- Forskriften § 3 *Vernebestemmelser*, Nr. 5 *Motorferdsel*, punkt 5.2 bokstav d skal lyde: "motorferdsel på veger i sone A som er godkjent for dette i forvaltningsplan etter § 5"
- Soneangivelse for Hvalø er ikke kommet med på vernekartet. Hvalø skal være avmerket som sone A på vernekartet.

Miljøverndepartementet viser til at grensene for Ormø-Færder landskapsvernområde også blir endret mot de arealene som i denne verneplanen faller inn under det nye Lille Rauer naturreservat og utvidelsen av Hoftøya naturreservat, jf. forskriftene for Lille Rauer naturreservat og Hoftøya naturreservat. I samråd med Landbruks- og matdepartementet har Miljøverndepartementet tilføyd i forskriften en bestemmelse om at vernet ikke er til hinder for motorferdsel i forbindelse med uttransport av sjuke eller skadde bufe. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets tilrådning og anbefaler at det innføres fuglelivsfredning i fem områder innenfor Ormø-Færder landskapsvernområde samt gjennomføres justeringer i forskriftstekst og vernekart i henhold til vedlagte endringsforskrift og oppdaterte kart.

Miljøverndepartementet

tilrår

I

Forskrifter om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl fastsettes i samsvar med vedlagte forslag (vedlegg 1-89).

II

Forskrift om oppheving av forskrift om fredning for Ropen naturreservat, Kragerø kommune, Telemark, fastsettes i samsvar med vedlagte forslag (vedlegg 90).